kajakozni. Az aktív sportolás befejezése után három évig mint társadalmi edző tevékenykedett a „vizesek" körül, ezután lett hivatásos szakvezető. Eddig mintegy négyszáz lányt ismertetett meg a sportág alapjaival, munkája eredményét korosztályos bajnokok igazolják.

Feltűnnek a lányok: az első csapattagok lefutották a távot. Zihálva mennek gimnasztikázni, innen csalja el őket edzőjük a beszélgetéshez. A legkisebbek ülnek velem szemben a padon. A huncut szemű Hegede Brigitta nemcsak gyakorlott interjúalany, hanem — ahogy edzője jellemezte — a legügyesebb kajakos az egyesben. A Katona József utcai általános iskolába jár, nyolcadikos.

— Apu és anyu, sőt még a testvérem is kajakozott — mondja —, hát csoda, hogy én is ezt a sportot választottam? Nyáron napköziben vagyunk itt. Kilencre jövünk, ebédelünk, délután folytatjuk a munkát. Igaz, kicsit fáradt vagyok mire hazaérek, de én szeretek itt lenni.

Ebben mindnyájan egyetértenek: szeretnek ide járni, hiszen nemcsak kajakozni jó, hanem barátnőkké is váltak, együtt járnak moziba és fagyizni. Az iskolában sokan nem értik, miért vállalják a tanulás mellett a többletmunkát. Ezt csak az tudhatja, aki lejár közéjük. Úgy érzik, semmi olyan nincs, amiről a sport miatt lemaradnának, sőt a sport révén talán még több élményben van részük, mint a többieknek.

— Minden évben együtt táborozunk az országos bajnokság után — mondja Csorba Ivette, a Királymajori Általános Iskola tanulója. — Laci bácsi a kísérőnk. Mindent magunk csinálunk, még főzünk is.

A tanulással nincs gond, mindnyájan legalább négyes rendűek — mondja az edző. — Úgy élvezik a sportot , hogy számukra büntetés, ha eltiltják őket. Olyan is volt, aki nem utazott szüleivel külföldre, inkább lejárt a telepre.

Réti Anikó és Bors Nikolett mondja:

— A rendszeres elfoglaltság rászoktat a jó időbeosztásra és arra, hogy az órákon jobban odafigyeljünk, hiszen az edzés után nem sok idő marad a tanulásra.

— Minden évben végigjárom az iskolákat, úgy toborzom a társaságot — veszi át a szót Rákóczi László. — Közénk mindenki jöhet, nem a tehetség a legfontosabb, hanem a szorgalom és az, hogy jó közösség alakuljon ki. Nem mindig a legjobb egyéni versenyzők alkotják a legeredményesebb párosokat, sokat számít az összeszokottság és a csapatszellem.

A lányok sokszor csak a legjobb barátnőjükkel akarnak egy hajóban indulni, ilyenkor elég nehéz nekik elmagyaráznom, hogy így kevésbé érnek el jó helyezést. De ha így is jönnek az eredmények, akkor rendszerint még jobban kötődnek egymáshoz.

— A kajakozás nemcsak örömet jelent, az iskolai testnevelés órákon is előnyben vagyunk a többiekkel szemben — mondja Hajzer Éva, a Guszev utcai általános iskola tanulója. — Gyakran előfordul, hogy társaink a mi segítségünket kérik a nehezebb gyakorlatoknál.

— Az, hogy jól megy a kajakozás, még nem jelenti azt, hogy feltétlenül élsportoló válik belőlünk — mondja Cserépi Zsuzsanna, a Katona József utcai általános iskola tanulója. — Mégis megéri, mert nemcsak egészségesebben élünk, hanem önállóbbak is lettünk.

Érsek M. Zoltán

TÖPRENGŐ

SZERKESZTI: HORVÁTH ANNAMÁRIA

Rejtvényeink megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, máris részt vehetsz heti jutalomsorsolásunkon. Beküldési határidő: október 10. (Címünk: Budapest, Jászai Mari tér. 5. – 1397). A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: TÖPRENGŐ.

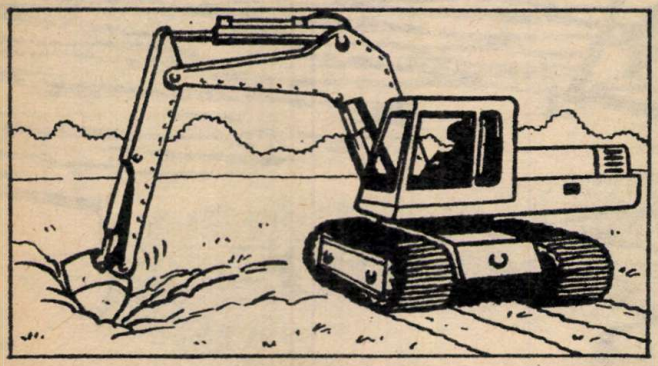

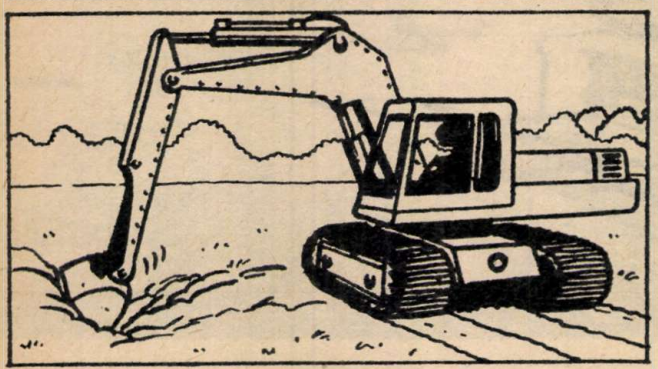

MÁSOLAT — KIS HIBÁKKAL. Első pillantásra egyforma ez a két rajz. Ám ha jobban megnézed őket, néhány apró kis eltérést fedezhetsz fel. Melyek ezek?

KAKUKK-KOCKA. Kiterítve milyen más! Legalábbis a kocka. De vajon melyik kocka képe nem egyezik a kiterítettel?

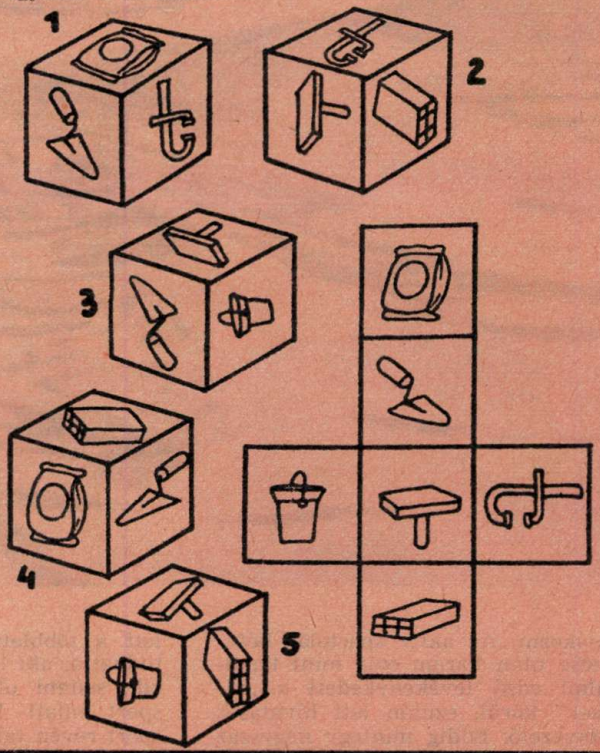

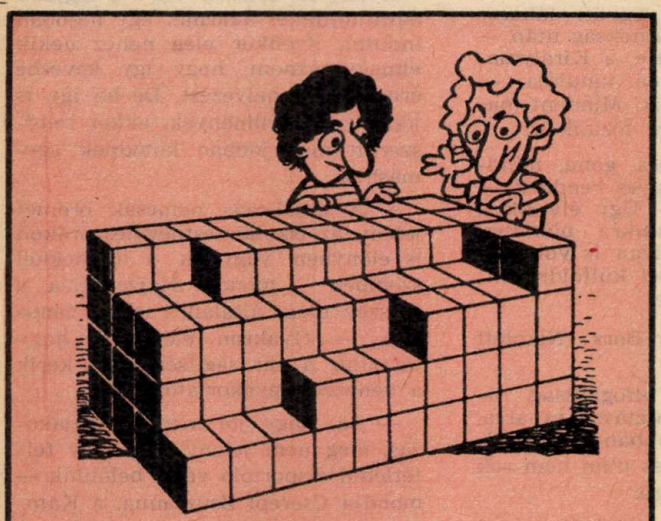

KOCKASZÁMOLÓS. A két barát azon töri a fejét, hogy hány kockával tudnák zárttá tenni építményüket. Segíts nekik!

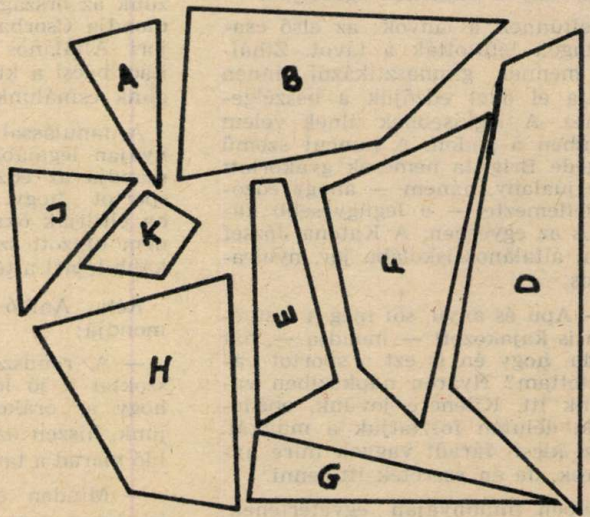

EGY KIMARAD a képen látható mértani alakzatokból. Persze csak akkor, ha egy téglalapot akarunk összeállítani belőlük. Melyik az?

NYERTESEK

A 22. szám megfejtéseiért jutalomban részesülnek: Auth Mónika, Hőgyész; Borivó Beáta, Szentes; Bus Szilvia, Üllő; Gulyás Éva, Jászberény; Hestencz Zsolt, Tótvázsony; Juhász László, Hódmezővásárhely; Kincses Árpád, Siklós; Kiss Erzsébet, Csanádapáca; Krisztián Gabriella, Tapolca; Lajos Imre, Abádszalók; Lampért Róbert, Pápa; Lukács Ferenc, Létavértes; Molnár Edit, Tiszasüly; Nánási Magdolna, Túrkeve; Omódi Terézia, Vecsés; Seres Beáta, Liget; Schubert Éva, Petőháza; Szabó Árpád, Bana; Szabó Csilla, Bajót; Szentkúti Kitti, Szécsény.

MELYEK A HELYES JELEK? Kimaradtak a műveleti jelek az alábbi egyenlőségekből. Bizonyára tudod őket pótolni.

1 30 2 3 ≡ 11

5 4 1 2 = 10

4 6 1 2 1 = 19

POPSZTÁR KERESTETIK!

DÉVÉNYI TIBOR REJTVÉNYE:

Új játékunk lényege, hogy egy híres popsztár negatív fényképét kell felismerned. A helyes megfejtést beküldők között ajándékot sorsolunk ki. Aki viszont egész évben akar játszani, az nyisson egy füzetet, és minden alkalommal írja fel a helyes számot és az énekes nevét. Év végén ezekből a számokból lesz egy rejtvény, amelynek győztese személyesen is találkozhat kedvencével.

Figyelem! Csak az vehet részt a tanév végén a döntőben, aki végig játszik velünk.

Tehát: ki látható a képen?

1. Elton John
2. Shakin Stevens
3. Varga Miklós

SAKK

Második feladványunk szintén két (2) lépéses. Megoldásul elegendő beküldeni a kulcslépést, vagyis fehérnek azon kezdőlépését, amely után fekete bármit is lép, a második lépésben mindenképpen mattot kap.

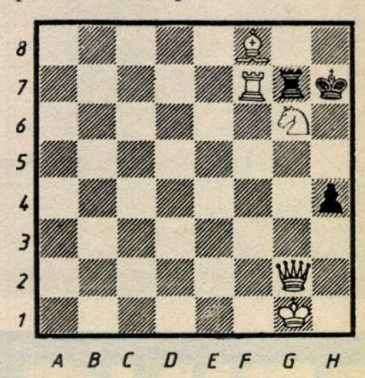

A helyes megfejtést beküldők között jutalmakat sorsolunk ki, ezenkívül azok, akik az iskolaév tartama alatt folyamatosan fejtik rejtvényeinket és a legeredményesebbeknek bizonyulnak, a tanév végén könyvjutalomban részesülnek. Érdemes tehát minden feladványt megfejteni!

Földeák Árpád

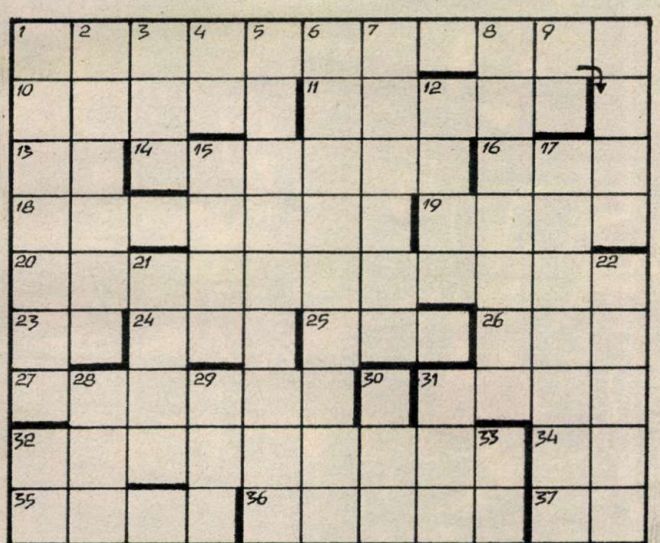

Nagy magyar festőművész szerepel rejtvényünkben, akit tehetsége asztalosinasból emelt a világhír magasságába.

VÍZSZINTES: 1. A festőművész neve (1844—1900). 10. Névelős gabonanövény. 11. Edzett, erős. 13. Gallium vegyjele. 14. Köztársaság az Arab-félszigeten, fővárosa Damaszkusz. 16. Szovjet sakkozó, világbajnok volt. 18. Macska, ló, medve stb. 19. Ruhanemű pusztítója. 20. A festőművész hazánk ezredéves jubileumára festett képe. 23. Omszk folyója. 24. Csigafajta. 25. Angolna németül (AAL). 26. ... Taylor, világhírű filmszínésznő. 27. Nagy sebességgel esett. 31. Sav hatása. 32. Fertőzött víz jelzője. 34. Nem valódi. 35. Becézett női név. 36. Sándor kiskorában. 36. Leggyakrabban használt fűszer.

FÜGGŐLEGES: 1. Önhöz. 2. Az államszervezet révén érvényesülő hatalom. 3. Vasúti csomópont Jugoszláviában. 4. Üres kéz! 5. A festőművész első maradandó műve. 6. Kedveskedve simogatta. 7. Kőszirt. 8. Megfont fonál motringba rendezésére szolgáló eszköz. 9. Szintén. 12. József Attila verse. 15. Lé, mártás. 17. Levelek, iratok alján szerepel. 21. Olykor-olykor. 22. Egyedül előadott produkció. 28. Nagy fülesbagoly. 29. Autós szakiskola. 30. Elnök rövidítve. 31. Winnetou szerzője (Karl). 32. Izomkötő. 33. Mutatószó.

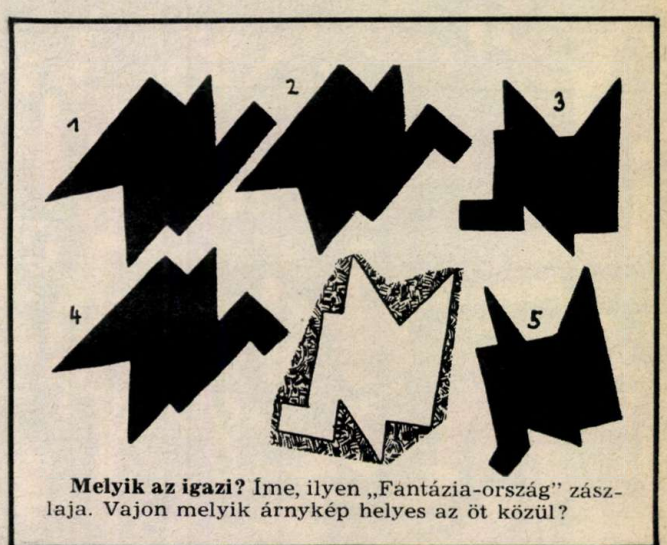

Melyik az igazi? Íme, ilyen „Fantázia-ország" zászlaja. Vajon melyik árnykép helyes az öt közül?

BRINGA-BULI

A vasgyári klub, a Csepel SC, a tizennegyedik kerékpáros viadalra készül. Tizenöt ország tizenhét csapata vesz részt október 2. és 6. között a budapesti hatszakaszos versenyen.

A verseny, azaz a kupa keretén belül most rendezik meg először a Népszava–Tour nemzetközi hobbi kerékpáros viadalt is. Október 5-én reggel 9 órakor Csepelen rajthoz állhat minden 15. életévét betöltött fiatal, illetve férfi vagy nő, aki legalább három éve nem tartozik az igazolt versenyzők táborába. A találkozó első negyven, legjobb időt hajtó kerékpárosa részt vehet a másnap 13 óra 45 perckor kezdődő Gellérthegy-Citadella körpálya-versenyen.

A csepeli viadal távja negyven kilométer. Gyakorlott bringásnak ez nem sok, a maximális szintidő 2 és fél óra. Nevezés a helyszínen, reggel 7 órától.

S. F.

HÁRY JÁNOS

GARAY JÁNOS
„OBSITOS" CÍMŰ MŰVÉBŐL
ÍRTA: CS. HORVÁTH TIBOR,
RAJZOLTA: SEBŐK IMRE

3

(FOLYTATJUK)

LÁNYOK LAPÁTTAL

(RIPORT A 26–27. OLDALON)

FOTÓ: WAGNER MARGIT

85/27
XL. ÉVF. • 1985. OKTÓBER. 10. • ÁRA: 4,50 Ft

PAJTÁS

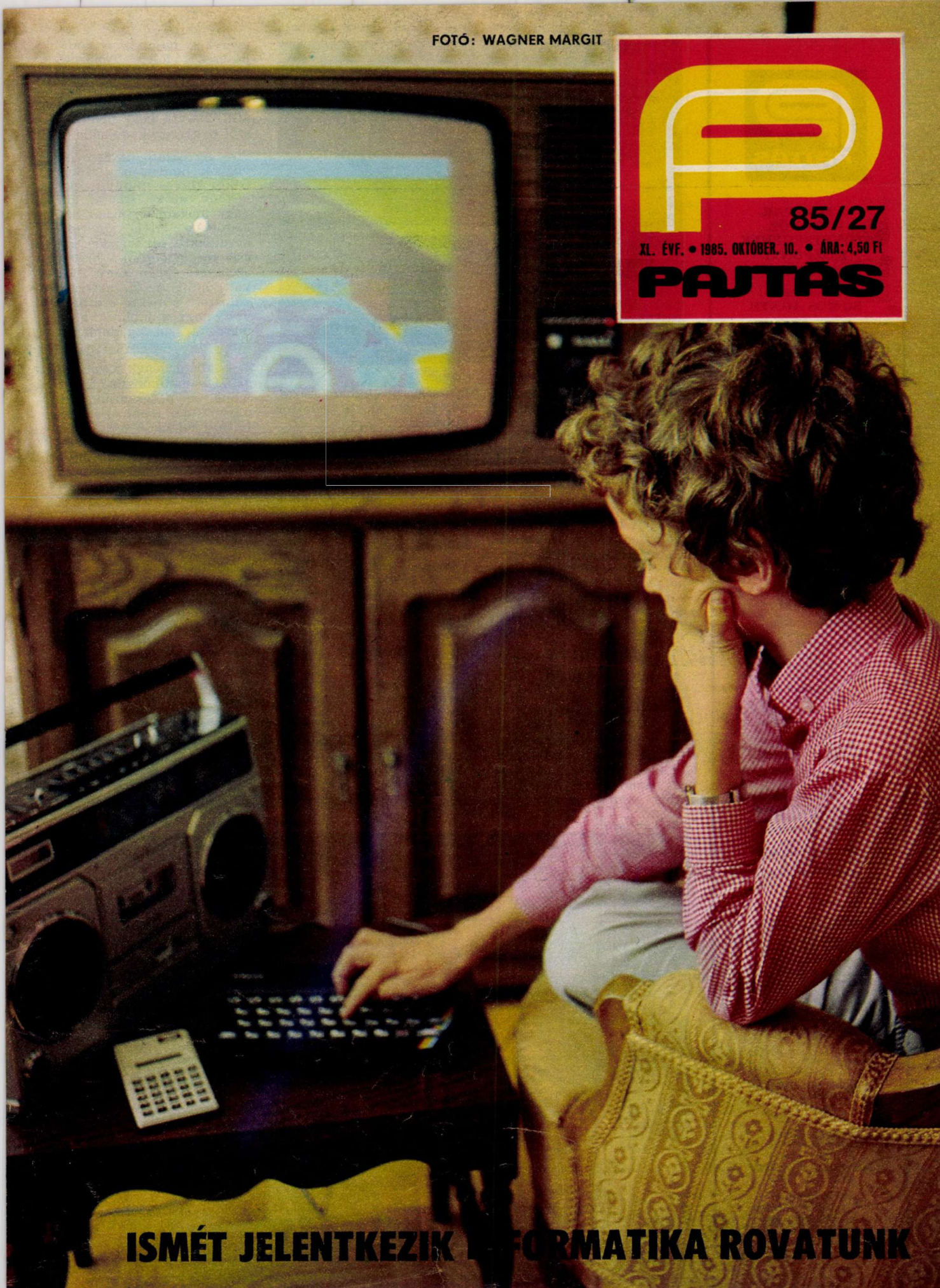

ISMÉT JELENTKEZIK [I]NFORMATIKA ROVATUNK

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
BŐCS FERENC

Olvasószerkesztő:
CSER GÁBOR

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA,
FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség:
Budapest,
Jászai Mari tér 5.
1397
Telefon:
321-987, 321-988, 321-989
Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508.
1397

Kiadóhivatal:
Budapest,
Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215—96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj:
egész évre
153 Ft,
I. félévre 85 Ft,
II. félévre 68 Ft.

85.2343

Athenaeum Nyomda
Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SZLÁVIK ANDRÁS
vezérigazgató

HU ISSN 0030—9583
INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

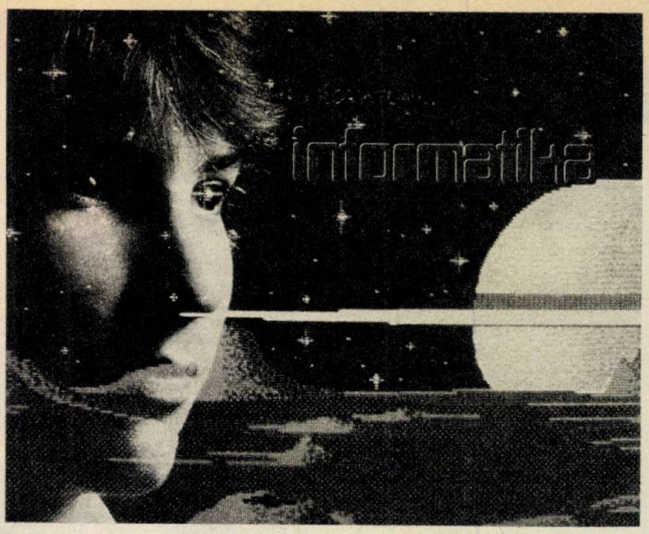

A KÍSÉRTE

Még javában tartott a nyár, a hőmérő higanyszála a 30 fokot kerülgette, amikor felkerestük a tiszafüredi számítástechnikai tábort, amelyet az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda szervezett egy sport- és egy edzőtábor közvetlen szomszédságában. Valami rögtön gyanús volt. Nagy-nagy csend mindenütt, sehol egy gyerek, vagy egy váratlanul felbukkanó labda...

Pajtásuk az „oktató"

— Ne is keressék a gyerekeket, éppen „órájuk" van a közeli kultúrházban — adta meg a magyarázatot a „kísértettáborra" egy magas fiatalember, a három tábor közös vezetője, s készségesen elmagyarázta, hol is van az a bizonyos kultúrház.

A földszintes épülethez közeledve azután már a jól ismert gyermekzsivaj fogadott. Az udvaron hat-nyolc lány egy csoportba verődve nevetgélt, néhány fiú pedig bősz szorgalommal képeslapokat írogatott.

— Igen, mi is „számítógépesek" vagyunk, csak a mi foglalkozásunk már véget ért. De a másik csoport még bent van, őket tessék megnézni — mutatott egy kis ajtó felé egy zömök, barna fiú.

Kellemesen hűvös terembe kerültünk, ahol izgatott gyerekek hajoltak a komputerek fölé. Tanáruk, Csorba János (aki „civilben" egyébként villamosmérnök) a sarokba húzódva állt, látszott, hogy nemigen szól a gyerekek dolgába.

— Az oktató itt nem én vagyok, hanem az a csíkos trikós fiú — mutatott egy vékony, szőke srácra, aki nagy magabiztossággal válaszolt a feléje záporozó kérdésekre. Mi tagadás, kicsit meglepődtünk, hiszen az oktató éppen annyi idős volt, mint azok, akiknek válaszolt, s mégis érezhető volt, hogy a többiek elismerik őt, szót fogadnak neki.

— Mit érnének azzal, ha nem fogadnának szót? Rossz lenne a programjuk, és ugyan kinek lenne az jó? — fordult felénk a szőke „főnök", majd az egyik géphez sietett, hogy megmutassa a körötte ülőknek, melyik billentyűt is kell lenyomni.

Amíg a gyerekek a komputerek mellett ügyködtek, mi Csorba Jánossal váltottunk néhány szót. Megtudtuk, hogy a számítástechnikai tábor lakóit az első napon két csoportra osztották, kezdőkre és haladókra. Mindenki maga dönthette el, hogy melyik csoportba tartozzon, s a tapasztalatok szerint a gyerekek általában jól ítélték

T-TÁBOR TITKA

meg saját tudásukat. Az egyik csoportnak délelőtt, a másiknak pedig délután voltak órái, ami — ismét csak két váltott csoporttal — egy óra emléletet, s egy óra gyakorlatot jelentett.

Biztató eredmények

Az elméleti órákon tanultakat HT iskola-számítógépeken lehetett kipróbálni, amelyeket a Fővárosi Pedagógiai Intézet bocsátott a tábor rendelkezésére.

— Nem állítom, hogy ez a hét gép túlságosan sok lenne, de hát tudomásul kell vennünk, hogy ezek a lehetőségeink, megpróbálunk minél ügyesebben élni velük.

Elmondta még, hogy a tábor célja nem az volt, hogy a gyerekek megtanuljanak „Basicül", hanem az, hogy közelebbről megismerkedjenek a számítógéppel, s megtanulják, hogyan lehet különféle feladatok megoldására felhasználni. A haladóknak pedig azt tanították — s bizony elég magas szinten —, hogyan építsenek fel egy-egy bonyolultabb programot.

Később mi is körbesétáltunk a teremben, s megálltunk egy-egy, a többieknél is lelkesebbnek látszó fiú mellett. Szűcs Gergely például azért tűnt fel, mert boszorkányos ügyességgel kezelte a billentyűket.

— Ó, ez csak a látszat — szerénykedett a veszprémi fiú, s elmondta, hogy édesapja munkahelyén Sinclair Spectrum gépen szokott programozni, ezért számára kissé szokatlan a HT komputer. Gergely mellett egy cseppnyi gyerek térdelt a széken, s elbűvölve figyelte nagyobb társának „varázslatait". A budapesti Sami Lajos eddig még nem látott közelről számítógépet, de most bizgón fogadkozott, hogy amint hazaér, bemegy majd édesanyja munkahelyére, hogy egy kicsit eljátsszon az ottani géppel is. Már persze, ha mód lesz rá . . .

Azért a számítógép az igazi!

Kovács Kálmán és Szíebert Gergely „profik" a csoportban. A két székesfehérvári fiú olyan autóverseny-játékot készített, amelyben furfangos akadályokat kell kikerülnie a versenyzőnek.

Még tovább is nézegettük volna a titokzatosan villogó képernyőket, de közben megérkezett a tábor autóbusza, amely ebédelni vitte a gyerekeket. A délután aztán már éppen olyan volt, mint bármely más táborban: fürdés, tenisz, pingpong, sőt itt olykor még lovaglásra is sor kerül.

Éppen irigykedni kezdtünk volna, amikor egy kisfiú — úszónadrágban elfutva mellettünk — odakiáltott:

— Azért tessék elhinni, hogy mi már a holnap délelőttöt várjuk. Mert mégiscsak a számítógép mellett a legklasszabb!

H. A.

Egy intézeti fiú a nyáron csupa nagybetűkkel szerette volna felírni az égre egy lány nevét. De mivel nem ért fel odáig, a trikójára, a labdájára, a tábori hirdetőtáblára pingálta. Boldogságához az is hozzájárult, hogy azok között lehetett, akik törődnek vele, akiket szeret

Horváth Tibi a szívére szorította a kezét, mert úgy érezte, hogy kiugrik a helyéről. Behunyta, majd kinyitotta a szemét. Az intézeti bejárat üvegén át újra csak barátait, Benya Tamást és Lengyel Leventét pillantotta meg. Megfogta a kilincset, felrántotta az ajtót, és valósággal Leviék nyakába repült.

— Hogy kerültetek ide?

— Autóval. Megtudtuk, hogy a Pajtás szerkesztőségének kocsija Szőlősgyörökre jön, beültünk és itt vagyunk.

— Irtó rendesek vagytok, hogy meglátogattatok. A tóriórán éppen rátok gondoltam. Most írtam meg az ötödik levelem.

— Mi szóbeli üzeneteket és ajándékokat hoztunk. Az egész raj neked vásárolt tegnap. Találsz egy halom borítékot és levélpapírt is. Mindenki kíváncsi rád. Azt majd elmondjuk, hogy szép helyen élsz.

— Nekem is tetszik, csak ...

Tibi hangja elcsuklott. Meghatottságát azzal próbálta leplezni, hogy bontogatni kezdte a Budapestről érkezett csomagokat.

Amikor apa meghalt...

Amíg Tomék körülnéztek barátjuk birodalmában, a szőlősgyöröki Latinka Sándor nevelőotthon harmincholdas parkjában, én az ősfák alatt Tibi életével ismerkedtem.

— Apa arcára alig emlékszem. Fiatalon halt meg. Amikor eltemették, engem intézetbe adtak. Azt mondják, anya alkoholista volt, nem hagyhattak nála. Őt egyszer még láttam, aztán végleg eltűnt az életemből. Állítólag testvéreim is vannak, de velük még nem találkoztam. Ötéves koromban nevelőmamát kaptam. Nála jól éreztem magam, de később férjhez ment, és a nevelőapám sehogy sem tudott megbarátkozni velem. Egyik nap közölte, hogy felmondja a szerződést, visszaad „államinak". A Makarenko nevelőotthonban — ahol szétosztják az intézetieket — napokig bőgtem. Tehetetlennek és nagyon magányosnak éreztem magam. Pedig sokan voltunk összezárva. Erőszakos csavargók is kerültek oda, akik még azt is elvették tőlem, ami megmaradt. Megfordult a fejemben a szökés gondolata, de szerencsére erre nem került sor, mert a budapesti XXII. kerületi Rákóczi utcai iskola — ahol tanultam — és volt osztályfőnököm, Ildi néni napokon belül kapcsolatot teremtett velem. Már Szőlősgyörökön voltam, amikor a gyerekektől meghívást kaptam, hogy töltsem velük a karácsonyt. A klubnapon a fenyőfa alá nekem is tettek ajándékot. Be-

Raj fia

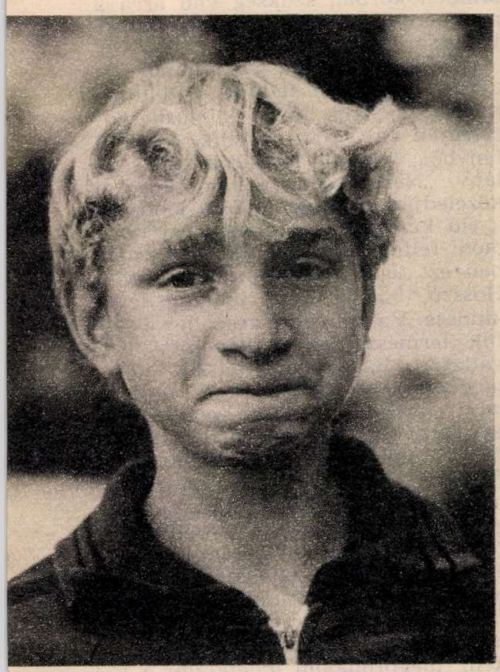

nya Tamásék szilveszter előtt még egy téli kirándulást is szerveztek számomra, de váratlanul rosszul lettem, a Madarász utcai kórházban megoperáltak. Fertőzés veszélye miatt gyerekeket oda nem engedtek be, de a szülők minden alkalommal meglátogattak.

Horváth Tibi a Che Guevara raj fia lett. Az úttörők vállaltak felelősséget sorsának alakulásáért. Összegyűjtött pénzükből megvettek neki mindent, amire szüksége lehet. Nincs olyan nagyobb ünnep vagy esemény, amire haza ne hívnák.

A legszebb nyár

— Együtt is vakációztunk. Előfordult, hogy egy héten belül több helyen megfordultam, s mert híre ment, hogy kedvencem a rántott csirke, majd mindenhol ezzel a finomsággal vártak. Legtöbbet Lengyel Leventééknél, Benya Tamáséknál és Solymosi Viktoréknál tartózkodtam. Levi és Tom egy házban, egymás fölötti emeleten laknak. Bármelyikünknél voltam, mindkettőjükkel beszélgethettem, mert csőtelefonnal kötötték össze a szobájukat. Tom, aki versenyszerűen sportol, magával vitt a szolnoki viadalra is. Kenujába nem ülhettem be, de biztatni szerettem volna, s a Tisza partján végigfutottam vele az egész pályát.

— Tibi Orfűre is eljött — mondta Lengyel Levente, aki időközben letelepedett mellénk a padra. — A táborban hálót szaggató gólokat lőtt. Versengtünk érte, mert amelyik csapatba beállt, az biztosan győzött.

— Gólszegénységre te sem panaszkodhattál — hárította el a dicséretet Tibi.

— Gyakran játszottuk, hogy a sátor ponyvája alatt kinyúl néhány kéz, és valakinek meg kellett állapítani, hogy melyik kié. Tibi az egyik lány kezét száz közül is felismerte — incselkedett barátjával Tom, aki ugyancsak bekapcsolódott a beszélgetésbe.

— A tiedet is.

— Csakhogy hozzám nem írtál verset.

— De lerajzoltalak.

— Az igaz. Most is őrzöm.

— Talán az idei volt a legszebb nyaram — folytatta Tibi. — Ildi néni és a raj összegyűjtött annyi pénzt, hogy még egy fonyódligeti nyaralásra is befizetett nekem. Mindig történt velem valami jó.

Közelebb a barátokhoz

Búcsúzóul Tom a homlokára csapott.

— A legfontosabb újságot majdnem elfelejtettem.

— Sikerül a fóti áthelyezés?

— Ildi néni üzeni, hogy befejezéshez közeledik.

— Hű, de jó! Alig várom, hogy közelebb kerüljek hozzátok.

— Ha a gyermekvárosban leszel, hétvégeken is találkozhatunk.

— Nem akarlak mindig zavarni benneteket.

— Menj már! Tudhatod, hogy hozzánk haza jössz!

Faragó György

Fotó: Wagner Margit

MIT MUTAT

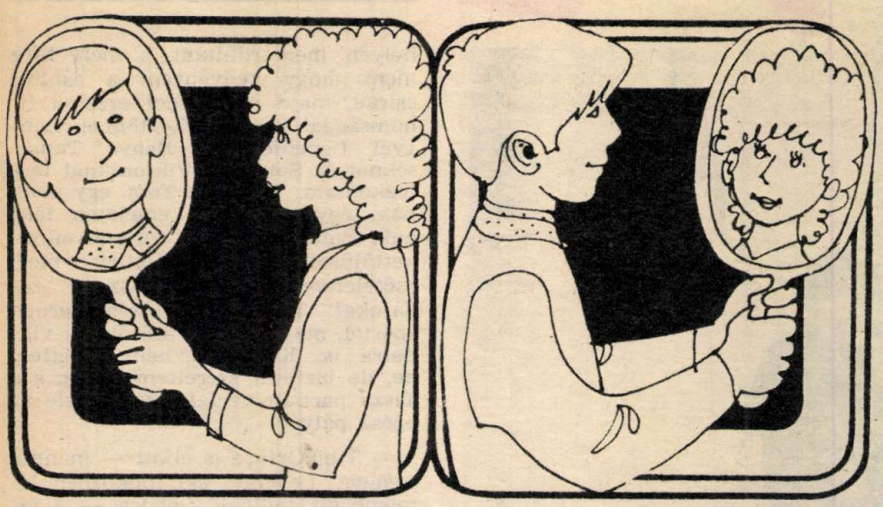

A TÁRS-TÜKÖR?

A VARÁZS című nyári magazinban jelent meg Társ-tükör című tesztünk. Százketten vállalkoztak arra, hogy kérdéseink nyomán velünk együtt gondolkodjanak el többek között azon a kérdésen: mi is a szerelem? A levélírók között ismét többségben voltak a vidéki lányok, s mindössze öt fiú-levél akadt! A lányok közül több gimnazista korú, bizonyítván: az általános iskolás koron túl kezdődik igazán a „szerelmes korszak". Reméljük azonban, nem csupán ők százketten néztek önmagukba, s gondolták át eddigi és eljövendő kapcsolataikat. S bár eredményt, pontokat és jutalmat ezúttal sem ígértünk, úgy véljük, ezzel a gondolkodással mindannyian nyertetek

Tehát: *mi a szerelem?* — tettük föl első kérdésünket. Titokban számítva persze arra, hogy évszázadok hiábavaló útkeresése után mi sem tudjuk kifejezni, megfogalmazni ezt a különös érzést. „Sokat gondolkodtam ezen, de nem tudok zöldágra vergődni" — írta a nyolcadikos Jakab Szilvia Nádudvarról. „Ne tessék haragudni, hogy nem írtam semmit" — szabódik a Ráérek jeligét választó lány. Voltak számosan, akik megpróbálták mondatokba foglalni érzelmeiket. Így kapott a szerelem effajta jelzőket: „Csodálatos, de csalóka", „Édes, szépség és fájdalom", „zsarnok érzés". A levelekből nagyon jól kiviláglik, hogy a szerelem mennyire összetett dolog, s hogy más-más embernél ellentétes hatásokra is képes. Például van, akinek nem sok hasznát veszik ilyenkor. Egy nyolcadikos lány viszont azt vallja: „sokkal jobban tanulok és megszépülök, ha szerelmes vagyok".

Gyönyörű levelében Greksa Andrea Kalocsáról azt írja: „a szerelem képes megváltoztatni az ember egész belső világát". A békéscsabai Dani Ilona pedig már-már a szerelem általunk is fontosnak tartott lényegét érinti: „Számomra a szerelem boldogságot és önmegismerést jelent... Jó tudni, hogy nemcsak mi tartozunk valakihez, hanem hozzánk is tartozik valaki." S míg a legtöbb levél mondandójával többé-kevésbé egyetértünk, nem fogadhatjuk el a szerelemnek azt a túlzó értékelését, miszerint ebben az állapotban a szerelmes „akár meg is ölné magát".

Ugyanis nem véletlenül kérdeztük tőletek: *fontos-e az ember életében a szerelem?* S osztjuk azoknak a nézetét, akik azt vallják, hogy minden embernek szüksége van erre a különös érzésre. Többen szavaztak arra, hogy a szerelem a legfontosabb dolog az ember életében. S valóban alakulhat úgy, hogy az élet egyéb fontos dolgai között ideig-óráig egy másik ember iránt érzett szeretet kerül előtérbe. Mi azoknak az álláspontján vagyunk, akik azt vallják: egy emberi kapcsolat erősítheti céljaink megvalósítását. Ilyen, önmagunkat és másokat megerősítő szerepét tekintve a szeretetnek ez a különös foka mindannyiunk számára fontos.

„Ezt a kérdést nem teljesen értem" — írta Turczi Erzsébet Vindornyaszőlősről. Hozzátéve, szerinte mindkét nemnek szüksége van egymásra, és ő becsüli a fiúkat. Nos, éppen erre voltunk kíváncsiak: milyen a fiúk és a lányok kapcsolata egymáshoz. Meglehet, ami természetes a kérdés fölött értetlenkedő levélírónak, az egyáltalán nem az másoknak. „A fiúk ugyanolyanok, mint mi, de valahogy mégis mások" — fogalmazott Szolnoki Szilvia Bátonyterenyéről. A fiúk megértőbbek — ez derült ki több lány leveléből, akik szívesebben választanak maguknak fiúk közül barátot. „Félni kell tőlük" — fogalmazott egy másik levélíró, kimondva azt a gondolatot, amit sokan csupán a 4. kérdésünkre adott válaszukban mertek elmondani.

Azt kérdeztük ugyanis, *hogyan közeledsz a fiúkhoz (lányokhoz)?* Nos, a többség *természetesen* viszonyul a másik nemhez, ám sokan *gátlásosak*. A lányok különbözőségére vall, hogy körülbelül egyforma számban vallották magukat *rámenősnek*, illetve olyannak, akit *sokáig kell hódítani*. A *sehogy* válasz senkinél nem szerepelt, ami biztató. Minden korban szükség van arra a megméretésre, amit a másik ember jelent.

Ötödik kérdésünk válaszaiból kiderül: *ha valaki tetszik, a többség nem szól.* Várja, hogy a *másik közeledjen*. A válasz adódik abból a tényből, hogy a levélírók többsége lány. „Nem szólok, várom, hogy ő közeledjen. Úgy gondolom, jobb, ha a fiú kezdeményez. Sokan ezt régimódi felfogásnak mondják, én azonban ezt tartom helyesnek" — így a Hosszú, boldog nyár jeligéjű levél küldője. Valamivel kevesebben (köztük természetesen valamennyi fiú) vállalja: ha valaki tetszik neki, *megkeresi a módját, hogy tudtára adja érzelmeit*. „Nem szégyen, ha egy lány alakítja ki saját baráti körét" — írja a Husika jeligéjű levél feladója. Persze, hogy mi a módja annak, hogy a másik tudtára add érzelmedet, az változik. A „sörgülődök-forgolódok körülötte", „csábítgatom" és „kétértelmű szavakat mondok" megoldást nem tartjuk jónak. Annál inkább hiszünk annak a lánynak, aki azt írta: „ha egy fiú tetszik nekem, megpróbálom megtalálni a tekintetét".

Viszonylag kevesen döntenének a *közvetítő* mellett. S mi még e keveseknek is azt ajánljuk: a levelek, üzenetek más által küldözgetése nem vezet jóra. Akkor inkább vedd a bátorságot ahogy fiú levélírónk tette, állj oda a másik elé, légy őszinte. És jöjjön, aminek jönnie kell... Volt, aki élt az általunk adott lehetőséggel és az *egyéb* meg-

oldást választotta. „Ha valaki tetszik, akkor nem szólok, de megpróbálok többet beszélgetni vele. Tehát barátként kezdem az egész dolgot. Ha egyoldalú marad a tetszés, akkor barátként folytathatjuk az életet" — írta egy keszthelyi lány.

Milyen tulajdonságokat tartasz fontosnak partneredtől? — érdeklődtünk tovább. A levelek statisztikája alapján a sorrend a *hűség*, a *becsület*, a *megértés*, az *értelem* és a *szépség*. Míg a *siker*, a *gazdagság* és a *hosszú haj* a lista utolsó három helyét foglalja el. A felsorolás kiegészült a szánalom, a beszéd, az őszinteség és a kedvesség fogalmával.

A *szeretet* és a *szerelem* a legfontosabb két ember kapcsolatában — ez derül ki a 6. kérdésre adott válaszokból. E két fontos feltételt a *megértés*, az *őszinteség* és a *hűség*, az *azonos érdeklődés* követi a „népszerűségi listán". Az *anyagiak* szinte valamennyi válaszadónál az utolsó helyre kerültek, sőt volt, aki nem is vette figyelembe. „A gazdagságot azért hagyom ki, mert két fiatal gazdagság nélkül talán még jobban is szereti egymást" — írja egy gimnazista leány. Kevésbé tartják fontosnak a levélírók a külső megjelenést, amivel egyetérhetünk. Annál fontosabbnak tartjuk viszont az alkalmazkodási képességet, ami a legtöbb levélíró szerint nem lényeges. Pedig, ha jól belegondolunk: két ember kapcsolata nem más, mint állandó alkalmazkodás.

Újabb háromvarációs válaszlehetőséget adtunk, amikor azt kérdeztük: *mit tennél, ha szüleid nem fogadnák örömmel barátodat?* Elsöprő fölénnyel győzött a felelet: *megbeszélem szüleimmel a dolgot és megpróbálom megváltoztatni véleményüket.* Mindössze hárman *törődnének bele* a tiltásba, s viszonylag kevesen választanák, hogy *kijátsszák* szüleiket. Mi ezt az utolsó megoldást tartjuk a legcélszerűtlenebbnek. Sokan csodálkoztak a kérdésen, mondván: náluk ilyenről szó sem lehet. Egy lány úgy viselkedne és sokat segítene, hogy szülei felülbírálják véleményüket. Egy fiú pedig a lány szüleit kérné fel „közvetítésre az ügyben".

Mindegyik feltétel egyformán fontos — válaszoltak többen is 8. és 9. kérdésünkre, amelyben azt kutattuk: *miből állapítod meg, hogy szerelmes vagy, illetve, hogy a másik szerelmes beléd?* A sok egyforma erősségű jellemvonás, a *figyelmes* és *segítőkész* kapta a legtöbb szavazatot. Biztatva mindkét tábort arra, hogy e magatartás alapján nyugodtan ítélhet. Illetve a figyelem és a segítőkészség a másikban mindig szimpátiát kelt.

A szexualitást — a 11. kérdésre adott válaszok szerint szinte *mindenki fontosnak tartja* a szerelemben. Sokan hozzátették, hogy *kicsit*, míg mások azt hangsúlyozták: a tizenévesen kialakuló első érzésekhez nem szükséges testi kapcsolat. Mi ezt már sokszor leírtuk, örülünk, hogy tőletek hallhattuk vissza.

Mit tennél, ha *partnered feltételhez kötné kapcsolatotokat?* — érdeklődtünk, s jó néhány karakán választ kaptunk. „Szerelemben nincs feltétel — írta egy vidéki lány. — Ha ő feltételeket szab, akkor fel is út, le is út". Sokan a döntés előtt *megbeszélnék a dolgot, és megpróbálnák meggyőzni a másikat.* S akadtak persze olyanok is, akik *megtennék, amit a partner kér.* Mi úgy látjuk: a beszélgetés mindenképp hasznos, s az a helyes, ha ketten, együtt döntenek. Ez azonban már nem az, amiről a kérdés szólt.

Utolsó kérdésünkben szerelmi *tárgyú olvasmányaitok* iránt érdeklődtünk. Meglehet, másképp kellett volna föltenni a kérdést. Kiterjeszteni például a művészet valamennyi ágára. Mindenesetre nagyon szegényes a szerelmi olvasmányok listája. Néhány Szilvási Lajos, Segall, Csathó Kálmán, Joó Katalin és Erdős Renée szerepel a listán. Pedig a levélírók többsége azt vallja: tanul ezekből a könyvekből és szívesen olvasna még több hasonló könyvet, cikket. Mások azt vallják: nem hagyják magukat befolyásolni a könyvek által. Nos, nem is arra gondoltunk, hogy a könyvbeli történet dönt helyetted. Csupán arra, hogy minden értékes olvasmány saját magadra ismertet.

ZSIBONGÓ

RAJT ELŐTT

Egy rozoga négykerekűn, a bukósisakon és a szemüvegen kívül bizonyára nagy adag bátorság is kell ahhoz, hogy a roncsautó-versenyen a volán mögé üljön az ember. Itt ugyanis nem zárják ki azt a vezetőt, aki nekihajt az ellenfelének.

GOMBACSÚCS

A Fejér megyei Nagylak község határában találták ezt a ritkaságszámba menő „pöfeteget", melynek átmérője 32 centiméter, súlya pedig 2 kilogramm. Állítólag majd egy hétig ebédelt belőle a ház népe . . .

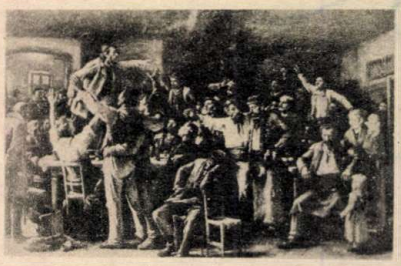

NAPTÁR

Száznegyvenegy évvel ezelőtt, 1844. október 10-én született a magyar festészet egyik legnagyobb mestere, Munkácsi Mihály. Munkácson született, és már kora gyermekkorában árvaságra jutott. Nagybátyjánál dolgozott asztalosinasként. Tehetségét Szamossy Elek és Ligeti Antal fedezte fel. Előbb Bécsben, majd Münchenben tanult. Később Düsseldorfba költözött, ott festette két híressé vált képét, a Siralomházat és a Tépéscsinálókat is. Sztrájk című festménye az első munkásmozgalmi témát választó alkotás a hazai képzőművészetben. Magyar földre 1896-ban látogatott utoljára, ekkor már súlyos beteg volt. Négy esztendővel később halt meg a svájci Endenichben.

Képeinek nagy részét a Nemzeti Galéria őrzi.

RENDELÉSEN

Évente több mint kétezer „páciens" keresi fel a tatai állatkórházat. Ennek a négylábúnak az injekció után valószínűleg már kutya baja sem lesz . . .

PILLANTÁS A MŰHELYBE

Íme a Népművelési Intézet videostúdiója. Az intézmény sok szórakoztató és módszertani műsor mellett ismeretterjesztő programokat is készít általános iskolák számára. Ezeket természetesen ki is lehet kölcsönözni.

Hírek EGÉSZSÉGÜK

TE IS SEGÍTHETSZ!

Az 1985. október 21—28. közötti időszak szerte a világon ifjúsági szolidaritási hét lesz. Mi az akció célja? — kérdeztük dr. Alföldy Árpádot, a Magyar Vöröskereszt főtitkárhelyettesét.

— Etiópia és Sierra Leone megsegítése. Az éhező Etiópiának élelmiszert; a fejlődő Sierra Leonének pedig író- és varrógépeket szállítunk. Abból a pénzből, amelyet az egyhetes kampány idején a fiatalok gyűjtenek össze.

— Számítanak az akcióban a gyerekek segítségére is?

— Ifjúsági év lévén ifjúsági hétre gondoltunk, s így elsősorban a 14 év fölöttiek megmozdulására számítunk. Ez nem jelenti azt, hogy azok az általános iskolások, akik szeretnének hozzájárulni az adakozáshoz, ne tehetnék.

— Hogyan képzelik el a hozzájárulást?

— A segítség önkéntes, nem azt akarjuk, hogy a szülők pénztárcája terhelődjön tovább. Azonban ha valamelyik gyerekközösség felajánlja a munkájáért kapott, hulladékgyűjtésből származó, vagy rendezvények jegyeiért befolyt összeget, azt örömmel fogadjuk.

— Mi a befizetés módja?

— Szervezetünk számlájára várjuk a pénzt, a csekk hátán a küldemény céljának megjelölésével. A csekkszámla száma: 232-90171-8146.

A HÉT KÉPRIPORTJA

A török eredetű muszola szó, amolyan füves játszóteret jelent, amely persze nemcsak a gyerekek, hanem a felnőttek birodalma is. A szigetvári „Muszola játékok" rendezvényén a különböző népi sportok mellett a dalé, az éneké volt a főszerep.

A GRUND IS EMLÉKSZIK MÉG?

A tűzfalakkal körülzárt üres telek, a „grund" volt még nagyapáink kedvenc játszótere. Mára már a legtöbbjüket beépítették, de ez a belvárosi üres telek Budapesten, nyilván még emlékszik az ötven évvel ezelőtti nagy focicsatákra.

ZSIBONGÓ

Telepített állomás az ország legmagasabb pontján, a Kékesen. Az öreg lakókocsit tíz napra vették birtokukba az egri úttörők

A HG6KVA/p JELENTKEZIK!

Hűvös volt az éjszaka, de a reggeli nap sugarai lassan felmelegítik a HG6KVA/p lemezből és furnérból készült falait.

— Jó terjedés lesz ma! — állapítja meg Balassa Laci, amint az öreg lakókocsi ajtajából az eget, no meg az Alacsony-Tátra távoli csúcsait kémleli. Nagy a lelkesedés, ennél jobb hírrel nem is kezdődhetne a nap a rádióamatőr számára. Márpedig itt, ez a forró teát kortyolgató hét egri úttörő rádióamatőr.

Hogy egyetlen perc se vesszen kárba, ketten már be is ülnek a kocsi végében levő „kuckóba". Kezdődik a forgalmazás, s ilyenkor illik mindenkinek csöndben maradni, illik a messzi távolból érkező jeleket, s a klubtárs válaszait figyelni.

Rövid és hosszú sípoló hangok váltogatják egymást a legkülönfélébb variációban és ritmusban, csak ezt hallani, meg a rezsón készülő ebéd, a marhapörkölt meghitt fortyogását.

— Remeteélet ez — súgja Bohán Zoli. — Mi állítottuk fel az antennákat, mi vásárolunk, mi hozzuk a vizet, főzünk magunknak . . .

Zoli utolsó megállapítása persze csak amolyan „költői" túlzás. A legfontosabb konyhai teendőket Pankaczi Józsefné, a csoport vezetőjének felesége látja el. Neki afféle családi kirándulás ez a tíz nap az ország tetején. Férje mellett ugyanis itt van a két ifjabb Pankaczi, a nyolcadikos Anita, és az ötödikes Csaba is.

— Nem, nem — igazít ki Pankaczíné, aki különben maga is pedagógus, szakközépiskolában tanít —, ez most egy kilenctagú család . . .

Maga Pankaczi József különben már eléggé régen, még 1959-ben kezdte a rádiózást. „Beszélt" már argentin, ausztrál, sőt új-zélandi amatőrökkel is. Az MHSZ-nél dolgozik, a lőkiképzésért felel. Különben pedig ő vezeti az egri Dobó István Úttörőház rádiós klubját.

— Nem volt nehéz összetoborozni a gyerekeket — mondja a „táborvezető" —, szívesen jöttek. Jó kis közösség ez. Bár mindannyian más és más iskolába járnak, összeköti őket a rádiózás, és ez szorosabb kapocs, mint a sok együtt töltött tanóra.

Innen Kékesről már 500 összeköttetést létesítettek az egri úttörők ez alatt a pár nap alatt. Gyorsan utánaszámolnak, s kiderül, hogy több mint 39 országgal sikerült „beszélniük", most éppen egy vlagyivosztoki amatőr adását fogják. Szergejnek hívják az ottani rádiót, üdvözletét küldi a Kékesen táborozó egri úttörőknek. Amolyan szakelőadást hallgatok közben a rádióhullámok terjedésének különböző lehetőségeiről. Például megtudom, hogy a száguldó meteorok által keltett elektromos „ösvény" segítségével is lehet összeköttetést teremteni. Persze, a képzett rádiós, ha akarja, kihasználhatja az északi fény függönyét, vagy a meleg levegőrétegeket is.

Négy hónapig tart egy amatőr „kiképzése", de érzem, hogy itt mindenki jóval többet tud, mint amit ez idő alatt meg lehet tanulni.

Anita például a jelekről magyaráz.

— Egyszerű az egész. Olyan, mint a muzsika. Már a jelek dallamából meg lehet fejteni a szöveget.

No persze, Anitának könnyű. Ő minden hétvégét ott tölt az úttörőházban a készülék előtt, édesapjával együtt...

Nézegetjük az antennákat. Állítólag korszerűek, ezt elismerik a külföldiek is, járt itt már vendégségben NSZK-beli, szovjet, amerikai rádiós. Egyszerűen erre sétáltak, gyönyörködtek a tájban, és hirtelen észrevették az antennákat...

— Csak néztek, amikor elmagyaráztuk, hogy egyik-másik berendezésünk házilag készült — mondja Harangi Szabolcs.

A táborról különben tud már a „fél világ". Ez esetben nem túlzás ez a kifejezés... Esetleges más hobbijáról, kedvteléséről kérdezem Balassa Lacit, aki valaha a modellezéssel is megpróbálkozott; de annyira elmerült a munkában — egy japán adást fedezett fel —, hogy nem válaszol. A kérdést nem ismétlem meg... Ilyen helyzetben az adás befogása mindennél fontosabb...

Az öreg kocsi ajtajából most én szemlélődök. Nézem az ötven méterre levő keskeny kékesi adótorony égbe nyúló alakját. A kopott batár eltörpül mellette, gondolom, onnan fentről, vagy kétszáz méter magasból, észre sem lehet venni.

Pedig rokonok. Mindketten jeleket vesznek, jeleket indítanak, egyszóval kapcsolatot teremtenek. A torony összeköti a stúdiókat, és a nézőket. A HG6 KVA/p embereket köt össze az éter hullámain, s embereket köt össze, formál közösséggé készülékei, antennái mellett is...

S. F.

Fotó: Karasz

Az ebéd is itt készült, a kocsi apró rezsóján

A rádiózást nem lehet félvállról venni, ez a dolog bizony komoly összpontosítást igényel

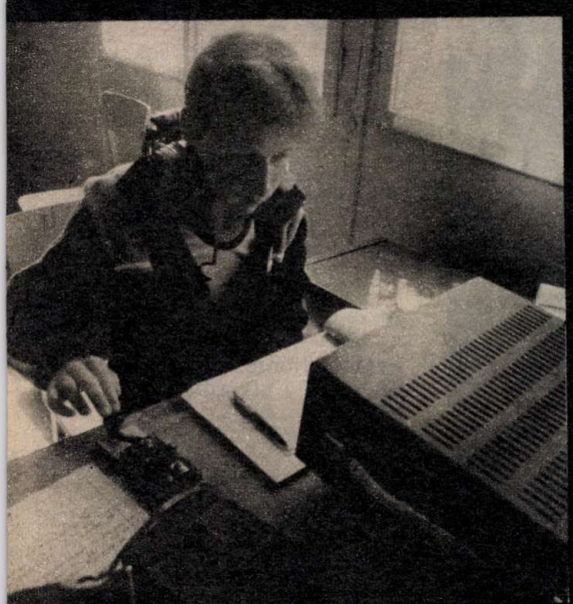

A Kékesről indulnak a jelek, s lehet, hogy több ezer kilométerre, mondjuk Japánban fejtik meg őket

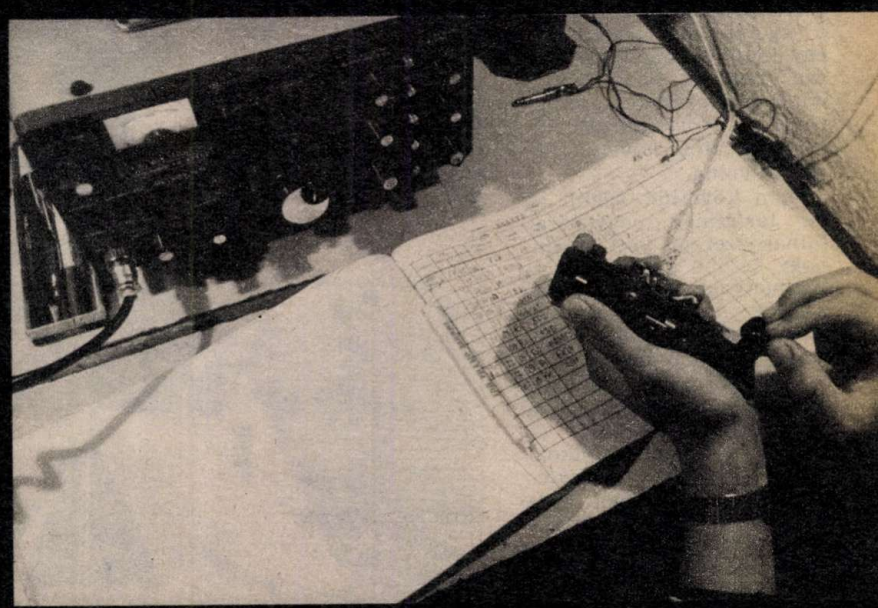

„Fogadjatok el!"

Ismerkedem a bajai táborral, a Petőfi-sziget csodás környezetével, az úttörőházban rendezett kiállítással. Ismerkedem a tréfás pontszerző játékkal, ismerkedem minden első látásra-tapasztalásra megfogható dologgal. Bár sejtem, hogy az Ifjúvezetők VIII. országos találkozójának tartalma nem a szépségverseny, hanem inkább a tizenöt, lényeges kérdésekkel foglalkozó szekció munkája, amely a feladatok, célok kijelölésén, vagy a vitán túl a tapasztalatok kicserélésének legalkalmasabb fóruma. Képet ad arról is, milyen ma, 1985-ben az ifivezetők helyzete.

Félreértés ne essék, eszemben sincs lebecsülni a tréfás játékokat. Lehet, sőt kell is tanulni ezekből... Például azt, hogyan lehet egy úttörőközösség programjait — a még oly tartalmas, komolynak ígérkező programjait is — játékossá, élményszerűvé tenni.

Emlékszem a magam úttörőéveire. Szerettük ifijeinket, bár mindössze hárman tartoztak rajunkhoz. Nem a vezetőt, hanem a társat láttuk bennük, de tiszteltük tapasztalataikat, s így őket magukat is. Néhány esztendővel voltak idősebbek nálunk, értettek a nyelvünkön, s életükkel egy kicsit „modellt is álltak" nekünk. Istvánt például, a negyedikes gimnazistát, aki történésznek készült, mi fiúk, követni szerettük volna.

Nem követtük végül is, de tartalmas magyarázatainak szerepe volt abban, hogy később a kötelező olvasmányokon kívül is kezünkbe vettünk egy-egy történelmi témájú tanulmányt, vagy regényt.

Istvánék különben közöttünk éltek. Ugyanazon a lakótelepen laktunk, és persze rengeteget találkoztunk a hivatalos rajgyűléseken, ünnepélyeken, akadályversenyeken, kirándulásokon kívül is. Bármikor csöngethettünk náluk. Akár azért is, hogy tegyék vissza a bicikli fogaskerékről leugrott láncát...

Csendes délutáni töprengés. Vajon melyik fiú vágta a legjobb grimaszt, azon a bizonyos versenyen?

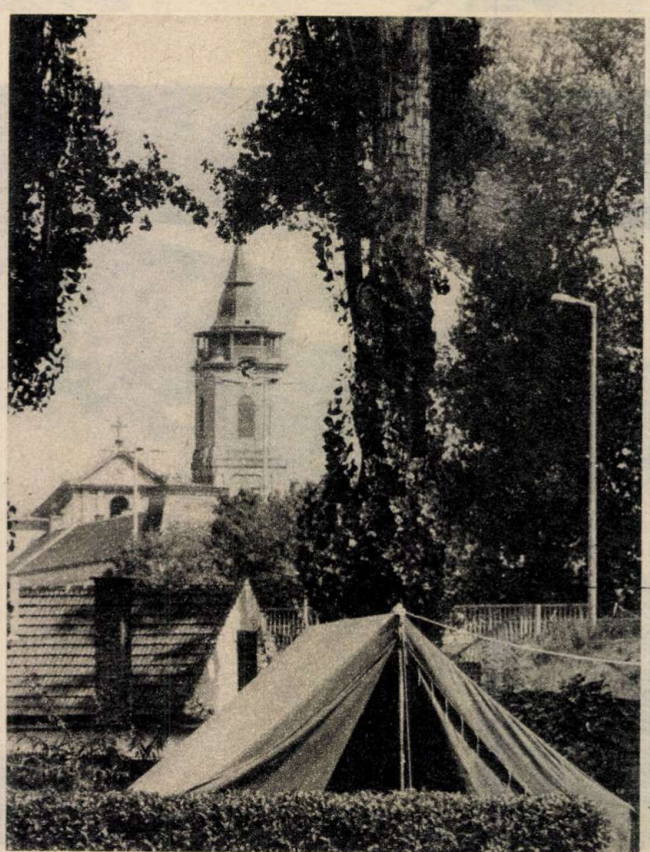

Régen volt.

„De milyen jó lehetett!" mondják többen is.

— Bennünket mindig a csapatvezető hív be — magyarázza a tatai Farkasdi László. — Elég sok programunk van, de mi még többet szeretnénk. Tényleg az a legjobb, ha a srácok között él az ember. Különben hogyan is hasznosíthatnám azokat az ötleteket, amit itt, a három nap alatt sikerült összecsipegetnem. Én a heti egy találkozást mindenképpen kevésnek tartom...

Laci különösen kirándulni szeret, s itt a vita hevében eszébe jutott néhány dolog. Ha nem is lehetne ezeket „isteni szikránák" nevezni, mindenesetre jól színesíthetnék a túrákat.

Taskovics Valéria táborvezető azt mondja erre, hogy nemcsak a túrák, foglalkozások, játékok megszervezésében, hanem például a pályaválasztás sokszor zűrös-zavaros heteiben is sokat segíthet egy ifi. Persze, ehhez az kell, hogy minél jobban ismerje azt, akinek tanácsaival segíteni próbál.

A pécsi Szántó László érdekes egyéniség. Elvégezte a szakközépiskolát, de most is tanul, mozdonyvezetőnek készül. Menyasszonya is van már...

Laci a találkozón sok új játékkal ismerkedett meg, néhányat közülük már az ősszel ki szeretne próbálni úttörőivel.

Kételkedem, hogy lesz-e erre egyáltalán ideje?!

— A szakközépiskolából alig-alig engedtek el egy-egy úttörőrendezvényre, vagy -programra — magyarázza. — Munkahelyemről, a MÁV-tól sokkal könnyebb eljönni. Csak megmutatom a kikérőlapot, s a főnök már bólint is. Hogy mit hoz a jövő? Nézd, a menetrend roppant fontos dolog, ha indul a vonat tizenkét órakor, akkor világos, hogy nem léphetek le a vezérállásból háromnegyed tizenkettőkor azzal, hogy rajgyűlésem lesz. Megyek majd szolgálat után, csinálunk a találkozások-

Ismerkedés, tapasztalatcsere két foglalkozás szünetében

Így fest a tábor központja, egy sátor árnyas mélyéről

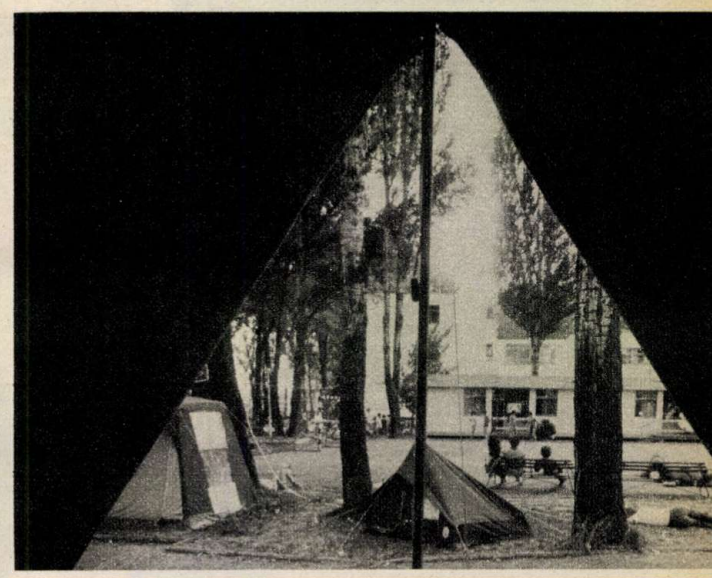

Felröppen a dal, kellemesen telik az idő. Ilyenkor inkább a tréfáé a főszerep

nak is egy pontos menetrendet.

„Az ifivezetés teljes értékű KISZ-munka!" — olvasom egy véleménytáblán. A hatalmas, faliújságra szögezett kartonoknak az üzenetközvetítés a feladatuk. „Üzenet", amit csak háromszázan olvasnak. A legtöbbje éppen oda nem jut el, ahová szánták, címezték... A megjegyzések egy része humort, tréfát és bájt hordoz, másik része viszont „véresen" komoly. A fenti üzenet az utóbbi kategóriába tartozik, ehhez kétség sem férhet...

— Az ifi kettős életet él — mondja Kissné Gulyás Ilona tanítónő, akit tíz éve foglalkozik már úttörőkkel. — Megosztja energiáját és idejét a KISZ- és az úttörőélet között. A KISZ tényleg többet segíthetne, már csak azért is, mert az ifi a mozgalom leendő tagjaival foglalkozik, a mozgalomra készíti fel a gyerekeket. Megérdemelné az elismerést.

— Néha nehezen tudjuk keresztülvinni az ötleteinket — mondja erre Németh Márta, a kaposvári tanítóképző hallgatója. — Nem vonnak be a döntésekbe, nem kíváncsiak véleményünkre. Sok helyütt van ez így, s ebben szerepet játszhat a féltékenység is, hátha a gyerekek jobban szeretik az ifit, mint a felnőtt úttörővezetőt. Megalapozatlan, indokolatlan ez az aggodalom. Az úttörő nem jobban, esetleg csak másképp szeret bennünket, mint mondjuk, az osztályfőnökét. Az osztályfőnökben inkább valamiféle fegyelmező erőt, tekintélyt lát. Az ifi azonban a barátja is lehet jó esetben, tehát jobban tudja sokszor, hogy mit szeretnének a gyerekek, ezért kellene őt is meghallgatni.

Németh Márta ígéri, ha osztályfőnök lesz, ő bizony kikéri az ifivezetők tanácsát.

Hogy Márta nem volt egyedül a véleményével, azt több, közvetlenül indulásunk előtt olvasott üzenet is bizonyítja. Ez volt a legtömörebb: „Fogadjatok el!"

Sinkovics Ferenc

Fotó: Karasz

KÖSZÖNJÜK SAMANTHA!

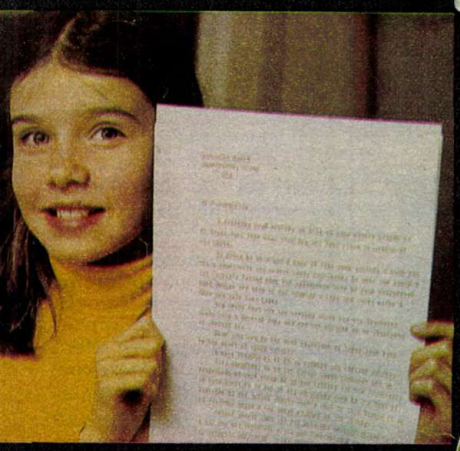

Samantha Smith utolsó fényképe: színésznő szeretett volna lenni... Az amerikai kislány valamennyiünk békevágyának jelképe marad

VILÁGLÁTÓ

Már gyűjtögettem az anyagot, hogy a novemberi szovjet–amerikai csúcstalálkozóra vonatkozó kérdéseitekre válaszoljak, amikor a telexgépek lekopogták a szomorú hírt: Samantha Smith repülőgép-szerencsétlenség áldozata lett. Az első pillanatban arra gondoltam: külön írok mindannyiunk e kedves ismerőséről, akivel a Világlátó hasábjain is oly sokat foglalkoztunk. Aztán rájöttem, hogy nem félretennem kell már megkezdett vázlatomat – hanem ki kell egészítenem.

Hiszen, ha van valaki a ti korosztályotokból, aki tett valamit a szovjet–amerikai viszony javításáért, a két ország közötti háború elkerüléséért, a párbeszéd kibontakozásáért, az éppen ő. Persze, nem Samantha az egyedüli, akit aggasztott a világhelyzet, a két legerősebb ország szembenállása. Neki azonban még több oka volt a nyugtalanságra a két atomhatalom közötti feszültség miatt, mint a felnőtteknek. Ugyanis ő egyszerűen nem ismert más légkört, ebben nőtt fel – akárcsak ti.

Az utolsó szovjet–amerikai csúcstalálkozóra 1979-ben Bécsben került sor. Márpedig akkor a mai tizenhárom évesek még csak hétévesek voltak, és aligha figyeltek a nemzetközi politika eseményeire. Ami más szóval azt jelenti, hogy Samantha, akárcsak ti, nem volt még tudatos tanúja annak a különben nem túl régi időszaknak, amikor a két legnagyobb hatalom vezetői még találkoztak, és tárgyalásaik – bár sokszor voltak feszült pillanatok – eredményesen végződtek.

Az, aki a legutóbbi két-három évben kezdte figyelni a világ eseményeit a tévében vagy az újságok külpolitikai rovataiban, voltaképpen csak a vitát, a konfliktust tapasztalhatta. Pedig nem árt emlékezni arra, hogy az 1979-es bécsi csúcstalálkozón fontos megegyezést írt alá Jimmy Carter (Jimmy Jancsit jelent, az akkori amerikai elnök a becenevét használta a politikai életben) és Leonyid Brezsnyev, az SZKP akkori főtitkára. Ez volt a SALT–II. megállapodás, vagyis a második szerződés a stratégiai fegyverzetek korlátozásáról.

Az okmány különös sorsra jutott. Carter elnök nem terjesztette ratifikálásra az amerikai szenátus elé. A nemzetközi szerződések, mint tudjuk, akkor emelkednek törvényerőre, ha mindkét országban a törvényhozó testület megszavazza, ratifikálja őket. A SALT–II-nek azonban olyan nagy belső ellenzéke támadt az Egyesült Államok fokozottabb fegyverkezését sürgető köreiben, hogy már látni lehetett, a szenátus többsége elvetné, ha voksolnia kellene róla. Ugyanakkor azonban mind Washingtonban, mind Moszkvában hivatalosan bejelentették: amennyiben a másik fél is hasonlóképpen jár el, betartják a szerződés előírásait. Az 1979-es csúcstalálkozó e rendkívül fontos gyümölcse így nem vált ugyan jogi értelemben érvényes nemzetközi dokumentummá, de mégis betöltötte feladatát: korlátozta, behatárolta, szabályozta annak a két hatalomnak a fegyverkezését, amely a legnagyobb katonai erővel rendelkezik.

Csakhogy 1979 óta semmiféle új megállapodás nem született, a SALT-II. pedig idén decemberben lejár. Igaz, egyelőre mindkét fél továbbra is annak betartására tett ígéretet, ám ez sem elegendő, hiszen azóta sok új fegyverfajta került mindkét fél birtokába, amelyekre a SALT-II. nem vonatkozik. A két világhatalom viszonyára hat év óta a bizalmatlanság és a feszültség a jellemző, azt mondhatnám, hogy mióta az eszeteket tudjátok, ez a helyzet.

Ezt érezte Samantha Smith is. Ezért írta meg 1982 decemberében híres levelét Jurij Andropovnak, az SZKP akkori főtitkárának. Azt kérdezte tőle, amit az amerikai politikusoktól hallhatott: miért akarja „meghódítani a világot, vagy legalábbis Amerikát?" Az SZKP főtitkára nemcsak válaszolt, nemcsak arról biztosította, hogy népe békét akar, de meg is hívta a Szovjetunióba, hogy erről saját maga győződhessen meg. Samantha egy csapásra híres lett Amerikában, könyvet is írt szovjet útjáról, valóságos tévésztárrá vált. Most augusztusban, amikor éppen egy szereplésről tért vissza, a repülőgép, amelyen édesapjával együtt utazott, lezuhant, és mindketten meghaltak.

Így Samantha nem érheti meg azt a napot, amelyen Ronald Reagan és Mihail Gorbacsov találkozik a Genfi-tó partján, pedig bizonyára várta ezt, s örült annak, hogy létrejött a megállapodás a genfi randevúról. Sorsán elgondolkodva, eszembe jutott, hogy az akkor tizéves kislány azért került az érdeklődés reflektorfényébe, mert egy olyan időszakban tette fel őszinte kérdését, amelyben a két világhatalom hivatalos párbeszéde akadozott, csikorgott, meg-megszakadt. A kapcsolatok mélypontján ez a kislány megtehette azt, amit az ország vezetője nem (illetve akkor valószínűleg nem is akart) –, beszélhetett a Szovjetunió első emberével, megtörhette a jeget. S azzal, hogy válaszolt neki, s meghívta, a szovjet vezető is áttörhette az értetlenség, az ellenségeskedés előítéleteit, eljuttathatta legfontosabb üzenetét minden amerikaihoz: a Szovjetunió békét akar.

Samantha kezében nem volt hatalom, csak egy amerikai kislány volt a sok közül, de ma azt hiszem, elmondhatjuk, hogy a maga módján előkészítette a novemberi csúcstalálkozót. Nem írta meg hiába levelét – most már, sajnos, úgy fogalmazhatunk, hogy nem élt hiába –, nevét meg fogja őrizni a mai gyerekek emlékezete és a diplomáciatörténet is.

Most a két nagyhatalom vezetői ülnek le tárgyalni Genfben. Nyilvánvaló, hogy a személyes érintkezés, a közvetlen kapcsolat elősegítheti, hogy jobban lássák egymás politikáját, annak indítékait. De nem szabad elfelejtenünk, hogy az ellentétek nagyok, sok nézeteltérés halmozódott fel, s egyelőre egyikben sem tűnik közelinek a megoldás. Hat éve a csúcstalálkozó lezárt egy tárgyalássorozatot a SALT–II-vel. Most ilyesmire nincs kilátás.

Mi több, éppen a fegyverzetek terén a legnagyobb az ellentét. A SALT–II. ugyanis a két világhatalom hadászati egyensúlyát rögzítette, azt, hogy noha hadászati fegyverzetük összetétele eltérő, összesítve nagyjából azonos erejű: egyik sem számíthat arra, hogy olyan támadást indíthat, amelyben ő maga nem lesz megsemmisítő ellencsapás célpontja. Reagan elnök űrfegyverkezési terve viszont arra irányul, hogy az Egyesült Államokat sebezhetetlenné tegye. Ez ugyan elérhetetlen cél, de a „csillagháborús" fegyverkezés megvalósítása mindenfajta fegyverzetkorlátozási megállapodást romba döntene és ezzel még veszélyesebbé tenné Földünk jövőjét.

A genfi csúcs lehetőséget nyújthat ennek megakadályozására – a sikerhez azonban mindkét fél jóakaratára szükség van. Ami a Szovjetuniót illeti, az atomfegyver-kísérletek augusztusban életbe léptetett felfüggesztésével már bizonyította, hogy részéről ebben nincs hiány. Békeüzenetét, amelyet annak idején Samantha vitt haza Amerikába, most ezzel az újabb gesztussal erősítette meg.

Baracs Dénes

„A farkas tíz foglalkozása"

A „Szojuzmultfilm"-ben készült a „Szegény Liza" filmbalett háttere

A szovjet gyerekek is legalább annyira szeretik a rajzfilmeket, mint ti. A legsikeresebb alkotások közül ti is jó néhányat ismerhettek. Nálunk is vetítik például a „No, megállj csak!" filmsorozatot, vagy a „Kiskacsa magaslesen" című filmet.

A Szovjetunióban minden negyedik gyerek mozilátogató. Minden filmszínházban vannak gyerekműsorok, de ezenkívül még több mint négyszáz, kizárólag gyermek-filmszínház is működik, amelyekben ingyenesek az előadások. Moszkvában van a világ egyetlen gyermekfilm-stúdiója, ahol minden évben legkevesebb húsz filmet forgatnak. Természetesen másutt is készülnek a kicsik számára filmalkotások. Például a „Szojuzmultfilm" vagy a „Floricska" (Virágocska) moldáv gyermekrajzfilm-stúdióban, a központi és köztársasági televízióban.

A vilniuszi „Pionyerosz" gyermek-filmszínházban például már évek óta szerveznek filmsorozatokat a különböző korú gyerekek számára. Ilyen sorozat az óvodásoknak az „Aranykulcsocska", az első osztályosoknak a „Közlekedési lámpa", a második-harmadikosoknak a „Szobácska" mesefilmek, a negyedikeseknek a „Barátság ábécéje", az ötödik-hetedikeseknek kalandfilmsorozat, a nyolcadikosoknak a természet titkait feltáró filmsorozatok, a felsőbb osztályosok számára a családról, szerelemről készült filmek.

E néhány kép segítségével ti is megismerhetitek a szovjet gyerekek kedvenceit, a szovjet filmek rajz- és bábszereplőit.

(APN)

GYEREKEK

A „Szojuzmultfilm”
„Mintha”... bábfilmje

A moldáviai „Florieska” rajzfilm-stúdió
egyik alkotása, „A kalitkába zárt gólya”

Az Állami-díjas rajzfilm-tervező
Natalja Orlova, kislányával

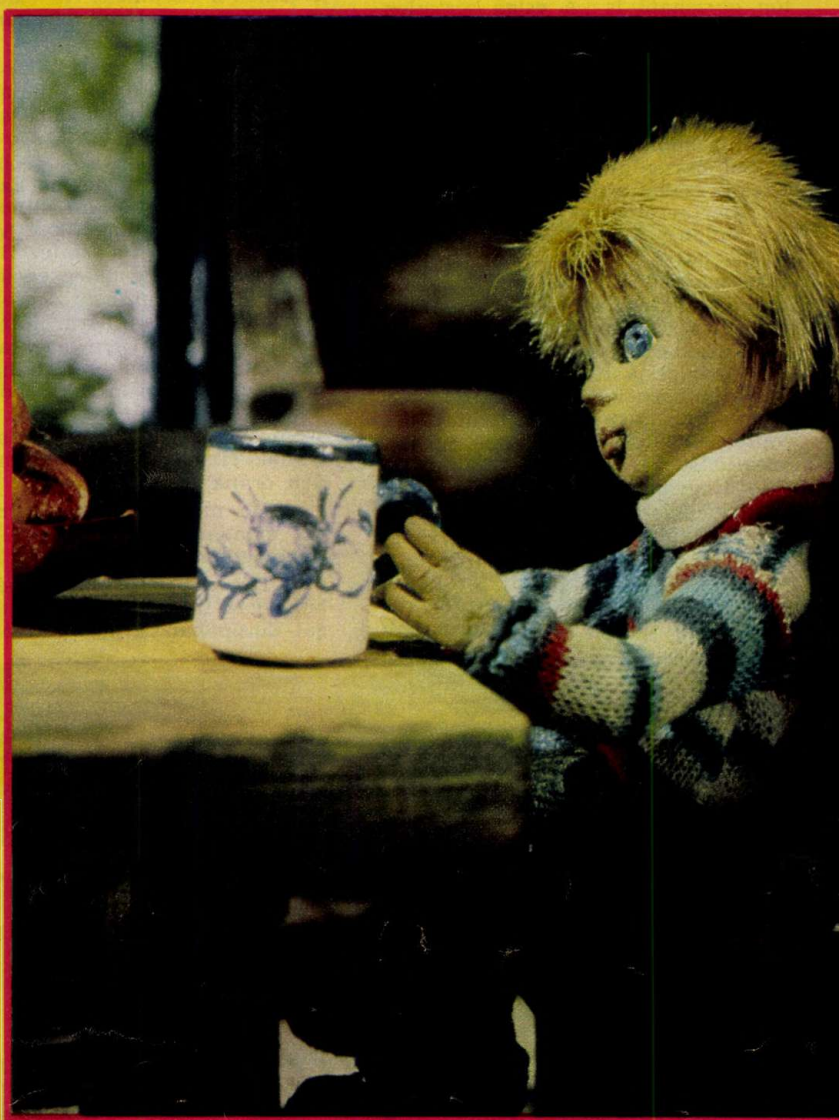

A „Nagyapa távcsöve” bábfilm

CSAK NEK!

KEDVES ISMERŐS SOKAK KEDVENCE

Csepregi Éva, a Neoton Família szólóénekesnője sokak kedvence. Tiszta, kiforrott, kellemes hangjának, csinos, megnyerő külsejének, egyszerű, közvetlen lényének, és mindig a dalokhoz igazodó színpadi mozgásának köszönheti rajongói széles táborát. Néhány hete megjelent új, szám szerint tízedik nagylemezük kapcsán beszéltünk meg egy randevút.

— Kérlek, mutasd be az új nagylemezt. Mennyiben rendhagyó, és miben új?

— „Magánügyek" a címe. A külső borítón az a biológiai érdekesség látható, amint gy csiga átmászik egy élére állított zsilettpengén. A borítón olvasható is „A csiga sértetlen marad" felirat. Nagyon tetszik nekünk ez az ötlet, mert nemcsak érdekesség, de átvitt értelemben sokatmondó jelentése is van. A lemez belső borítója is újszerű: a Neoton Família többi „családtagjának" képeiből összeállított tablóról készült. Ezek a családtagok azok a régi levelező-partnereink, akik nemcsak kértek tőlünk képet, hanem küldtek is magukról. Ennyit a borítóról. A lemezen tíz szám hallható. Ebből kilenc a szokásos Pásztor—Jakab—Hatvani trió szerzeménye, egy pedig — az Éjszakai láz — Bob Heatlie száma. A dalok a stílust illetően egy picit különböznek az eddigiektől, sokféle ritmus, tempó teszi színesebbé, változatosabbá, modernebbé az összeállítást.

— Hogyan tanultok meg egy-egy számot? Pásztor Laci és Jakab Gyuri megalkotja a dalt, Hatvani Emese verset ír hozzá, és hogyan tovább?

— Jakab Gyuriéknál szoktunk összejönni, mert neki van zongorája. Pásztor Laci a Yamahától kapott ajándékba egy komputer-memóriával rendelkező komponálógépet, arra vesszük fel a dobot, a gitárt és a többi hangszert külön-külön. Így tehát a dallam már adva van. Előtte megkapjuk a szöveget is. Legelőször a vokál részt gyakoroljuk, s csak utána a szólót. Ezután a stúdióban próbálgatjuk az egyes részeket, hol kell egy kicsit lágyabban énekelni, hol keményebben. A keverés, és egyéb technikai jellegű munkák következnek, s ezzel tulajdonképpen készen is van az új Neoton-nóta.

— A legtöbb lány fejében ott duruzsol az a titkos álom, hogy milyen jó lenne énekesnőnek lenni. Milyen jó ennek a Csepinek! Ha valaki utánozni akar, mivel kell feltétlenül számolnia?

— Sok mindennel! Elsősorban rengeteg munkával, tanulással, s nem utolsósorban lemondással. Nagyon sok munka fekszik egy-egy lemez elkészítésében, sok próba, egy-egy koncertben, turnéban. Ezenkívül rengeteget kell tanulni ahhoz, hogy szinten tartsuk magunkat, vagy ha lehet, emeljük ezt a szintet. Ilyen nekem például a rengeteg énekóra. Az állandó hangképzés a legfontosabb egy énekesnő számára. Két és fél éve járok Sík Olga énektanárhoz, akit én a legjobb profi hangképzőnek tartok. Nagyon sokat köszönhetek neki. A lemondás pedig, azt hiszem, természetes velejárója e pályának. Hiszen minden napunk, minden óránk be van osztva.

— Ha most jönne egy tündér, és azt mondaná, hotgy teljesíti három kívánságodat, mit kérnél tőle?

— Hát először is azt kérném tőle, hogy igazi nagy sztárok legyünk Nyugat-Európában. A másik kívánságom szerényebb lenne, de talán még megvalósíthatatlanabb (a kutyám miatt), ugyanis nagyon szeretnék egy kék sziámi kiscicát. A harmadik kívánságom pedig az Olaszországban megjelent nagylemezemmel kapcsolatos: nagyon szeretném, ha ennek a lemeznek nagy sikere lenne.

— Most beszélj magadról is egy kicsit! Hogyan telik el egy „nyugisabb" napod?

— Nyugisabb napom?! Azt hiszem, nekem ilyen nincs! Ha se lemezfelvétel, se koncert, se turné nincs, akkor is akad bőven tennivalóm. Először is nagyon sok időt töltök itt benn, a PRO Menedzser Irodában, mindig sok megbeszélnivalónk van. S az a rengeteg levél! Hetente hozzuk el a postáról, s a napi átlag ötven-hatvan darab. Azokat csak elolvasni is rengeteg idő, hát még válaszolni rájuk! Ez sok energiát emészt fel, mégis nagyon szívesen csináljuk, s örülünk minden levélnek. A Menedzser Irodán és a leveleken kívül heti két alkalommal járok énekórára, mint azt már említettem. A korrepetítorom Falvai Vera, ő a dalokat tanítja be, és gyakoroljuk az előadásmódot. Angolra is járok, ez az angol számok, a jó kiejtés miatt nagyon fontos, nem maradhat el. S ha tudok — hetente többször is tornával „sanyargatom" magam.

— Hadd tegyem fel azt a sablonos kérdést, hogy hogyan lettél énekesnő?

— A válasz is sablonos lesz: véletlenül. Gyerekkoromban zongorázni, hegedülni tanultam, gyermekkórusban énekeltem, jó hallásom volt. Később ifjúsági klubba jártam táncolni, majd énekelni. Ezután kezdtem kacérkodni a pályával, persze még nem komolyan. Hoffman Ödön korrepetítorhoz kerültem, s amikor jött az 1972-es „Ki mit tud?", Dönci bácsi kitalálta, hogy három legjobb tanítványa, Fábián Éva, Babits Marcella és én, jelentkezzünk. Kócbabák néven egészen a televíziós középdöntőig jutottunk, ami komoly eredmény volt számunkra. Ezután ORI-vizsgát tettünk, s meg is kaptuk a működési engedélyt. Néhány év múlva Babits Marcella helyét felváltotta Pál Éva, és nem sokkal később „Neoton és a Kócbabák" lett az együttes neve. Innen már ismert a folytatás...

— Szépek, ízlésesek, különlegesek a színpadi ruháid. De mit viselsz hétköznapra?

— Hétköznapi viseleteim általában sportos, kényelmes, lezser ruhadarabok. Fellépésekre viszont az egyszerű, de nőies fazonú ruhákat szeretem. Fontos, hogy kellemes, könnyű legyen, amiben jól lehet mozogni, táncolni.

Miközben kimentünk a városligeti tóhoz fényképezni, sokan jöttek autogramot kérni. Évának szólították, vagy Csepinek. Hiszen ismerik őt.

R. Simor Katalin

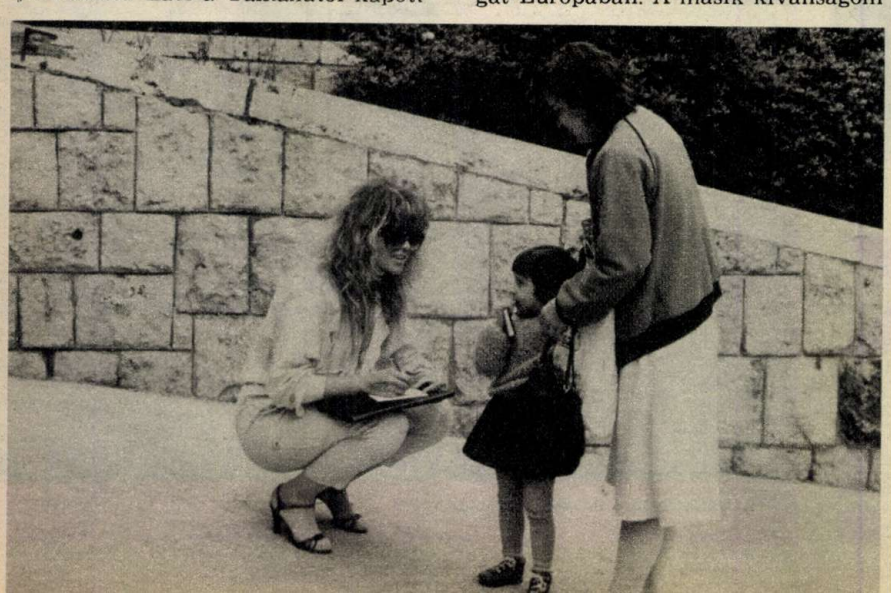

Írni jó!

AZ ÜVEGGOLYÓ

Szabó Mónika a Vajda Péter utcai általános iskola nyolcadik osztályos tanulója, nem először ragadott tollat, hogy gondolatait tárcában, novellában rögzítse. Az Üveggolyó című írást, amelyet mi is bemutatunk, egy iskolai pályázatra készítette, és meg is nyerte vele az első díjat. Hozzánk írott levelében bevallotta, hogy imád olvasni. A könyv segíti abban, hogy bátran szabadjára engedje a fantáziáját. Ha valaki szeret olvasni annak a fogalmazás sem gond. Hogy aztán a jó íráskészségből mikor, milyen módon bontakozik ki, s egyáltalán kibontakozik-e a tehetséges író, ez már a jövő titka.

Kívánjuk Mónikának, hogy a majdan feltáruló titok álmai megvalósulását jelentse.

Ausztrália fölött repülünk. A repülőgép 8000 méter magasan száll a földrész fölött. Pár perc múlva leszállunk. Alattunk dúsan burjánzik Geelong erdeje. Nagybátyámhoz megyünk nyaralni, aki dédapánktól örökölt farmján él.

Landolunk. Forró levegő tódul be az „ajtón". Föld! Budapest óta az első lépés szilárd talajon. Apró városka. Hőségtől elcsigázott testvérem már alig áll a lábán. És ezek a tolakodó legyek! Annyi mindent olvastam Ausztráliáról, de sehol senki nem említi ezeket a legyeket, amelyek belemásznak az ember szájába, orrába, rátelepednek a blúzára is. Az elárusítónők fürdőruhában kínálják portékájukat. Lila házak. Citromsárga öltönyök. Mindig ilyennek álmodtam. A város mögött erdő. Megebédelünk és megyünk a farmra nyaralni. Ezek volnának az eukaliptuszok? Ez az a naptól vöröslő, néptelen pusztaság? Az utak mentén vadveszélyre figyelmeztető táblák, amelyekre itt kenguru van festve. És mik azok a színes tollak? Papagájok. Három hatalmas példány az ágon. Milyen csodálatos! Annyi szépet láttam, negyed óra alatt, hogy azt hittem, álmodom. De akkor már biztosan tudtam, hogy ébren vagyok, amikor anyu másodszorra szólított, hogy menjek enni. Anyu, a testvérem, és egy idős bácsi ült egy eukaliptusz alatt. Igaz, ennek a fának nincs árnyéka, mert levelei élükkel fordulnak a nap felé, hogy minél kevesebbet párologtasson a vizéből. De azért jóízűen beszélgettek. Tünde persze szokása szerint állandóan megzavarta őket.

— Anyúúú... olyan melegem van! És szomjas vagyok!...

— Nemsokára megjön Béla, a nagybátyád, majd nála kipihenheted magad.

— Mikor jön már?

— Mindjárt itt lesz!

— Hány személyes a kocsi, amivel megyünk, és a bácsi is velünk jön?

— Négyszemélyes repülővel megyünk. És a bácsi nem jön velünk. De most már ne nyaggass!

— Jó, de amikor olyan melegem van. És unatkozom is.

— Majd én mesélek — szólalt meg az öregúr. — Addig is telik az idő, és talán tanulságul is szolgál nektek, gyerekeknek, ami egyszer megtörtént velem.

Csönd lett. A körülöttünk levő pimasz legyek is mintha elhallgattak volna. A bácsi elkomolyodott. Barázdás arcán, ha lehet, még több ránc jelent meg. Szeme előtt láthatóan megjelentek a régi képek.

— 1919-ben történt, amikor a nyomor már elviselhetetlenné vált. Tizenkettedik születésnapomat vártam. Apám elesett a fronton. Anyámmal és két nővéremmel éltem együtt. Anyám megígérte, hogy ajándékot és meleg vacsorát kapok tőle. Már nem emlékszem, hogy melyiket vártam jobban. Este szinte lázas voltam az izgalomtól. Mielőtt kitört a háború, édesanyám egy szép színes üveggolyót ígért nekem. Még sohasem kaptam ajándékot, de vacsorát se sűrűn. Leginkább csak karácsonykor és húsvétkor, újévkor volt meleg étel a háznál. Emlékszem, az ünnepi ebéd mindig héjában főtt krumpliból és főtt tojásból, tejlevesből állt. A többi napokon kukoricadarát, kölest, néha egy kis avas paraszt-szalonna is jutott. Édesanyám későn jött haza. Fáradt, elnyűtt volt. Szemei vörösek voltak, látszott rajta, hogy sírt. Csak ennyit mondott: — Boldog születésnapot! — és elcsuklott a hangja. Megértettem, se vacsora, se ajándék. Egész reggelig sírtam. Reggel elaludtam. Délután ébredtem föl. A nővéremhez, Sárihoz a barátnője jött. Kati nővérem éppen nem volt otthon. Elkeseredésemben arra gondoltam, mi lenne, ha meghalnék? Nem nekem kéne fát vágni, se takarítani. „Igen, meg kell halnom! Úgy vártam az ajándékot, és most nincs! Lassú halált kell választanom, hogy lássák, szenvedek. Hát persze, a lúgkő. Lassú, de biztos halál, és van is itthon." Odaléptem a kredenchez, és elővettem a lúgköves bögrét. Nem sok volt benne, de kiittam. Lefeküdtem a konyha kövére, és nyögni kezdtem. Sári kiszólt: — Ne hülyéskedj, mert kimegyek! — Én azt akartam, hogy kijöjjön, hát még hangosabban nyögtem. De akkor már hatott a lúgkő is. Rángatózásom vonaglássá, kiabálásom hörgéssé vált. Habzott a szám, és a pokolra kívántam minden mérget. Nagyon megijedtem. Sári szaladt anyánkhoz, ő meg, amikor megtudta, hogy miről van szó, száguldott haza. Azt sem vette észre, hogy elhagyta az egyik cipőjét. Akkor már alábbhagyott a fájdalmam és elnyöszörögtem, mit csináltam. Édesanyám egy nagyot sóhajtott és felvett a konyha kövéről.

— Kisfiam, mi lett volna, ha tényleg lúgkövet iszol? Szerencsére, folyékony szappan volt a bögrében. Megölelt, megcsókolt, és ágyba dugott. Tizenharmadik születésnapomra aztán végre megkaptam az üveggolyót, azóta is magamnál hordom — és megmutatta gyerekkori kincsét. — Hát ez az én történetem.

Percekig csönd volt, még Tünde is hallgatott. Aztán nem messze tőlünk leszállt egy kis repülőgép. Béla ugrott ki belőle és rohant felénk. Elbúcsúztam a bácsitól. Felszálltam a kék farkú, ezüstözött gépre. Megértettem, miért nem autóval jöttünk. Sehol sem látok autókat, még ösvényeket is ritkán. Csodás színek, különös tájak, mennyire más ez a zöld, mint otthon. Rózsaszín árnyalatú sziklás dombok. A legelőkön fehér gombócok: birkák. Néhol szabálytalan alakú vízgyűjtők, szélmalmok. A magányosan álló fák innen olyanok, mintha kiégtek volna, törzsük fényes és grafitszínű. Becsukom a szemem, hogy elraktározzam ezt a csodálatos látványt, de a furcsa képek közé bevillan egy kisfiú, amint egy színes üveggolyót szorongat a markában.

VIC ÉS A SZERELEM...

A HÁZIBULI FOLYTATÓDIK
SZÍNES FRANCIA FILMVÍGJÁTÉK

FŐSZEREPLŐK:
SOPHIE MARCEAU,
PIERRE COSSO

ZENE:
VLADIMIR COSMA

RENDEZTE:
CLAUDE PINOTEAU

A NAGY SIKERŰ HÁZIBULI CÍMŰ FILM ÚJABB EPIZÓDJA
NOVEMBER 7-TŐL A MOZIKBAN!

MOKÉP

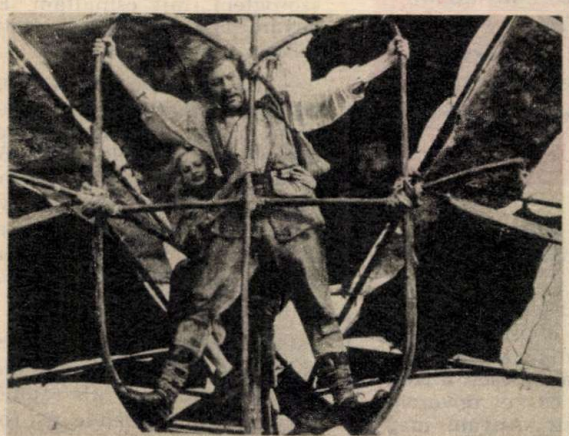

VÁNDORLÁSOK MESÉJE

Szegény, árva kislány
a gyermekrabló Télapó nyomában...
Repülés denevérszárnyakon,
toprongyos tudóssal...
Az emberevő kutyák gazdája, egy titokzatos,
kincsbűvölő herceg...

Színes,
szélesvásznú
mesefilm

CSOKONAI

SZOVJET FILMEK FESZTIVÁLJA

Ördögi átváltozások,
öldöklések a karaván körül.

A BÉG CSAPDÁJÁBAN

...maga a bég?
Színes kalandfilm

BÁSTYA

FUMO

HIRDETÉS

levélbontó

MIT ÜZEN A PAJTÁS?

ÖKÖLVÍVÁSRA jelentkezne Németh János (Budapest, Iskola u. 38-42/a. — 1011). Az e sportág iránt érdeklődők jelentkezhetnek például a Központi Sportiskolában, de sok más sportegyesületnek is van ökölvívó szakosztálya, így például a Vasasnak, a Bp. Honvédnak, az Újpesti Dózsának. Érdeklődj telefonon az egyesületeknél, s válaszd ki, hogy melyik a legmegfelelőbb számodra.

KUTYATENYÉSZTŐ szeretne lenni Somogyi Noémi (Budapest Klára u. 30. — 1045), és különösen a spánielek érdeklik. Kutyatenyésztéssel csak hobbi szinten foglalkoznak az ebkedvelők, tehát nemigen választják ezt szakmának, még ha olykor tekintélyes pénzösszeget is hozhat a „házhoz". No, de válaszolva a kérdésedre: aki kutyatenyésztéssel akar foglalkozni, mindenekelőtt vegyen egy szukát! Ezt föl kell készíteni, és el kell vinni kiállításokra. Miután itt megszerezte legalább a „nagyon jó" minősítést, lehet mellé venni egy kant, amelynek viszont kitűnő minősítésűnek kell lennie. A kiskutyákat majd be kell jelentened, s ezután megkapják a származási lapot. A Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületének egyébként 14 éven felüliek lehetnek tagjai.

Noémi cserepartnert is keres: 30 darabos „Kedves ismerős" gyűjteményét és régi Hahotáit cserélné el cocker spanieles poszterre, ha lehetséges: 130×90 cm nagyságúra.

LEVELEZNI SZÁNDÉKOZÓK figyelmébe ajánljuk, hogy szerkesztőségünkbe az elmúlt hónapokban jó néhány levél érkezett az NDK-ból, amelyekben fiúk és lányok kérnek tőlünk címeket. Akik németül vagy oroszul akarnak velük levelezni, írjanak, szívesen küldünk címeket!

RIPORTER SZAKKÖRÖK, FIGYELEM!

A tanévkezdés mozgalmas hetei után sorra alakulnak a szakkörök. Tudomásunk van arról, hogy iskolákban, úttörőházakban, művelődési házakban, szerte az országban számos riporter szakkör működik. Közülük jó néhánnyal már eddig is tartalmas kapcsolatot építettünk ki, de szeretnénk minél több ilyen csoportot bevonni a tudósítói munkába, hiszen nyilvánvaló, hogy ezekbe a szakkörökbe a fogalmazást kedvelő, az újságírás iránt érdeklődő gyerekek járnak. Megkérjük a szakkörvezetőket, hogy jelöljenek ki egy tanulót, aki kapcsolatot tart lapunkkal. Jelentkezzetek, s mi ellátunk feladatokkal bennneteket, megírjuk, hogy milyen jellegű anyagokkal tudnátok segíteni lapunk munkáját.

RÁDIÓS BAJNOKSÁG TATÁN

Régi hagyomány, hogy az MHSZ rádiós klubjai versenyeken mérik össze tudásukat. A megyék közötti rádiós bajnokságokat tavasszal rendezték meg. Az ott legjobban szereplő klubtagok utazhattak Tatára, ahol nemrég rendezték meg a rádiós sportok országos bajnokságát.

Több szakágban bizonyították ügyességüket és jártasságukat a rádiótechnika rajongói: a gyorstávírás, rádióiránymérés és rádiós többtusa területén. A versenyzők felnőtt, ifjúsági és serdülő korcsoportban indultak. A megyék kéttagú csapatokat jelölhettek ki. A rádióiránymérő és többtusa versenyekhez „rókákat", RH- és URH-rádiókat telepítettek, „bólyákkal" jelölték ki az útvonalakat. A versenyzők rádiókkal, antennákkal és tájékozódási térképekkel felszerelve vágtak neki a nehéz, dimbes-dombos terepnek.

A felnőttek feladata nehezebb volt: ők a versenyen öt „rókát" derítettek fel — az egyperces jelzések alapján —, a fiatalabbak négyet. A bemért rádiókat a térképen kellett bejelölniük. És persze vigyázniuk kellett, hogy ki ne csússzanak a százhúsz perces szintidőből.

A többtusán morze adás-vétel, rádióforgalmazás, gránátdobás, lövészet és tájékozódási futás szerepelt. A versenybizottság ezért csak igazolt tagok nevezését fogadta el.

Az egyes színhelyek között a tatai rádiós klub tagjai korszerű adóvevőkkel tartották a kapcsolatot. A leadott részeredményeket Commodore—64-es számítógépbe táplálták, így mire a versenyzők visszaérkeztek a táborba, már kész is volt a helyezési lista.

Az úttörő kategória egyes versenyágaiban Lukács Mónika (Veszprém megye), Lukács Károly (Szabolcs-Szatmár megye) és Soós Mária (Fejér megye) bizonyultak a legjobbaknak.

Sáradiné Kovács Ibolya
(MHSZ főelőadó,
Tatabánya)

KÖNYVKÜLDŐ SZOLGÁLAT
ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT

A KÖNYVFUTÁR ELVISZI A KÖNYVET AZ OTTHONODBA!

... pld. Bodor Ferenc: **PÁNCÉLOS LOVAGOK** (Móra) 22,— Ft

... pld. James Fenimore Cooper: **NAGY INDIÁNKÖNYV** (Móra) 148,— Ft

... pld. Dékány András: **A FEKETE HERCEG** (Móra) 36,— Ft

... pld. Dessewffy Sándor: **A TITKOS VÁRFOLYOSÓ** (Móra) 23,— Ft

... pld. Viktor Dracsuk: **ÉVEZREDEK ÚTJÁN (AMIRŐL AZ ÍRÁSJEGYEK MESÉLNEK)** (Móra) 29,— Ft

... pld. Földes Péter: **NAGY OKTÓBER** (Képes történelem) (Móra) 40,— Ft

... pld. Gaál Éva: **BOHÓCKÖNYV** (Corvina) 70,— Ft

... pld. Gárdonyi Géza: **EGRI CSILLAGOK** (Móra—Kárpáti) 38,— Ft

... pld. Gross O.—Gryzewski K.: **A BÉLYEGEK VILÁGA** (Móra) 48,— Ft

... pld. Hegedűs Géza: **AZ ÍRNOK ÉS A FÁRAÓ** (Móra) 29,— Ft

... pld. **AZ IDŐSPIRÁL (SCI-FI KÉPREGÉNY)** (Minerva) 56,— Ft

... pld. A. Kondratov: **VIZEK MÉLYÉN — IDŐK MÉLYÉN** (Móra—Kárpáti) 48,— Ft

... pld. Lázár Ervin—Hegyi Gábor: **SZEGÉNY DZSONI ÉS ÁRNIKA** (képeskönyv) (Móra) 58,— Ft

... pld. Szabó Miklós: **HELLASZ HŐSEI** (Móra) 50,— Ft

... pld. Tandori Dezső: **NAGY GOMBFOCIKÖNYV — A LIVERPOOL A VÍZIVÁROSBAN** (Móra) 25,— Ft

A felsorolt kötetek egyenként is megrendelhetők, a kitöltött, kivágott és címünkre borítékban elküldött hirdetés alapján.
Postán utánvéttel szállítunk, a portóköltséget felszámítjuk.

Tekintettel a korlátozott példányszámokra, a megrendeléseket beérkezésük sorrendjében teljesítjük.

Címünk: Állami Könyvterjesztő Vállalat

KÖNYVFUTÁR
KÖNYVKÜLDŐ SZOLGÁLAT
Budapest, Postafiók: 502.
1397

A megrendelő neve: .....

Pontos címe (irányítószámmal): .....

KÖNYVFUTÁR
KÖNYVKÜLDŐ SZOLGÁLAT
ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT

FIGYELEM!

PATEX

Az 1986/87-es tanévre 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett **lányokat szövő szakmára** beiskolázunk szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év. Juttatások: — 500 Ft alap társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; — 200 Ft kiemelt szakmapótlék; — tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50—450 Ft, II. évben 50—540 Ft, III. évben 50—820 Ft.

Fiúkat villanyszerelő, forgácsoló, géplakatos, textilipari gépszerelő szakmára iskolázunk be szakmunkástanulónak. Tanulmányi idő 3 év.

Juttatások: — 500 Ft alap társadalmi ösztöndíj, plusz 100—200 Ft — tanulmányi eredménytől függő — tanulmányi pótlék; — tanulmányi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően: I. évben 50 Ft-tól 400—500 Ft, II. évben 50 Ft-tól 500—600 Ft, III. évben 50 Ft-tól 800—900 Ft.

Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 4 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban.

A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. Kereseti lehetőség a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben 5 százalék szakmunkás-, valamint műszakpótlékkal 4000—7000 Ft/hó; a többi munkakörben a bérbesorolási kategóriától függően alakul a kereset.

A továbbtanulást támogatjuk.

Jelentkezni lehet személyesen: hétfőtől—csütörtökig, 8—15 óráig.

Levélre részletes tájékoztatót küldünk.
Cím: Budapest Pf: 391. — 1394

Az EGIS GYÓGYSZERGYAR -ban dolgozni nem csupán szép hivatás, hanem mindenkor anyagi biztonság és egzisztencia.

Fiúk! Lányok! Vár benneteket az EGIS GYÓGYSZERGYAR ! Gyertek hozzánk szakmát tanulni!

A vegyianyaggyártó és általános vegyész tanulóink képzése az idén átadásra kerülő korszerű, új tanüzem-tanlabor komplexumban történik.

Általános iskolai végzettséggel várjuk jelentkezéseteket a következő szakmákra:

vegyianyaggyártó, hegesztő, központifűtés- és csőhálózat-szerelő, gázvezeték- és készülékszerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, esztergályos, géplakatos, bádogos, vegyigépszerelő, vas- és fémszerkezet-lakatos, épületvillamossági szerelő, műszergyártó és karbantartó (csak Budapesten lakók jelentkezhetnek), elektroműszerész, bútorasztalos, szobafestő-mázoló-tapétázó, padlóburkoló, kőműves, magasépítőipari ács-állványozó.

A képzési idő 3 év. Kollégiumot biztosítunk.

Érettségi bizonyítványt és szakmunkás-bizonyítványt egyszerre szerezhettek a következő szakmában: általános vegyész.

A képzési idő 4 év. Kollégiumot biztosítunk.

Az általános vegyész szakmában — tanulmányi eredménytől függően — lehetőség van a technikusi képesítés megszerzésére.

Juttatások a tanulmányi idő alatt: — tanulmányi eredménytől függő ösztöndíj; — átlag 500 Ft társadalmi ösztöndíj + ösztöndíj-kiegészítés, a tanulmányi eredménytől függően; — jutalomlehetőség; szociális juttatások (segély, ebéd, munkaruha stb.); — üdülési és kulturális lehetőségek.

Támogatjuk továbbtanulásotokat gimnáziumban, szakközépiskolában, nyelv- vagy szakmai tanfolyamokon.

Pályakezdőinket 5 évig beilleszkedési programmal segítjük át a munkába lépés és az azt követő időszak nehézségein.

A továbbtanulással kapcsolatban további részletes tájékoztatást az EGIS GYÓGYSZERGYAR oktatási osztálya ad.

CÍMÜNK: EGIS GYÓGYSZERGYAR
Budapest X., Keresztúri út 30/38.
Levélcím: Budapest, Pf.: 100. — 1475. Telefon: 836-702
Jelentkezni lehet személyesen, levélben vagy telefonon.
Ne feledjétek, vár az EGIS!

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA az 1986/87-es tanévre felvesz általános iskolát végzett **lányokat fonó és szövő; fiúkat textil-gépszerelő, lakatos, villanyszerelő, esztergályos** szakmára szakmunkástanulónak.

TANULMÁNYI IDŐ 3 ÉV. FELVÉTELI VIZSGA NINCS!

Ösztöndíj: a tanulmányi ösztöndíj az eredménytől függően 500—960 Ft; a társadalmi ösztöndíj egységesen 500 Ft havonta, + 100, 150, 200 Ft tanulmányi pótlék.

Juttatások: — 4 Ft térítésért teljes ellátást biztosítunk (napi háromszori étkezés); — ingyenes kollégiumi elhelyezés; — iskolaköpenyt, füzetcsomagot, tankönyvet, munkaruhát térítésmentesen adunk; — évente kedvezményes vásárlás a gyár termékeiből; — a tanulók részére 50%-os utazási kedvezményt biztosítunk; — a III. éves tanulókat teljesítménybérben foglalkoztatjuk.

A szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőség. A lányokat 160 Ft-os térítés ellenében modern leányszállókon, a fiúkat gyári albérletben helyezzük el.

A továbbtanulásra szakirányú középiskolában lehetőséget biztosítunk.

PATEX

Jelentkezés:
PTM Budai Gyára
személyzeti osztály
Budapest, Pf. 43. — 1502
Telefon: 662-688

A BUDAPESTI VEGYIMŰVEK az 1986/87-es tanévre szakmunkástanulókat iskoláz be az alábbi szakmákra:

hegesztő, marós, esztergályos, vas- és fémszerkezet-lakatos, ács-állványozó, kőműves (kiemelt szakmák); géplakatos, villamosgép-szerelő, vegyipari- és élelmiszeripari gépszerelő, anyagmozgatógép-szerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, autóvillamossági szerelő, elektroműszerész, üvegműves, épületasztalos, szobafestő-mázoló-tapétázó, vegyianyaggyártó, irányítástechnikai műszerész (csak érettségizettek részére), autószerelő (Budapestiek részére).

A kiemelt szakmákban a tanulók, a tanulmányi ösztöndíjon felül havi **200 Ft kiegészítést kapnak.**

A tanulókkal társadalmi ösztöndíj-szerződést kötünk, melynek összege 300—1000 Ft-ig terjedhet, valamint ennek 10—50%-áig. tanulmányi pótlékot adunk, a tanulmányi eredménytől függően.

A gyakorlati oktatás idején a tanulók kedvezményes ebédet, védőruhát; nyereségrészesedést kapnak.

A vállalati törzsgárdatagságnál a tanulóéveket beszámítjuk.

A szakmunkásvizsga letétele után, a vállalat a továbbtanulni szándékozókat támogatja.

Várjuk az általános iskolát végző fiatalok jelentkezését.

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban a **BUDAPESTI VEGYIMŰVEK személyzeti- és oktatási osztályán (Budapest, IX., Kén u. 5. — 1097. Telefon: 277-275).**

A HÓNAP SPORTÁGA

BARÁTOD

Barátod a természet!
Ez az elnevezése a Magyar Úttörők Szövetsége
új természetjáró mozgalmának.
Lapunk következő számában
közöljük
a szövetség túrajavaslatait,
s mellékeljük
az útvonalak térképét.
Szólunk a természetjárás
lehetőségeiről, gondjairól,
s bemutatunk néhány
különös vándort.
Két magyar
föld körüli útra
indult.
Munkatársunk
riportjából
pedig
megtudhatjátok,
milyen is
angol teát inni
egy hófödte skót
hegycsúcson.
A hónap
sportágának,
a természet-
járásnak
a jövő
héten
egy
teljes
lapot
szánunk.

A Magyar Úttörők Szövetségében külön bizottsága van a táborozásnak és a természetjárásnak. A téma felelőse Nagy Júlia, a szövetség munkatársa, aki hosszú éveken át a csillebérci úttörőtábor vezetője volt. Tőle érdeklődtünk az új természetjáró mozgalom céljairól, feltételeiről, lehetőségeiről.

— A természetjárásnak több

A TERMÉSZET!

mozgalma is van hazánkban. Miért tartották szükségesnek újabb forma kiírását?

Családi túrák

— Az igaz, hogy aki el akar indulni a természetben, minden forma és kötöttség nélkül megteheti. S az is, hogy aki szervezett formában akar hódolni szenvedélyének, talál magának lehetőséget. Az egyesületi természetjárásnak, vagy a jelvényszerző túráknak jó hagyománya van hazánkban. Sokan élnek is a lehetőségekkel, de véleményünk szerint nem elegen. Különösen a családok együtt túrázását tartjuk kevésnek.

— Legyen a természet a gyerekek és a család barátja is?

— Így is fogalmazhatunk. A túrázók többsége idős ember. Azok a tanárok pedig, akik hajlandók hétvégén, iskolai szünetben elindulni a gyerekekkel, vagy idősek, vagy egészen fiatalok. Utóbbi nagy öröm: a most pályára kerülők között számos természetet kedvelő fiatal akad. Mégis meglehetősen szűk a gyerekek túrázását vezető felnőttek köre. Ezért szeretnénk, ha mind több segítséget kapnánk onnan, ahonnan legtermészetesebben elvárhatjuk — a családoktól.

— Ami viszont újabb kiadással járhat...

— Nem a család pénztárcáját akarjuk tovább terhelni. Útvonalainkat úgy választottuk, hogy mindenki elsősorban közvetlen környezetében, megyéje határán belül találja meg a számára érdekes látnivalókat. Túráink jó része egynapos, így nincs szállásköltség. S megyén belül még az utazási költségek is elenyészőek.

Természet és történelem

— Milyen újdonsága van a mozgalomnak?

— A gyerekek számára egyszerre több ismeretet szeretnénk adni. Azzal, hogy részt vesznek a túrán — gyalog, vízen vagy kerékpárral — óvják egészségüket, edzik magukat. A természetben járva megismerik szűkebb, vagy tágabb hazájuk természeti látványosságait, növény- és állatvilágát. Ugyanakkor valamennyi túra elvezet történelmi nevezetességekhez. Így, aki vállalkozik egy-egy túra teljesítésére, megismerheti hazánk rejtett kincseit. Igyekeztünk úgy alakítani az útvonalakat, hogy ne csupán a turisztikailag közismert helyeket érintsék.

— Nem bonyolítja a pontozás az egyébként nagyon egyszerű időtöltést?

— Mi úgy látjuk: a pontozás nem bonyolult, nem jelent több kötelességet. A bélyegzőhelyek, a satírozójelek könnyen megtalálhatók; az értékelésről, a pontok nyilvántartásáról pedig tájékoztattuk a tanárokat. Az lenne az igazi, ha nem a kísérő felnőttek számolgatnák a pontokat, hanem ez a feladat a gyerekek dolga lenne.

Megfogni a szülők kezét

— Mit vár a szövetség a mozgalomtól?

— A természetjárás további népszerűsödését, még több egészséges életvitelű és szemléletű gyereket. Jól tudjuk, hogy olyanokat megmozdítani, akik eddig sem indultak el saját egészségük érdekében, nagyon nehéz. Mégis, bízunk abban, hogy a gyerekeken keresztül rászoktathatunk szülőket is a rendszeres mozgásra. Hisszük, hogy akad gyerek, és nem is kevés, aki nem szégyelli megfogni a szülei vagy nagyobb testvére kezét.

(Major)

TÖPRENGŐ

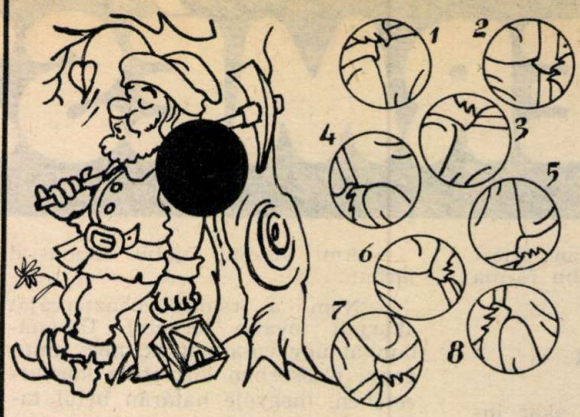

A FIÚK
A BÁNYÁBAN
DOLGOZNAK...
kivéve Szundit,
aki
a munka helyett
szundít.
De így
legalább
rajz készülhetett
róla
egy rejtvényhez.
Keresd meg,
hányas számú
kör
illik
a fekete folt helyére.

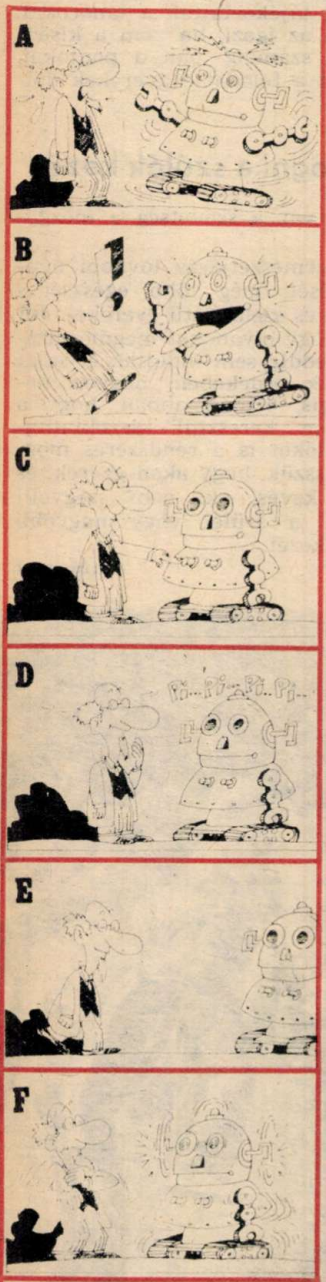

Rakd sorrendbe! Az alábbi kis történet egy professzorral esett meg. A rajzoló azonban felcserélte a rajzokat. Mi a helyes sorrend?

FURFANGOS ÖSSZEADÁS. Hogy mi a végeredménye az alábbi összeadásnak, azt megtudhatod, ha segítségül hívod a szoros magyar ábécét. (A q betű kivételével!)

F + A + N + T + Á + Z + I + A ≡ ?

RÁDIÓS FEJTÖRŐ

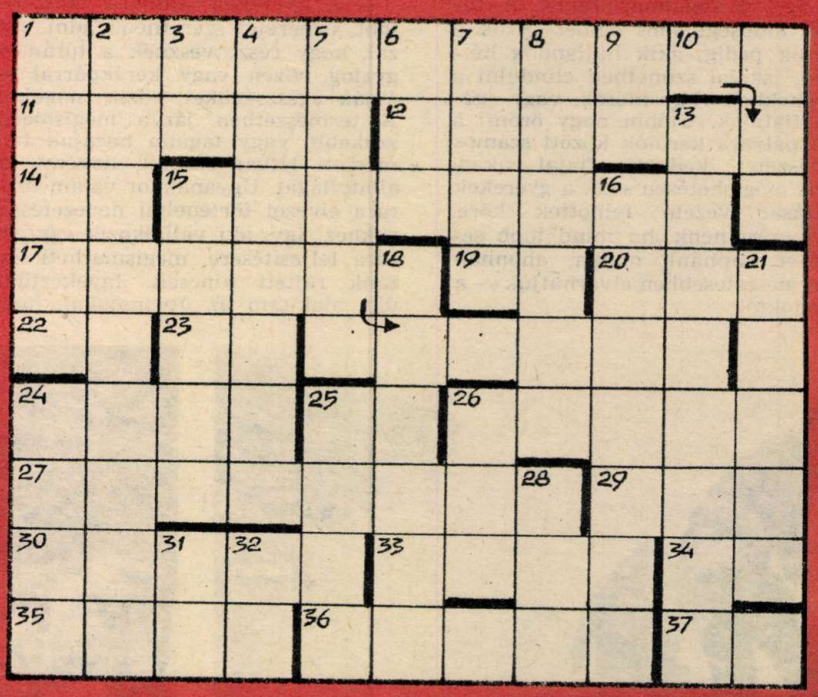

Rádió! Bár ifjabb „rokona" a tévé megjelenése óta sokan féltették, mégsem veszített népszerűségéből. Legyen az nagy készülék, vagy kis, zsebben hordozható, gyakran csavargatjuk a keresőgombját. Rejtvényünkben a fiatalok számára sugárzott adásokról van szó...

Vízszintes: 1. *E műsorban a fiatalok kórusai szerepelnek.* 11. Férfinév, vagy Békés megyei város. 12. Hintené. 14. Mutatószó. 15. Afrikában, Indiában élő pikkelyes állat. (A fenyőtoboz eszedbe juttatja a nevét!) 17. Táplálják. 19. NDK motorkerékpár. 20. Após népiesen. 22. Kalauz nélkül. 23. Félig kiad! 24. Deák ... Gyula, neves popénekes. 25. Üres rés! 26. Mongol uralkodói cím volt. 27. ... a lélegzete. (Nem kap levegőt.) 29. Népszerű rockzenekar. 30. Spionok. 33. Cséve. 34. ÁÁÁÁÁ! 35. Igefajta. 36. Úttörőváros a Krím-félszigeten. 37. Vés.

Függőleges: 1. Lángolnak. 2. *A rádió népszerű műsora kisiskolásoknak.* 3. Emődi Ubul. 4. Ritka női név. 5. *Rádióműsor rejtvénykedvelőknek.* 6. Évszak. 7. Erőt rejt magában. 8. Hántó (pl. kukoricát.) 9. Némán jár! 10. Urán. 13. Bőrödet barnította a nyáron. 15. Üveggyöngyutánzat. 16. Az ablakon kivetem magam. 18. Kihint. 21. Istállók birkák részére. 24. Rádióbemondók réme, szövegtévesztés. 25. A VUK is ez. 26. Béke oroszul. 28. Kecskeméti Sport Egyesület. 31. Így kezdődik minden mese! 32. Mássalhangzó kiejtve.

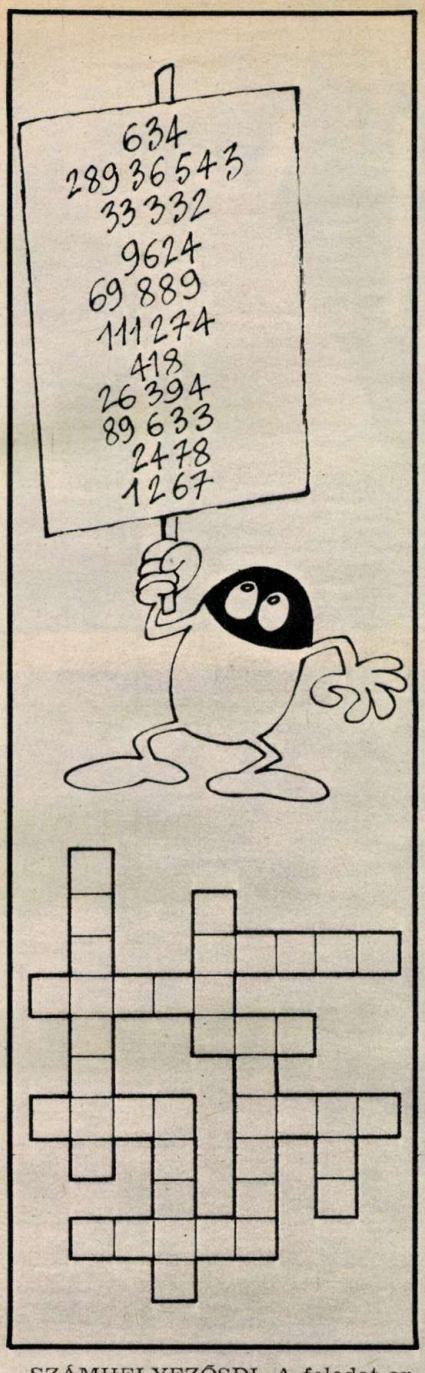

SZÁMHELYEZŐSDI. A feladat az, hogy a táblán látható számokat a fenti rácsba kell helyezni. Sikerül?

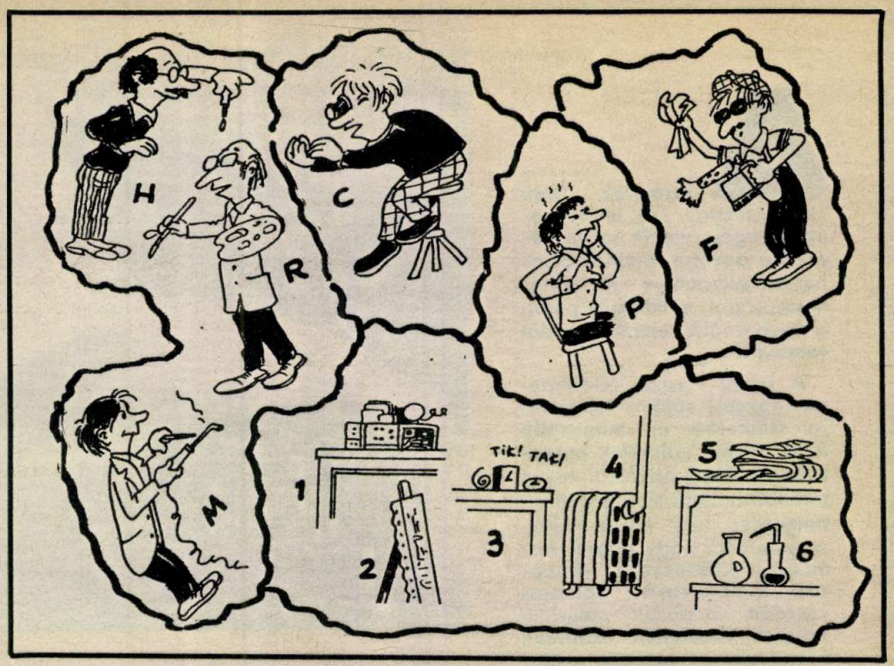

PÁROSÍTÁS. Párosítsd a számokat és a betűket úgy, hogy ki-ki a megfelelő munkadarab mellé kerüljön.

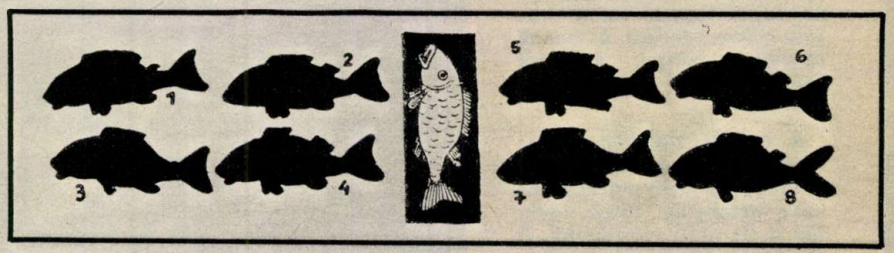

MELYIK AZ ÁRNYÉKA? Ha jó megfigyelő vagy, akkor meg tudod mondani, hogy hányas számú árnykép felel meg a képen látható halnak.

NYERTESEK: A 23. szám rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Bankó Zoltán, Felsőnyék; Bathó Mónika, Jászladány; Bárd Zsuzsanna, Dunaharaszti; Bohus Tünde, Kondoros; Farkas Tibor, Szihalom; Füri Nóra, Dunakeszi; H. Kiss Ágota, Kecskemét; Katona Éva, Szombathely; Kiss Ildikó, Balkány; Kormány Irén, Ibrány; Kovács Péter, Siklós; Kovásznay Andrea, Budapest; Kukoj Zsuzsanna, Acsa; Lippa László, Tunyogmatolcs; Nagy Judit, Szikszó; Nagykovácsi Ferenc, Tószeg; Ritók Ágnes, Karancskeszi; Szabó Szilvia, Sásd; Szász Tamás, Mezőkovácsháza; Vincze Melinda, Salgótarján.

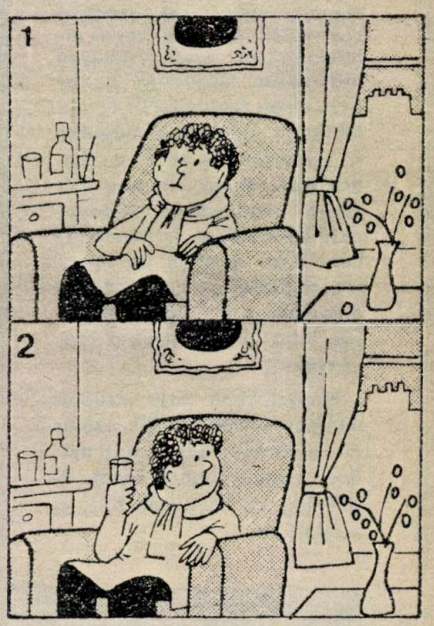

PISTI BETEG. Szegény Pisti megfázott, fáj a torka. Rajzolónk két különböző órában kapta őt „ceruzavégre". Ha van egy kis fantáziád és persze logikád, akkor meg tudod mondani, hogy melyik rajz készült előbb és melyik később.

MI A NÖVÉNY NEVE? Mi segítünk neked ennek megfejtésében. Lóugrásban haladva olvasd el a négyzet betűit, s máris megtudod a növény nevét.

S	Ü	L	
	S	Á	Ú
D	Z	S	Ő
C		F	Z

AGYARASÉK

A rozmárok felső állkapcsukban két, lefelé irányuló, egész életük során növekedő agyarat viselnek. Ezek hossza elérheti a 75 cm-es hosszúságot, minőségük pedig a legkitűnőbb elefántcsonttal vetekszik.

A keleti rozmár (Odobaenus obesus) sajátos fejformája, szélesebb és magasabb felső ajkai, valamint magasabban fekvő orrlyukai révén különböztethető meg a Beringtengerben élő másik fajtól, a grönlandi vagy atlanti rozmártól (Odobaenus rosmarus). E faj egykor sokezres csordáit alaposan megritkította a kíméletlen vadászat. Ennek oka az agyaruk, a bőriparban felhasználható bőrük, valamint a zsírjuk iránt megnyilvánuló kereslet volt. A grönlandi rozmár valódi hazája a Jeges-tenger, és annak eurázsiai partjai, valamint Észak-Amerika atlanti-óceáni partvidéke.

A rozmár kitűnően és kitartóan úszik, de nem merül le nagyobb mélységekbe, és csak viszonylag rövid ideig tud a víz alatt tartózkodni. A nőstények odaadóan gondoskodnak utódaikról. Elfáradt kölyküket – a vízilovakhoz hasonlóan – úszás közben a hátukon hordják. Ha a kölyköt gondozó rozmáranya elpusztul, akkor sok esetben egy másik nőstény veszi oltalmába az árvát. Amilyen otthonosan mozognak a vízben, olyan tehetetlenül és nehézkesen vonszolják magukat a szárazföldön vagy a jégtáblákon. Ennek ellenére meredek akadályokon, feltorlódott jégtáblákon is átvergődnek. Ilyen esetben az agyaruk segítségével is vonszolják magukat, s azt úgy használják, mint az alpinisták a csákányukat.

Napjainkban már csupán mintegy 60 000–90 000 rozmár él Földünkön. Sajnálatos módon évente többet lőnek ki jelenleg is, mint amennyi a szaporulat . . .

HÁRY JÁNOS

GARAY JÁNOS „OBSITOS" CÍMŰ MŰVÉBŐL
ÍRTA: CS. HORVÁTH TIBOR,
RAJZOLTA: SEBŐK IMRE

4

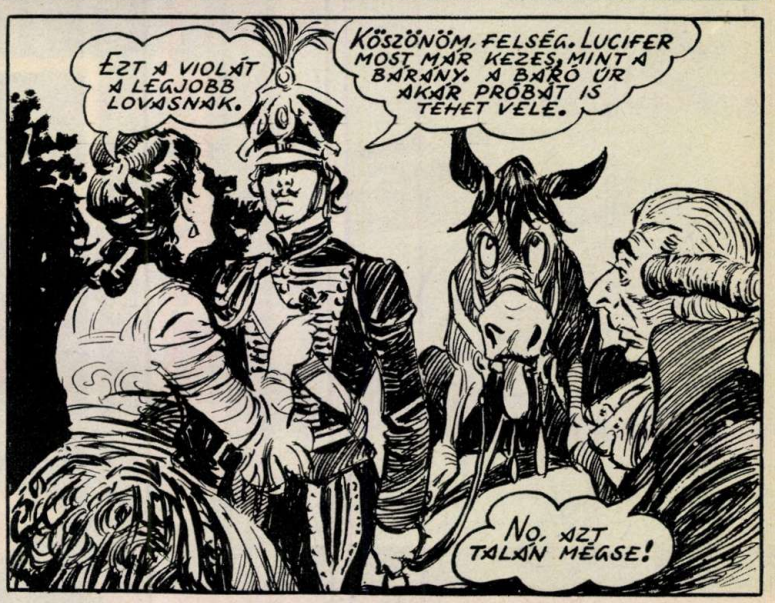

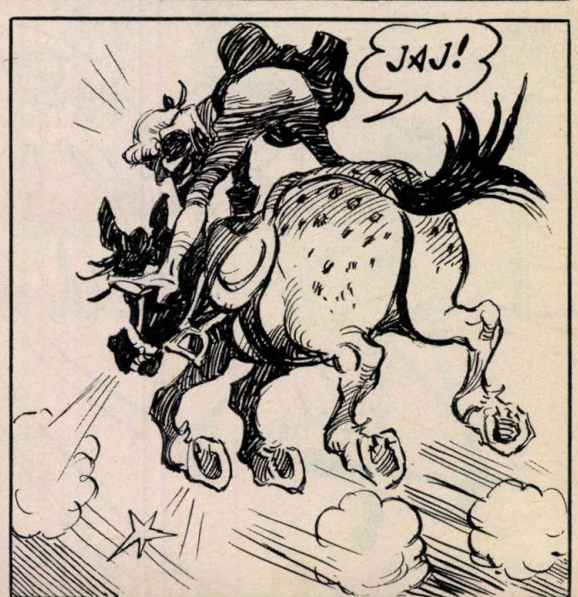

(FOLYTATJUK)

Micsoda technika!

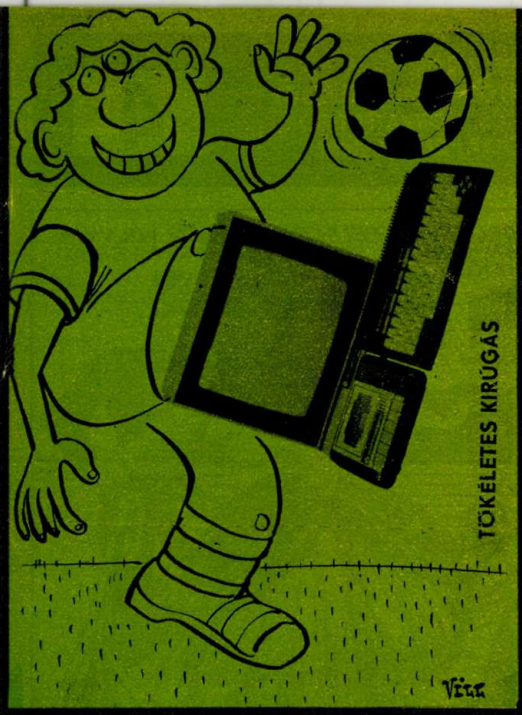

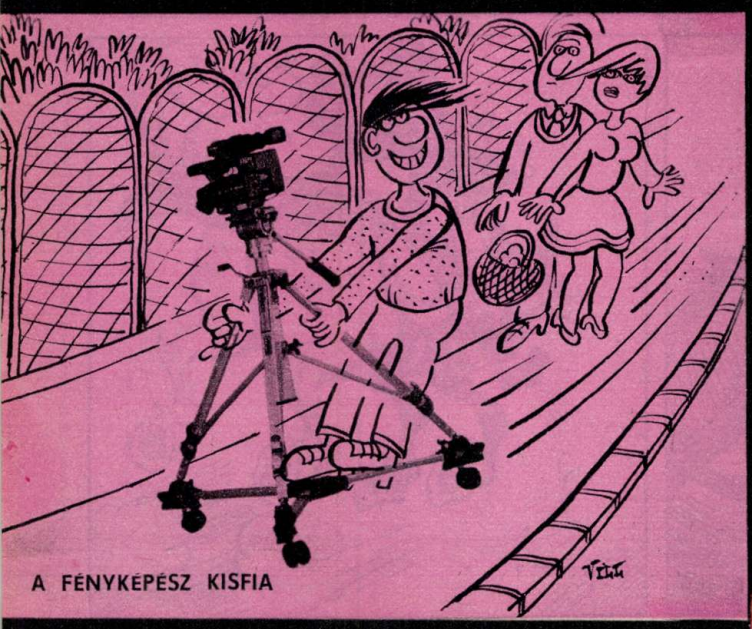

MINDENKIT VÁR A TERMÉSZET!

FOTÓ: SZALAY BÉLA

85/28
XL. ÉVF. • 1985. OKTÓBER 17. • ÁRA: 4,50 Ft
PAJTÁS

E heti számunk témája a természetjárás. Az országos és megyei túrákról készült összeállításunkat megtaláljátok lapunk belső oldalain

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
BŐCS FERENC

Olvasószerkesztő:
CSER GÁBOR

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA,
FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség:
Budapest,
Jászai Mari tér 5.
1397
Telefon:
321-987, 321-988, 321-989
Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508.
1397

Kiadóhivatal:
Budapest,
Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215—96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj:
egész évre
153 Ft,
I. félévre 85 Ft,
II. félévre 68 Ft.

85.2344
Athenaeum Nyomda Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető:
SZLÁVIK ANDRÁS
vezérigazgató
HU ISSN 0030—9583
INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

A vitorlás tíz méter hosszú, három méter széles, a súlya öt tonna. Egy Balaton 31 típusú, műanyag hajóból építették.

Szép hajó. A magyar tenger kékes-zöld habjain fejedelmien úszna, de az óceánok méteres hullámai úgy dobálják majd szerintem, mint holmi apró fadarabot.

*

— Ezen a „lélekvesztőn" megtenni hatvanezer kilométert, hát nem mondom . . .

— Semmi vész, ki fogja bírni! — mondja szinte egyszerre a székesfehérvári Fa Nándor és Gál József. Gyors válasz, s egy kis önérzet cseng ki belőle, a saját alkotás védelme, elvégre a hajót ők maguk építették. Öt évig dolgoztak rajta.

Fa Nándor, foglalkozására nézve hajóépítő, Gál József pedig gépészmérnök. Keresem, kutatom, vajon hogyan is születhetett meg fejükben az elhatározás, hogy körülhajózzák a Földet. Mit körülhajózzák! Körülvitorlázzák, csak így, kettesben . . .

— Először kajakoztunk, kenuztunk, aztán válogatott szinten vitorláztunk — magyarázza a 32 éves Fa Nándor. — Innen a természet, a víz szeretete. Mindig is izgattak bennünket a csúcsteljesítmények és a nagy kihívások. Azt hiszem, ez a hatvanezer kilométer, a közel három évig tartó út, kihívásnak éppen elég tiszteletreméltó.

— És nem veszélytelen!

— Persze. Van is bennünk valamiféle tartás, valamiféle tisztelet, ami kijár ennek a hatalmas vízfelületnek, a fölötte kavargó széleknek, az iszonyú távolságnak. Ezeket legyőzni, csodálatos érzés! — veszi át a szót Gál József. — Van rádióirányméró, rádióreflektor a fedélzeten, rendszeresen kapcsolatot tartunk az MHSZ országos központjával, állandóan „letapogatnak" majd minket, hogy élünk-e, megvagyunk-e? Ezenkívül vagy százötven térképet, harminc navigációs könyvet viszünk magunkkal. Összesen egy tonna élelmiszert raktunk a fedélzetre. Csupa konzerv, úgyhogy azért a friss pörkölt szaga hiányozni fog.

— Még valamit a biztonságról . . .

— Úgy érezzük, hogy jó fizikai állapotban vagyunk, elvégre állandóan sportolunk. Mindezen túl a legfontosabb dolog a tűrőképesség, az állóképesség, a kifogástalan idegállapot. Órákon át egyedül a kormánynál, körülöttem csak a nagy víz, odafent a tűző nap, idelenn a csend . . .

— Lehet erre egyáltalán készülni?

— Erre egész életével készül az ember. Kezdve attól, hogy nem egy házzal vagy egy autóval akarja „megmérni" magát, hanem egy ilyen vállalkozással. Mi a belső értékeinket fontosabbnak tartjuk minden hivalkodó látszatnál. De ha már a készülésről beszélünk: összesen harminc szakmába kóstoltunk bele az elmúlt öt esztendő alatt. A rádiózástól kezdve bizonyos orvosi ismeretekig mindent el kellett sajátítanunk.

Három nap múlva már fedélzetre lépnek a jugoszláviai Opatija kikötőjében és elindulnak Gibraltár felé. Onnan irány a Kanári-szigetek, aztán a Jóreménység-fok . . .

Közben már tudni fogják, hogy a Földközi-tengeren tett hatezer kilométeres próbaút tapasztalatai mennyire érvényesek ott kint, a hatalmas óceánon. Tudni fogják, hogy jól állították-e össze az élelmiszerkészletüket, és hogy jól osztják-e be az erejüket nap nap után.

Fönn a fedélzeten, a toronymagas hullámok árnyékában, ahogy izzadnak majd a kötelek mellett, inkább a vízzel, széllel folytatott harc eseményeire koncentrálnak, s talán eszükbe sem jut, hogy életük legnagyobb eseménye ez az út, életük legszebb, legküzdelmesebb napjait élik . . .

— Igen, nagy dolog ez — mondja Fa Nándor —, de számomra nem jelent életcélt. Tulajdonképpen azért megyek erre az útra, hogy hazajöhessek. Érezted már valaha is, milyen csodálatos dolog hazajönni?!

— A honvágy bizony kegyetlen dolog.

— Ez biztos. Mint ahogy az is biztos, hogy a hatvanezer kilométer után csak egy kajakba leszek hajlandó beülni, és Gibraltár szirtjei után végre ezredszer is megcsodálhatom a pákozdi dombokat.

Biztonságuk záloga: az állandó rádiókapcsolat

Az iránymérést is gyakorolni kell, hiszen ez a helyes navigáció alapja

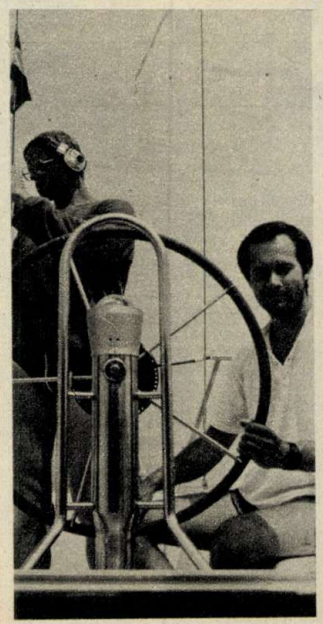

Sinkovics Ferenc

Fotó: Eszterváry Ervin

HÁROM ÉV ALATT A FÖLD KÖRÜL

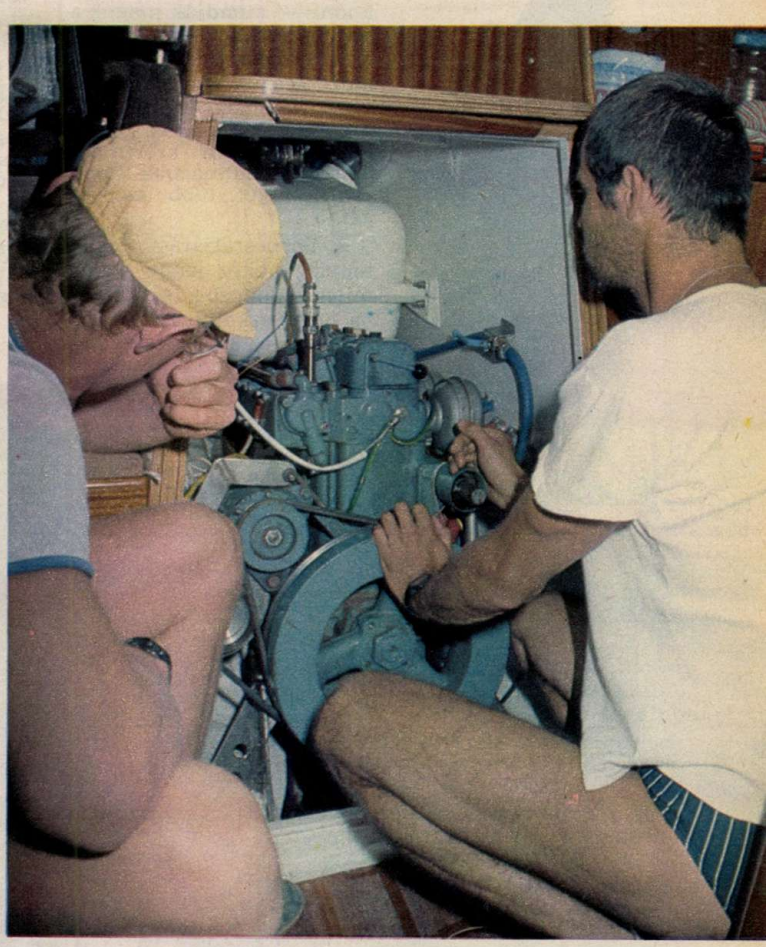

Kis „segédmotor", arra az esetre, ha a szelek nem fogadnák kegyeikbe a vitorlást

Íme a hajó: Egy rövidebb próbaúton már „bizonyított"

Az élelmiszerkészletet egy esztendő után fel kell majd frissíteni

Nehéz lenne eldönteni, sport-e a természetjárás, vagy sem. „Felesleges is lenne ezen gondolkodni — mondják maguk a természetjárók —, fogadjuk el a természetjárást annak, ami." Igazuk van, már csak azért is, mert az életben inkább a kategóriák korlátai közé nem szorítható dolgok tartalmaznak több érdekességet, több szépséget.

A természetjárást pedig tényleg nehéz lenne valamilyen dobozba, skatulyába beletuszkolni. A test edzésének, az ismeretszerzésnek, az akarat fejlesztésének, az élővilág, a növények, a természet szeretetének különös keveréke.

Szervezett klubjai közül Magyarországon az első, az 1873-ban megalakult Magyarországi Kárpát Egylet volt. Milyen előzmények után jött létre? A természet iránti szeretetet, a vágyat az erdőkben, hegyekben tett nagy barangolásokra a múlt század iparosodó városai termelték ki. A túrázás először a polgárság kedvelt időtöltése volt, de az 1910-es években már megalakultak az első munkásegyletek, köztük például a Természetbarátok Turista Egyesülete is. A két világháború között 8—10 ezer szervezett természetjáró, illetve természetbarát volt hazánkban.

— Világjelenség lett napjainkban a természetjárás.

— Igen, érezhető ez itthon is — mondja dr. Lőrinczi Géza, a Magyar Természetbarát Szövetség főtitkára. — Ma már közel százhúszezerre tehető a hazai, szervezett természetjárók száma. Fontos dolog a szervezettség, fontos dolog a klub, az egyesület. Túl azon, hogy barátokat adhat, létrehozhat összetartó közösségeket, még anyagi előnyöket is nyújt. Gondolok itt a vasúti kedvezményekre, a Volán buszjáratainak kedvezményeire, vagy a szállásköltség egy bizonyos százalékának megtérítésére. Ez utóbbit az egyesületek, vagy az őket támogató üzemek, vállalatok is kiegészíthetik esetenként. A szervezett turista persze készen kapja a programokat, s így csoportosan a túravezetőt is sokkal

A természetjárók nemcsak az erdők, hegyek, folyópartok világát, hanem a múzeumokat, a műemlékeket is megismerik

Az ismereteken túl a klubban barátokat is szerez magának a természetjáró. Ez a közösség otthont ad neki

Ez is túrázás, méghozzá a legérdekesebbek közül való. Egy csoport a sárospataki vár pincéjében

TÚRÁK ÉS ÁRAK

könnyebb kifizetni. Kérdezhetné most, hogy miért is beszélek annyit az anyagiakról...? Nos, a vasúti és autóbuszjegyek árának emelése nagyon rosszul jött nekünk. Nem vetette vissza ugyan jelentősen a mozgalmat, de megtorpantunk, egyre nehezebben nyerhetünk meg valakit a túrázásnak, nehezen toborozhatunk újabb tagokat. Mostanában inkább az egynapos, valahol a lakhely közelében tett túrák lettek divatosak. Szeretnénk fellendíteni a kerékpáros kirándulásokat, és jó lenne, ha a fiatalok megkedvelnék a motoros természetjárást is. Úgy vesszük észre különben, hogy az úttörőknek kiírt „100 kilométer a Vörös Hadsereg útján" elnevezésű mozgalmunk eléggé népszerű, a felnőtteknek pedig nyilván az fog örömet szerezni, hogy Magyarország bekapcsolódott a Pireneusokból induló nagy nemzetközi túrába.

Lesenyei Gáborné osztályfőnök a budapesti Bogdánfy úti általános iskolában. Szeret kirándulni, s a túrázást sikerült megszerettetnie a tanítványaival is.

— Nem volt nehéz dolgom — magyarázza a tanárnő —, szerintem nagyon erősen él a mai gyerekekben a természet utáni vágy, ha ezt nem is nyilvánítják ki mindig olyan egyértelműen.

Ha éves átlagot számolunk, akkor kiderül, hogy a tanárnő havonta két alkalommal viszi kirándulni az osztályát. Gyakran előfordul, hogy több szülő is eljön, így aztán nemcsak az osztály tagjai, hanem a családok között is barátságok szövődnek. A bartókosok a budai hegyekben, a Pilisben, a Duna-kanyarban tett kirándulásokat kedvelik a legjobban, no meg erre futja a pénzükből is.

— Hosszabb, többnapos túrára sajnos csak ritkán vállalkozhatunk — mondja Lesenyei Gáborné —, mert drága az autóbusz, drága az étel a különböző turistaházakban, úgyhogy az egész meglehetősen sokba kerül. Egyszer-egyszer elmegy a dolog, de ebből nem csinálhatunk rendszert... Szentendréig, Visegrádig persze ki tudjuk fizetni a buszt, így csoportosan pedig még kedvezményt is kapunk. A legnagyobb gond szerintem az éttermek, a büfék drágasága. Én inkább azt mondom a gyerekeknek, hozzon magával mindenki kenyeret, hagymát, szalonnát, valahol tüzet rakunk, megpirítjuk. Jobban esik még a rántott húsnál is. A turistaházakkal sincs minden rendben. Nem akarok általánosítani, de előfordult már velünk, hogy egy jó tizenöt kilométeres gyaloglás után, amikor végre megérkeztünk, nem találtunk ott egy teremtett lelket sem. A ház zárva volt, éhesek maradtunk...

A tanárnő még elmondja, hogy szerinte a pilisi Rózsika-forrásnál tett túrát élvezték eddig a legjobban a tanítványai. Jó hosszú, fárasztó gyalogút, változatos terepen, gyönyörű környezetben.

Ajánlja mindenkinek.

Az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda évente kiad két ajánlatmagazint. Ebből az egyik csak belföldi utazásokat, s köztük egy sor érdekes túrát tartalmaz. Az Expressnek 30 irodája vagy kisebb fiókja van országszerte, a füzet ezek mindegyikében beszerezhető.

— Különböző szálláshelyeink közül a verőcemarosi négyágyas faházak a legdrágábbak, naponként 75 forintba kerülnek. A nagybugaci kulcsosházunkban azonban csak 40 forintot kell fizetni egy éjszakára — tájékoztat az igazgatóhelyettes. — Egyébként szívesen szervezünk osztálykirándulásokat, csoportos túrákat, sőt nálunk még autóbuszt, esetleg túravezetőt is lehet rendelni. A vállalat által üzemeltetett szálláshelyeink nagy része sajnos szeptember utolsó napjaiban már bezárt. Ez alól csak a nagybugaci kulcsosház, meg a velencei motel a kivétel. Persze, mi nemcsak a saját szolgáltatásainkat kínáljuk, hanem együttműködünk más irodákkal is. Így senki sem marad szállás vagy étkezés nélkül.

Egyes túrák, csak bizonyos időpontokra rendelhetők meg, de vannak az irodának egész évben kérhető útjai is. Ilyen például a Szolnok megyében rendelhető egynapos budapesti út, Nógrád megyében a kétnapos palócföldi túra, Komáromban a szintén kétnapos Parád—Eger kirándulás, Fejér megyében az egynapos Veszprém—Pápa út, mely érinti többek között Tapolcát, Tihanyt, Balatonfüredet is.

Fülep János azt is elmondja, hogy a jövőben is szerepelnek külön, úttörők számára szervezett kirándulások és túrák majd az említett magazinban.

S. F.

Fotó: Szalay Béla

**Ezernyi titkot,
ezernyi csodát rejt még
mindig a természet,
ezernyi élményt adhat az
embernek a túrázás.
Újra és újra rácsodálkozunk
erdők-mezők szépségeire,
harmóniájára,
békét, nyugalmat adó
birodalmára. S miközben
járjuk az erdőket,
hegyeket, folyópartokat,
miközben ismereteinket
gyarapítjuk a múzeumok,
a múltat hordozó kastélyok,
várak öreg falai között,
megtanuljuk becsülni is
e világ értékeit.
Becsülni, s megvédeni,
az őt fenyegető
veszélyektől . . .**

VÁR A TERMÉSZET!

A Magyar Úttörők Szövetsége Országos Elnöksége az 1984/85-ös úttörőévben meghirdette a

TÉGED IS VÁR A TERMÉSZET!

egyéni túrapontszerző versenyt, amelyben részt vehet minden kisdobos és úttörő, aki szeret kirándulni, túrázni, aki szeretné megismerni hazánk természeti szépségeit, nevezetességeit, az elmúlt századok alkotásait, műemlékeit; országunk fejlődését, új létesítményeit, az emberek életét, munkáját.

A túrapontszerző versenyben teljesítményed alapján különböző fokozatokat érhetsz el. Minden fokozat teljesítése után megkapod a Téged is vár a természet! túrapontszerző verseny megfelelő fokozatú jelvényét.

Fokozatok:

I. fokozat	250— 300 pont
II. fokozat	301— 500 pont
III. fokozat	501— 700 pont
IV. fokozat	701— 950 pont
V. fokozat	951—1200 pont
VI. fokozat	1201—1500 pont
VII. fokozat	1501—1800 pont

Mikor és hogyan gyűjthetsz pontokat?

— Minden kiránduláson, portyán, természetjáráson, táborozáson, országjáráson, amelyen őrsöddel, rajoddal, csapatoddal, szakköröddel, a testvér KISZ-szervezettel veszel részt, és segítesz a szervezésben. A kirándulás lehet gyalogos, kerékpáros, vízi- és sítúrás.

ÉRTÉKELÉS:

— Minden gyalog, kerékpáron, evezve, vagy sível megtett kilométer 1 pont; minden útközben található érintőpont és bélyegzőhely igazolása 1—1 pont (l. Túralehetőségek gyűjteménye).

— Egy-egy kirándulás, túra összpontértékét a megtett kilométerek és az igazolt érintőpontok száma adja, amelyet a túravezető aláírásával igazol.

— A túrák teljesítményének igazolása a Túralap kitöltésével történik. (A túralapokat legalább egy évig őrizd meg!)

— A túra-összesítő a túrák pontértékeinek évenkénti összesítésére szolgál.

— Az évenként elért teljesítményfokozatod nyilvántartása is e könyvben történik.

A túrák, kirándulások tervezéséhez, szervezéséhez elkészítettük a Téged is vár a természet! túralehetőségeinek gyűjteményét.

Vegyétek elő a térképet, a gyűjteményt, s induljatok közösségetekkel, családotokkal megismerni, felfedezni hazánk történelmi, természeti, kulturális nevezetességeit; a csendes, szép, hűs folyópartokat, a magas hegyeket, a végeláthatatlan síkságot, a nagyvárosokat, s az apró falvakat. Induljatok, s hívjátok magatokkal barátaitokat, felnőtteket és fiatalokat, hogy egyre többen tudjanak örülni az erdő csendjének, a dombos tájaknak, a műemlék házaknak, a magasba emelkedő hegycsúcsoknak, a kis hegyi kunyhóknak.

Sok élményben gazdag túrát, kirándulást kíván a

**Magyar Úttörők Szövetsége
Országos Elnöksége**

TÚRAMOZGALMAK

Mecsek turistája

Érintendő pontok: Abaliget, Fehérkút, Égervölgy, Herman Ottó-tó, Hertelend, Hidasi völgy, Jakab-hegy, Komló, Kövestető, Kőlyuk, Lóri, Márévár, Mecseknádasd, Melegmányvölgy, Nyárádi vadászház, Orfű, Óbánya, Pécsvárad, Pusztabánya, Püspökszentlászló, Réka-kunyhó, Sikonda, Somosi-kút, Szuadó-völgyi, Tripammer-fa, Tubes, Vágot, Sás-völgy, Vörös-hegy, Zengő.

Baranyai várak

Pécsvárad, Rékavár, Zengővár, Márévár, Siklósi vár, Jakab-hegyi földsánc, Kantavár, Szigetvár, Mecseknádasdi várrom, Szászvári rom.

Mecseki barangolások háztól házig

Érintendő pontok: Pécsváradi vár, vagy Váralja vár, Váraljai erdészház, Óbányai kulcsosház, Rékakunyhó, Püspökszentlászló (Bazsarózsa kulcsosház), Kisújbánya, Vörösfenyő kulcsosház, Márévár, Pusztabánya, Zobákpuszta (Gyopár kulcsosház), Vasas (Hársas kulcsosház), Sikondai kemping, Vágotpuszta, Magyarhertelendi strand, Tekeresi turistaház, Orfű-Bános (haranglàb kulcsosház), Abaligeti turistaház, Büdöskúti kh., Pécsi kemping, vagy Dömörkapui turistaház.

Baranyai kerékpáros körtúra

Érintendő pontok: Pécs — Sásd — Ibafa — Szigetvár — Sellye — Harkány — Siklós — Villány — Bóly — Mohács — Pécsvárad — Mecseknádasd — Óbánya — Kisújbánya — Márévár — Zobák — Komló — Sikonda — Magyarhertelend — Abaliget — Pécs.

Dél-dunántúli kéktúra

Érintendő pontok: Szekszárd turistaház — Grábóc — Mőcsény — Bátaapáti — Fehérkút — Büdöskút — Petőcakna — Abaliget — Szabáztelep — Nagymáté (Györgymajor) — Gálosfa — Tótfalui erdészház, Kaposváron a Gyertyánosban.

Dél-dunántúli úttörő-kéktúra

Érintendő pontok: Mecseknádasd — Óbánya — Kisújbánya — Zobákpuszta — Koszonyatető — Fehérkút — Büdöskút — Petőcbánya — Abaligeti barlang.

A jelvényszerző túramozgalmakról tájékoztatót, ismertető füzetet, igazoló füzetet, igazolólapot a megyei természetbarát szövetségtől lehet kérni.

Cím: Baranya megyei Természetbarát Szövetség Elnöksége, Pécs, Megye u. 21. —7621.

Hová túrázhattok még a megyében?

A TERMÉSZETBARÁT SZÖVETSÉG ÉRINTŐPONTJAI:

Megnevezés:	Térképi helye:
Abaligeti cseppkőbarlang	Mánfától DNY
Jakab-hegy (529 mp)	Cserkúttól É
Rákosi-völgy	Mánfától NY
Zengővár (681 mp)	Pécsváradtól ÉNY
Cigányhegy (523 mp)	Kisújbányától ÉNY
Rékavár	Óbányától K
Márévár	Magyaregregytől D
Istvánkunyhó	Vémendtől ÉNY
Váraljai erdészház	Váraljától DNY
Szársomlyó (442 mp)	Nagyharsánytól ÉK

Az igazolás módja: minden esetben leszatírozható jel. A satírozójel mellé, vagy fölé piros-fehér, átlósan festett téglalap hívja fel a figyelmet.

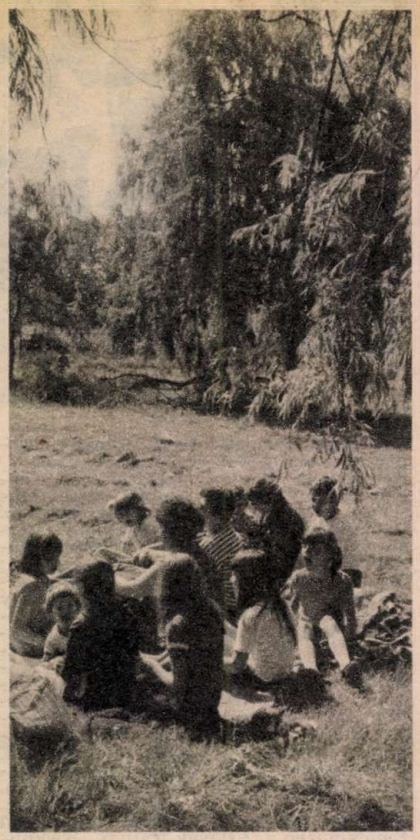

A Tájak—Korok—Múzeumok mozgalom látnivalói (bélyegzőhelyek)

Pécs: Mecsek Kultúrpark Állatkertje, székesegyház, Barbakán és Püspökkert, Idrisz Baba Türbéje, r. k. volt ferences templom, Szatmáry György püspök nyári palotájának romjai (Tettye), Belvárosi r. k. templom, Mindenszentek temploma, r. k. templom (Málom), Janus Pannonius Múzeum régészeti, néprajzi, természettudományi és Zsolnay kerámia kiállítása, Csontváry Múzeum, Jakováli Hasszán Dzsámi, Modern Magyar Képtár, Reneszánsz kőtár, Románkori kőtár, Római sírkápolna, Késő római sírépítmények, Vasarely Múzeum, Martyn Ferenc gyűjtemény, Uitz Múzeum, Pécsi bányászati gyűjtemény, Pécsi Galéria. Abaliget: Cseppkőbarlang. Adorjás: református templom. Áta: Bosnyák szoba. Bakóca: Falumúzeum. Bakonya: r. k. templom. Boldogasszonyfa: Falumúzeum. Cserkút: r. k. templom. Drávaiványi: református templom. Egerág: Falumúzeum. Harkány: az I. Bolgár Hadsereg Múzeuma. Hetvehely: r. k. kápolna. Ibafa: Pipagyűjtemény. Komló: Komlói Múzeum. Komló-Mánfa: r. k. templom. Kórós: református templom. Kovácshida: Baranyai református egyházmegye egyházművészeti gyűjteménye. Kővágószőlős: r. k. templom. Magyaregregy: Vármúzeum, Honismereti Tájház. Magyarlukafa: Magyarlukafai Néprajzi Műhely. Máriagyüd: r. k. volt ferences kegytemplom. Máriakéménd: r. k. kegytemplom. Mecseknádasd: Szent István kápolna, Német Nemzetiségi Tájház. Orfű: lakóház, ma idegenforgalmi kirendeltség (népi műemlék), vízimalom. Palkonya: római katolikus templom, pincesor. Patapoklosi: patai református templom. Pécsvárad: Mindszent kápolna, Vármúzeum. Sellye: Kiss Géza Ormánsági Múzeum. Siklós: Alkotóház, volt ferences kolostor, r. k. vármúzeum. Szigetvár: Turbéki kegytemplom, r. k. plébániatemplom, Zrínyi Miklós Vármúzeum, Török ház. Vajszló: Kodolányi Emlékmúzeum. Villány: r. k. templom. Villánykövesd: présház-pincesor. Zengővárkony: Fülöp Lajos Emlékszoba.

Úttörő-vándortáborok

Mecsek: Pécs — Orfű — Kozári őrház — Zobákpuszta — Óbánya — Pécsvárad — Dombai-tó.

Ormánság: Kishárságy — Almamellék — Mozsgó — Szigetvár — Sellye — Siklós — Pécs — Égertető.

Szervező a Baranya megyei Úttörőelnökség.

ÚTTÖRŐ-ÉRINTŐPONTOK:

Megnevezés:	Helye, megközelítése:	Igazolás módja, helye:
Égervölgyi esőház	Magyarürög szélén, a „Lajkó" autóbusz-megállótól vezető zöld sáv mellett, az égervölgyi kirándulóközpont közepén lévő mesterséges tó mellett.	Esőház fa részére ráfestve a piros-fehérrel átlósan befestett téglalap.
Remeterét kirándulóközpont	A Pécs—Abaliget közötti műút hágóján, a kék sáv jelzése mellett, a kirándulóközpont közepén lévő esőház.	Esőház fa részére ráfestve a piros-fehérrel átlósan befestett téglalap.
Flóra-pihenő Kilátótorony	Dömörkapu autóbusz-megállótól K-re kb. 300 méterre sétaúton megközelíthető.	A kilátó sziklafalára ráfestett felhívójel, előtte a satírozójel.
Horgász forrás	Az orfűi üdülőterületen, a Herman Ottó-tó É-i végén, a sárga kereszt jelzés mellett. Elérhető Pécsről a műúton, Orfűn keresztül.	A forrás kőfalára ráfestett felhívójel, előtte a satírozójel.
Anyák kútja forrás	A Melegmányi völgy felső részén a piros kereszt jelzés mellett található forrás. Megközelíthető a Dömörkaputól vezető piros kereszt jelzésen.	A forrás kőfalára ráfestett felhívójel, előtte a satírozójel.
Sikonda, erdei tornapálya	A Sikonda üdülőtelepen az úttörőtáborral szemben levő erdei tornapálya kiindulópontja (tábla jelzi). Megközelíthető a Pécs—Sikonda műúton vagy több turistajelzésen.	A tornapálya tájékoztató táblájára festett felhívójel, előtte a satírozójel.
Orfű, úttörő-vándortábor épülete	Orfű község közepénél lévő „Négyfenyő" kulcsos turistaház, illetve a haranglábnál leágazó zöld háromszög jelzésen elérhető.	A ház falára ráfestett felhívójel, előtte a satírozójel.
„Csurgó" vízesés, a keleti Mecsek természetes képződménye	A Hidasi-völgyben, a sárga kereszt jelzés mellett található természetes vízesés. Előtte erdei pihenőhely. A kék sáv és a sárga kereszt jelzésen közelíthető meg, a sárga kereszt elágazásánál.	A vízesés sziklán hullik le, a sziklaoldalban, ráfestett, 50—60 cm magas oszlopra helyezve a satírozásra alkalmas jel.
„Cseppkő-szikla" sziklaalakzat, természetes képződmény	A keleti Mecsekben, az Óbányai-völgyben található, a kék sáv jelzés mellett. Csak jelzett turistaúton érhető el. (Óbányáig a műúton, majd onnan a völgyben a jelzett úton.)	A sziklaalakzat szélére ráfestett felhívójel, előtte a satírozójel.
Terecsenypusztai kulcsos turistaház	A Kaposvár—Szigetvár közötti műútról leágazva Terencsenypuszta község K-i szélén található (volt erdészház).	A ház kapujára vagy a fakeritésre festett felhívójel, előtte a satírozójel.
Bár Ifjúsági Tábor (állandó objektum)	A Dunához közeli Bár községben levő ifjúsági tábor. Elérhető a Pécs—Mohács—Bár műúton.	A tábor őrbódéjára festett felhívójel előtte a satírozójel.
Székelyszabari erdő, erdészház	Elérhető Mohácsról a Hímesháza felé vezető műúton.	A ház kerítésére festett felhívójel és előtte a satírozójel.

TÚRAMOZGALMAK

ZÖLD ÚTON A KISKUNSÁGBAN — jelvényszerző túra

Érintendő pontok: Bugac-felső vasútállomás — Kisasszonyerdő — Jakabszállás — Ludas-tó — Ágasegyháza — Fülöpháza — Kondor-tó — Kunadacsi erdő — Sarlós-puszta — Ladánybene (64 km).

Túraútvonalak

Piros sáv: Bugac-felső vasútállomás — Bugacpuszta — Móricgáti tanyák vasúti megállóhely (14 km).
Sárga sáv: Lakitelek — Tőserdői Holt Tisza-híd körtúra (5 km).
Zöld kereszt: Ágasegyháza — Fülöpházi buckák — csatlakozás a zöld sávhoz. (Jövőre várhatóan változik az útvonal és a kiírás.)

A túramozgalmakról részletes tájékoztatást, ismertető füzetet, igazoló füzetet, igazolólapot a megyei természetbarát szövetségtől lehet kérni.

Cím: Bács-Kiskun megyei Természetbarát Szövetség Elnöksége, Kecskemét, Klapka u. 35. — 6000.

Hová túrázhattok még a megyében?

A TERMÉSZETBARÁT SZÖVETSÉG ÉRINTŐPONTJAI:

Megnevezés:	Helye, megközelítése:	Igazolás módja, helye:
Tőserdő, Tisza-holtág	Lakitelek—Tiszaug között.	A tőserdei kastély kerítésén bélyegző, aláírás.
Zsivány-hegy	Kunfehértótól ÉK	Vasútállomás, bélyegző.
Szelidi-tó	Dunapatajtól DK	Kereskedelmi egységek, „Park étterem"

ÚTTÖRŐ-ÉRINTŐPONTOK:

Megnevezés:	Helye, megközelítése:	Igazolás módja, helye:
Tudomány és Technika Háza	Kecskemét	Helyben bélyegzés.
Planetárium	Kecskemét	Helyben bélyegzés
Szücsi erdő	Kiskőrös, Rákóczi utca	Kiskőrös, Bem J. utca
Csonka torony	Soltszentimre — Borkombinát, a szőlők között vezető dűlőút.	Borkombinát-porta.
Dankó-villa	Tabdi községtől 300 méterre a Kiskőrösi ÁG. építőtábora. Innen 100—150 méter a szőlők között.	A tabdi építőtáborban.
Béke-erdő	Kiskunfélegyházától az E5-ös út mellett Szeged felé.	Az Erdészházban (az erdész).
Fekete-erdő, kulcsos ház	Kiskunfélegyházától a Kiskunhalasra vezető útról kell letérni.	A legközelebbi tanya lakóinál.
Péteri-tó	Kiskunfélegyháza—Petőfiszállás vonattal, gyalog Szeged felé.	A tavat elválasztó csőszházban.
Meszesi Duna-part	Kalocsa központjától 5 km, az 51-es műúton, a 119-es km-nél tábla jelzi az utat.	Gátőrház, TF 618.
Kunfehértó	A Kiskunhalasi Téglagyártól a kék kereszttel jelölt úton 9 km, műúton 15 km.	A sporttáborban.
Sóstó	Kiskunhalastól a Vadkert felé vezető úton 4 km.	A sóstói csárdában (bélyegzés).
Rekettye Központ	A várostól a téglagyár és a 19-es Hősök Emlékműve melletti úton, 6 km.	Az iskolában.
Törökerdő		Az erdészházban
Cserta-parti parkerdő	Gemenci erdő DK-i része, a bajai vasúti összekötő-hídtól 2 km.	A vasúti őrházban.
Bokodi úti parkerdő	A Baja—Bácsbokodi úton a Tüskeerdőt jelző tábláig, innen a parkerdőig.	A napközis-táborban. (villanyóra-szekrény).
Karapancsa (Vadászház)	Baja—Hercegszántó, onnan Ny—DNy irányban.	A vadászház gondnoka.

A Tájak—Korok—Múzeumok mozgalom látnivalói (bélyegzőhelyek)

Kiskunsági Nemzeti Park, Bugac-Bugacpuszta, Lakitelek-Tőserdő, Holt Tisza. Kecskemét: állatkert, református templom, Kodály Intézet, Katona József Múzeum, Katona József Emlékmúzeum, Gyógyszertörténeti szakgyűjtemény, Borgazdasági Múzeum, Naiv Művészek Múzeuma, Bozsó Gyűjtemény. Ágasegyháza: Orgoványi tájvédelmi körzet, Villányi erdészház (bélyegzőhely). Apostag: Nagy Lajos Emlékkiállítás. Baja: r. k. volt ferences templom, görögkeleti szerb templom, Türr István múzeum. Bugac-Bugacpuszta: Kiskunsági Nemzeti Park Múzeum. Dunapataj: Szelidi-tó, Pataji Múzeum, unitárius templom. Dunavecse: Petőfi Emlékmúzeum. Hajós: Pince, Cabernet étterem (bélyegzőhely). Harta: Nemzetiségi Tájház. Kalocsa: székesegyház, érseki palota, Viski Károly Múzeum, Magyar Fűszerpaprika története Múzeum, Népművészeti Tájház, Schöffer Múzeum. Kiskőrös: Kürti szakgyűjtemény, Petőfi Emlékmúzeum, Szlovák Tájház. Kiskunfélegyháza: r. k. ótemplom, kultúrház, Hattyúház, Kiskun Múzeum. Móra Ferenc Emlékház. Kiskunhalas: szélmalom, Thorma János Múzeum, Csipkeház. Kunszentmiklós: Kunszentmiklósi Tájmúzeum. Lajosmizse-Bene: tanyamúzeum. Solt: Pincemúzeum. Szalkszentmárton: Petőfi Emlékmúzeum.

Úttörő-vándortábor

Kiskunsági Nemzeti Park: Kecskemét — Lakitelek — Árpádszállás — Bugac — Ludas-tó — Ágasegyháza — Kunszentmiklós.

Szervező a Bács-Kiskun megyei Úttörőelnökség.

TÚRAMOZGALMAK

Békés megyei kerékpáros-körtúra

Békéscsaba — Szabadkígyós — Gyula — Elek — Lökösháza — Battonya — Mezőhegyes — Tótkomlós — Orosháza — Nagyszénás — Szarvas — Gyomaendrőd — Percsi gátőrház múzeuma — Dévaványa — Ecsegfalva — Bucsa — Füzesgyarmat — Szeghalom — Okány — Nagygyanté — Mezőgyán — Geszt — Mezőgyán — Nagygyanté — Sarkad — Doboz — Békéscsaba.
A túramozgalmakról, a részvételi feltételekről ismertető füzetet, igazoló füzetet, igazolólapot a megyei természetbarát szövetségtől lehet kérni.
Cím: Békés megyei Természetbarát Szövetség Elnöksége, Békéscsaba, Kórház u. 4. — 5600.

Hová túrázhattok még a megyében?

A TERMÉSZETBARÁT SZÖVETSÉG ÉRINTŐPONTJAI:

Megnevezés:	Térkép helye:
Szarvasi Arborétum	Szarvas
Pósteleki parkerdő	Gyulától ÉNy-ra
Geszti kastélypark	Geszt, belterület
Szabadkígyósi kastélypark	Szabadkígyós

Az igazolás módja: aláírás, vagy bélyegző.

A Tájak—Korok—Múzeumok mozgalom látnivalói (bélyegzőhelyek)

Békéscsaba: evangélikus nagytemplom, városi tanácsház, Munkácsy Mihály Múzeum, Szlovák Tájház, Gabonamúzeum. Békés: Békési tájház, Jantyik Mátyás Múzeum, görögkeleti (román) templom. Bélmegyer: Kastély és szürkenyárfás. Biharugra: református templom (XII. sz.). Doboz: kastélypark. Endrőd: tájház. Geszt: volt Tisza-kastély, Arany János Emlékház. Gyoma: Kner Nyomda Múzeum. Gyula: ferences romkert, lakóház és cukrászda, görögkeleti (román) templom, belvárosi római katolikus templom, Erkel Ferenc Múzeum, Erkel Ferenc Emlékház, Vármúzeum, Kohász Múzeum. Lökösháza: Bréda-major, volt kastély. Mezőberény: Bodoki Károly Vízügyi Múzeum, evangélikus templom. Mezőhegyes: méntelep. Orosháza: Rágyánszki arborétum, Szántó Kovács János Múzeum, Darvas József Emlékház. Szarvas: volt Bolza-kastély, evangélikus templom, szárazmalom, Szlovák Tájház, Tessedik Sámuel Múzeum. Szeghalom: Helytörténeti gyűjtemény, református templom. Tótkomlós: Szlovák tájház, evangélikus templom.

ÚTTÖRŐ-ÉRINTŐPONTOK:

Megnevezés:	Helye, megközelítése:	Igazolás módja, helye:
Dévaványa, tűzokrezervátum	Dévaványától közúton, Dévaványa—Ecsegfalva között.	Satírozás a rezervátumban.
Szabadkígyósi természetvédelmi terület	Szabadkígyós határában található, közúton Békéscsaba felől közelíthető meg.	Bélyegzés az iskola gondnokánál.
Szarvasi arborétum	Szarvas, a 44-es úton közelíthető meg, illetve vasúton.	Az Aranyszarvas Campingben.
Pósteleki pihenőpark	Megközelíthető a 44-es úton az elágazásnál.	Bélyegzés a Mókus csárdában.
Geszti kastélypark	Megközelíthető Mezőgyán felől közúton.	Bélyegzés az általános iskolában.
Dobozi kastélypark	Közúton Békéscsaba vagy Gyula felől.	Satírozás a Kastélyparkban.
Gyulai városerdő (tölgyerdő és tornapark)	Vasúti megállóhelye van a Békéscsaba—Kötegyán vasútvonalon.	Satírozás a helyszínen.
Vizesfási Vadászkastély (Vadászkastély és parkja)	Békés—Vésztő közúton az elágazásnál.	Satírozás a helyszínen.
Kaszásmegyeri Vadászkastély	Békés—Vésztő közúton az elágazásnál.	Satírozás a helyszínen.
Szeghalom Várhely (Úttörőtábor)	Szeghalom, a 47-es közúton.	Satírozás a helyszínen.
Gyopárosfürdő Gyopárosi-tó, erdőpark, strand és úttörőtábor	A 47-es úton Orosháza felől.	Satírozás az úttörőtáborban.
Békés Dánfok Ifjúsági Tábor	Békéstől a 47-es úton.	Bélyegzés az ifjúsági tábor vezetőjénél.
Orosháza Új Élet Tsz (magyar szürkegulya, racka fuhnyáj)	A 47-es közúton.	Satírozás a helyszínen.
Hármas-Körös (Természetvédelmi terület. Az ártér növény- és állatvilága, a Peresi gátőrház múzeuma, melyben vízgazdálkodási eszközök láthatók)	A félhalmi gátőrháztól Békésszentandrásig.	Satírozás a múzeumban.
Vésztő, Mágori ásatások	A Békés—Vésztő útvonalon vagy a Szeghalom—Vésztő közúton.	Satírozás a helyszínen.
Mezőhegyes, MM Kombinát (Gazdálkodási építmények, községi park)	Vasúton illetve közúton Mezőkovácsháza felől.	Bélyegzés a központi épületben
Gyomaendrőd (KNER Nyomda Múzeum illetve a strand parkja)	Vasúton a Békéscsaba—Budapest vonalon; közúton a 46-os úton.	Bélyegzés a strand bejáratánál.
Gyula (Gyermekjátszótér)	Gyulától a 44-es úton; vasúton Békéscsaba felől. A játszótér a Vár mellett található.	Satírozás a helyszínen.
Biharugra (Halgazdálkodás)	Közúton az ugrai halastavakhoz.	Satírozás a helyszínen.
Orosháza, (Rönkvár, gyermekjátszótér)	A 47-es úton, vasúton a Békéscsaba—Szeged vonalon. A városközpontban található.	Satírozás a helyszínen.
Füzesgyarmat-Ecsegpuszta (Füzesgyarmati strand és parkja, Ecsegpuszta sziki növény- és állatvilága)	A Szeghalom—Karcag útvonalon.	Bélyegzés a füzesgyarmati strand portáján.
Szeghalom-Csendes (A vízpart növény- és állatvilága)	Szeghalom, a Sebes-Körös holt ága a fokközi gátőrháztól.	Satírozás a gátőrháznál.

TÚRAMOZGALMAK

Borsod szép útjain — jelvényszerző túra

Túraútvonalak:

Bükk 1.: Garadna — Szentlélek, Herman Ottó turistaház — Örvénykő — Barátságkert — Csókás — Dolkagerinc — Molnárszikla — Csanyikvölgy bejárata.

Bükk 2.: Ómassa — Szárazvölgy — Bánkúti turistaház — Csipkéskút — Jávorkút — Svéd fenyves — Kühne Andor út — Létrástető — Savósvölgy — Hámori-tó — Lillafüred — LÁEV-állomás.

Zempléni hegység 1.: Abaújszántó vasútállomás — Abaújszántó — Csipkés — Molyvás — Tállyai hidegkút — Hollóstető — Mélypatak — Erdőbénye.

Zempléni hegység 2.: Mikóháza — Károlyfalva — Sárospatak — Feketehegy — Nagy Hallgató nyereg — Deákkút — Pusztadélő — Alsó Vérmány — Megyerhegy — Tengerszem — Sárospatak.

Aggteleki-hegység: Szögliget — Tetvesforrás — Ménesvölgy — Patkósvölgy — Szelcepuszta — Szelcevölgy — Nagyoldal — Tohonyabérc — Tohonyaforrás — Jósvafő, Tengerszem Szálló.

Partizán út — Szőnyi Márton jelvényszerző túra: Hangonyi-tó — Palina erdészház — Cinókás-orma — Szarvaskői nyereg — Borsodnádasd.

Kohász kéktúra: A túra első szakasza az Ózdi Kohászati Művektől a kék sávval jelzett úton az Ó-Bükkön és a Bükkön keresztül a salgótarjáni vasútállomásig vezet. A túra második szakasza is az Ózdi Kohászati Művektől indul és Diósgyőrött a Lenin Kohászati Művek 1-es számú kapujánál ér véget.

Rákóczi-túra: Füzér — Hollóháza — Telkibánya — Ezüstfenyő turistaház — Regéc — Erdőhorváti — Hercegkút — Sárospataki vár.

A túramozgalmakról, a jelvényszerző túrákról részletes tájékoztatást, ismertető füzetet, igazoló füzetet és igazolólapot a megyei természetbarát szövetségtől lehet kérni.

Cím: Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Természetbarát Szövetség Elnöksége, Miskolc, Dayka Gábor u. 9. — 3501.

Hová túrázhattok még a megyében?

A TERMÉSZETBARÁT SZÖVETSÉG ÉRINTŐPONTJAI:

Megnevezés:	Térképi helye:
Aggteleki karszt	
Martonyi kolostorrom	Perkupától ÉK
Bérc-hegy	Tornakápolnától ÉK
Telekesi-völgy	Perkupától É
Baradla-barlang	Hosszú túra
Nagy-Közép-bérc (324 mp)	Sajógalgóctól É
Bükk-hegység	
Odovári-rom	Bükkzsérctől É
Kőlyuk-galya (720 mp)	Bükkszentkereszttől D
Samassa vadászház	Répáshutától DNy-Ny
Pazsag őrház (552 mp)	Répáshutától DNy
Kis-kőhát (930 mp)	Répáshutától ÉNy
Sugaró	Répáshutától ÉK
Kemesnye-hegy	Mélyinkától DK
Örvénykő (773 mp)	Ómassától É
Fehérkő (587 mp)	Lillafüredtől D
Bükk-tető (409 mp)	Kazincbarcikától DNy
Péterné-tető (408 mp)	Varbótól ÉNy
Svéd-fenyves	Ómassától D
Mangó-tető (325 mp)	Cserépváraljától K
Zempléni-hegység	
Hollós-tető (531 mp)	Tállyától K
Gergely-hegy (763 mp)	Hejcétől DK
Korom-hegy (526 mp)	Füzérradványtól É
Zabarla (556 mp)	Mogyoróskától DK
Kőkapu	Kishutától DNy
Amádé várrom	Gönctől DK
Feketehegy (580 mp)	Mikóházától DNy
Kékedfürdő	Kékedtől K
Megyer-hegyi tengerszem	Károlyfalvától DNy
Ó-Bükk	
Remete-völgy	Borsodnádastól Ny
Járnokfői tanya	Arlótól Ny

Az igazolás módja valamennyi érintőponton: aláírás vagy bélyegző.

ÚTTÖRŐ-ÉRINTŐPONTOK:

Megnevezés:	Helye, megközelítése:	Igazolás módja, helye:
Várrom, Muhi csata kopjafái	Ónod-Muhitól K-re a Debreceni főút mentén.	Satírozás a csárda falán vagy bélyegzés a csárdában.
Iskolamúzeum	Tiszakeszi	Bélyegzés az iskolában.
Fehérkőlápa	Lillafüredtől vagy Miskolc, Papírgyártól jelzett turistaúton.	Bélyegzés a turistaházban.
Fakilátó (Sima-Kishímráró)	Erdőbényétől ÉNY-ra	Satírozás a fakilátón.
Romerdészház	Bükkaranyos mellett	Satírozás az erdészház falán.
Aranyosi fürdő (forrás)		
Ligettető	Erdőbénye mellett	Bélyegzés a Kalcináló üzem portáján.
Brónok-völgy	Erdőbényétől DNY-ra	Bélyegzés az erdészházban.
Farkasgödör	Miskolc, Papírgyártól kisvasúttal.	Bélyegzés a vasútállomáson.
Tisza—Bodrog egyesülése, találkozása	Tokaj	Bélyegzés a Halászcsárdában.
Kopasz-hegy, tv-adó	Tokaj	Bélyegzés az adóállomásnál.
Hejce, volt püspöki kastély, XV. sz-i gótikus templomerőd	Vilmánytól 4 km-re	Bélyegzés a vilmányi vasútállomáson.
Rákóczi-kastély	Felsővadász	Bélyegzés az iskolában.
Kolostorrom	Szikszó	Bélyegzés az italboltban.
Rákóczi-emlékmű	Makkoshotyka	Bélyegzés az italboltban.
Üdülő	Újhuta	Bélyegzés az üdülő portáján.
Erdészet	Középhuta	Bélyegzés az erdészet központjában.
Erdőhorváti község	Erdőhorváti	Bélyegzés a boltban.
Királyi udvar és a volt Dessewffy-kastély. A hegyaljai borvidék központja	Tolcsva	Bélyegzés az iskolában.
Rakacai-tó		
Arlói-tó	Szalonnától É-ra	Bélyegzés a Haltanyán.
Parasznyai-tó	Arlótól DK-re Parasznya mellett	Bélyegzés a büfében. Bélyegzés az erdészházban.
Baktakék község	Encstől ÉNY-ra	Bélyegzés a Malom vendéglőben.
Lófejforrás (Ménesvölgy)	Szögligetről jelzett turistaúton Jósvafő felé.	Satírozás a helyszínen.
Tetves-forrás	Szögliget, Határőr laktanyától É-ra	Bélyegzés a HŐR-laktanya portáján.
Acskó-völgy	Szögliget, Határőr laktanyától ÉK-re.	Satírozás a helyszínen.
Pitics-tető	Teresznyétől vagy Egerszögtől jelzett turistaúton.	Satírozás a kilátónál.
Arborétum a Hadik-kastély parkjában Ördöggát—	Tornanádaska	Bélyegzés a Hadik-kastélyban.
Telekes-völgy	Perkupától jelzett turistaúton.	Satírozás a vadászháznál.
Magoshegy	Sátoraljaújhelytől a jelzett turistaúton.	Bélyegzés a síházban.
Természetvédelmi terület (arborétum; volt Károlyi-kastély, ma szanatórium)	Füzérradvány	Bélyegzés a szanatórium portáján.
Kőkapu	Füzérradványtól É-ra	Bélyegzés az üdülőben.
Kőtenger	Boldogkőújfalu	Satírozás a helyszínen.
Felsőszoros	Cserépváralja	Satírozás a helyszínen.
Klastrom (Martonyi)	Perkupától K—ÉK-re jelzett turistaúton.	Bélyegzés a vasútállomáson.
Dédesi várrom	Dédestapolcsányitól D—DK-re	Satírozás a helyszínen.
Keleméri Mohos-tavak	Putnoktól É-ra a jelzett turistaúton.	Satírozás a helyszínen.
Macskástanya	Ózdtól jelzett turistaúton.	Satírozás a helyszínen.

A Tájak—Korok—Múzeumok mozgalom látnivalói (bélyegzőhelyek)
Miskolc: Lillafüred, István-barlang, Anna-(volt Petőfi Sándor) barlang, Avasi református templom és harangtorony, Görögkeleti templom, volt Minorita templom és rendház, Alsóvárosi r. k. (Mindszenti) plébániatemplom, r. k. templom, Központi Kohászati Múzeum, Herman Ottó Múzeum, Herman Ottó Emlékház, Központi Kohászati Múzeum Massa Múzeuma, Diósgyőri Vármúzeum, Déryné-ház, Herman Ottó Múzeum képtára, Fodrászmúzeum, Abaújszántó: r. k. templom. Abaújvár: református templom. Aggtelek: Baradla-barlang, Barlangmúzeum. Bodrogkeresztúr: r. k. templom. Boldogkőváralja: várrom. Boldova: református templom. Borsodnádasd: helytörténeti gyűjtemény. Edelény: református templom. Encs: abaúji helytörténeti gyűjtemény. Felsővadász-Kupa: Mezőgazdasági Tájmúzeum. Forró: r. k. templom. Füzér: várrom. Füzérradvány: volt Károlyi kastély, kastélypark. Gönc: Huszita-ház. Göncruszka: református templom. Hejce: r. k. templom. Hollóháza: Gyártörténeti kiállítás. Karcsa: református templom. Kelemér: Tompa Mihály Emlékház, református templom. Korlát: református templom. Mezőkövesd: lakóház, Matyó Múzeum, Kisjankó Bori Emlékház, Mezőgazdasági gépek gyűjteménye. Leninváros: Helytörténeti gyűjtemény. Monok: Magyar Nemzeti Múzeum Kossuth Emlékmúzeuma. Olaszliszka: r. k. templom. Parasznya: Parasznyai kisgaléria. Pácin: Várkastély. Prügy: Móricz-ház. Rakacaszend: református templom. Rudabánya: református templom, Érc- és Ásványbányászati Múzeum, Őslénytani telep. Sajószentpéter: református templom. Sály: volt Eötvös—Corove kastély. Sárospatak: volt trinitárius kolostor, ma Borostyán Szálloda és étterem, r. k. plébániatemplom, Rákóczi várkastély, a Magyar Nemzeti Múzeum Rákóczi Múzeuma, Sárospataki Képtár, római katolikus egyházi gyűjtemény, Tiszán inneni református egyházi gyűjtemény, Tiszán inneni református egyházkerület tudományos gyűjteményeinek múzeuma, Színnyei-ház. Sátoraljaújhely: r. k., volt pálos-piarista templom, diákotthon, volt pálos-piarista rendház, volt Vármegyeház, ma városi tanácsház és levéltár. Szalonna: református templom. Szendrő: Festőház, református templom. Szögliget: Szádvár romjai. Tállya: r. k. templom. Tarcal: r. k. templom, Telkibánya: református templom, Érc- és Ásványbányászati Múzum Ipartörténeti kiállítása. Tokaj: Tokaji Múzeum, Pincemúzeum. Tolcsva: r. k. templom, Borászati Múzeum. Tornaszentandrás: r. k. templom. Vizsoly: református templom.

Úttörő-vándortáborok
Zemplén: Sárospatak — Sátoraljaújhely — Nagybózsva — Szuhavölgy — Telkibánya — Mogyoróska — Arka — Szerencs.
Bükk II.: Miskolc — Csókaforrás — Szentlélek — Létrástető „Zempléni csűr" — Bükkszentkereszt — Miskolc — Tapolca.
Szalajka: Putnok — Domaháza — Palinapuszta — Borsodnádasd — Dédestapolcsány.
Aggtelek: Szendrő — Perkupa — Tornaszentandrás — Szögliget — Jósvafő — Aggtelek — Égervölgy.
Matyóföld: Mezőkövesd — Bogács — Cserépváralja — Kács — Sály.
Szervező a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Úttörőelnökség.

Csongrád megyei kerékpáros körtúra
Szeged — Kiskundorozsma — Zsombói láperdő — Opusztaszeri Nemzeti Emlékpark — Csongrád — Szentes — Mártély — Hódmezővásárhely — Makó — Tápé — Szeged (220 km).
Három folyó, Körös—Tisza—Maros — jelvényszerző vízitúra
1. Körös-túra: Szarvas — Békésszentandrás — Bökény — Csongrád.
2. Tisza-túra: Csongrád — Mindszent — Szeged (70 km).
3. Maros-túra: Makó — Szeged (25 km).
A túramozgalmakról részletes tájékoztatást, ismertető füzetet, igazoló füzetet, igazolólapot a megyei természetbarát szövetségtől lehet kérni.

Cím: Csongrád megyei Természetbarát Szövetség Elnöksége, Szeged, Kelemen L. u. 5. Levélcím: Szeged, Pf. 548. 6701.

A Tájak-Korok-Múzeumok mozgalom látnivalói (bélyegzőhelyek)
Szeged: Egyetem Füvészkert, Fehértói rezervátum, Szent Demeter torony, Építészeti együttes, fogadalmi templom, egyetemek, püspöki palota, alsóvárosi ferences templom, felsővárosi római katolikus templom, görögkeleti szerb temlom, zsinagóga, Móra Ferenc Múzeum, Képtár, Vármúzeum-kőtár, Fekete-ház, Szélmalom (Kiskundorozsma), Kenderfonó, Gyártörténeti kiállítás, ifj. Lele József néprajzi gyűjteménye. Csongrád: Csongrádi Múzeum. Hódmezővásárhely: templomrom, református újtemplom, görögkeleti templom, református ótemplom, magtár, római katolikus templom, Tornyai János Múzeum, Medgyesi-terem, Csucsi fazekasház, Németh László Emlékszoba. Kiszombor: római katolikus templom. Kopáncs: Tanyamúzeum. Magyarcsanád: görögkeleti templom. Makó: református újtemplom, római katolikus templom, József Attila Múzeum, Espersit-ház. Öföldeák: római katolikus templom. Opusztaszer: Opusztaszeri Nemzeti Emlékpark. Szegvár: római katolikus templom, falumúzeum. Szentes: templomrom, református templom, Koszta József Múzeum.

Hová túrázhattok még a megyében?

A TERMÉSZETBARÁT SZÖVETSÉG ÉRINTŐPONTJAI:

Megnevezés:	Térképi helye:
Mártély	
Vetyeháti öregnyár	Tápé mellett
Árpád-emlékmű	Opusztaszer
Zsombói láperdő	Zsombótól D.
Kiss Ferenc-emlékerdő	Asotthalomtól Ny.

ÚTTÖRŐ-ÉRINTŐPONTOK:

Megnevezés:	Helye, megközelítése:	Igazolás módja, helye:
Lenin tér, Úttörőház	Makó városközpontja	Bélyegzés a Korona Szálló portáján.
Maros-parti strand és napközis tábor	Makón, a Révész utca folytatásában a Maros-parton.	A tábor bejárata melletti fán található a satírozó.
Csikóspusztai füves, ligetes, erdős terület ősgyeppel és tocsogókkal	A Csikóspuszta falu melletti erdő.	A Blaskovich-kápolna befalazott bejárata előtti fán elhelyezett satírozóval.
Kossuth tér és városközpont	Hódmezővásárhely	A Béke-szálló portáján elhelyezett bélyegzővel.
56 mártír emlékműve	A várostól a 47-es úton Székkutas felé 7,6 km.	Az emlékműnél elhelyezett satírozóval.
Parkerdő	Hódmezővásárhelyen az Ipoly u. végénél.	A napközis tábor bejárata melletti fára szerelt satírozóval.
Mártély, Tisza-part (tájvédelmi körzet)	Mártélytól NY-ra	A kempingben elhelyezett bélyegzővel.
Kossuth tér	Szentes városközpont	A Petőfi-szálló portáján elhelyezett bélyegzővel.
Széchenyi liget, Koszta József Múzeum, úttörőház, strand	Szentes	Az Úttörőház bejárati lépcsője melletti fára szerelt satírozóval.
Tisza-parti strand	Szentestől 4 km-re, a Szentes—Csongrád műútról az árvízvédelmi töltésen áthaladva a Tisza-parton.	A Halásztanya előtti fára szerelt satírozóval.
Tisza holt ág	Csongrád (várostérképen azonosítható)	A Csuka csárdában elhelyezett bélyegzővel.
Körös-torok	Csongrád (térképen azonosítható)	A gátra felmenő betonut mellett, a gáthoz legközelebbi telefonoszlopra szerelt satírozóval.
Széchenyi tér	Szeged, a városközpont épületei szobrai.	A Tisza-szálló portáján elhelyezett satírozóval.
Dóm tér	Szeged (térképen azonosítható)	Az Apáthy kollégium portáján (Eötvös u. 4.) elhelyezett bélyegzővel.
Az 1879-es tiszai árvíz áttörési helye	A Csongrád és Hódmezővásárhely felé vezető utak közötti árvízvédelmi töltésen kívül.	Az árvízi emlékműnél elhelyezett satírozóval.
Maros-torok és vízügyi emlékhely	Szeged (várostérképen azonosítható)	A vízügyi emlékhelynél elhelyezett satírozóval.
Vetyeháti munkásmozgalmi emlékhely	Szeged—Makó között a Szeged—Tápéi komptól a piros sáv turistajelzés vezet (Szegedtől 8,5 km, Makótól 15 km).	Az emlékműnél elhelyezett satírozóval.
Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékpark	Ópusztaszer	A Szegedi kapunál elhelyezett bélyegzővel.
Ópusztaszeri erdő	térképen azonosítható	Az Ópusztaszer—Kistelek műút mentén, a falutól 1,5 km-re levő erdei pihenőnél elhelyezett satírozóval.
Ásotthalmi erdő	Csongrád megye térképén jól azonosítható, a Szeged—Bajai műút mellett.	A Szeged—Bajai műút ásotthalmi bekötőút elágazásánál levő távolsági autóbuszmegállónál elhelyezett satírozóval.

TÚRAMOZGALMAK

Fejér megye természetjárója; Fejér megye úttörő természetjárója

Érintendő pontok: Gaja völgy (Malombüfé, TESZ pihenő vagy Bodajk község) — Valkapu víztározó (bányászüdülő vagy Fehérvárcsurgó község) — Csókakővár — Csákvár — Csákvár parkerdő (természetbarát emlékoszlop) — Kápolnapuszta —Kőhányáspuszta-Vérteskozma — Alcsúti arborétum — Pákozdi sziklaképződmények — Mészeghegyi Honvéd Emlékmű — Angelika-forrás és Csíki emlékoszlop, Szintezési ősjegy és Természetbarát Felszabadulási Emlékmű (Nadap) Millenniumi emlékmű, Erdei tornapálya (Sárpentele), múzeum.

A túramozgalomról részletes tájékoztatást, ismertetőfüzetet, igazoló füzetet, igazolólapot a megyei természetbarát szövetségtől lehet kérni.

Cím: Fejér megyei Természetbarát Szövetség Elnöksége, Székesfehérvár, Ady E. u. 19—21. — 8000.

Hová túrázhattok még a megyében?

A TERMÉSZETBARÁT SZÖVETSÉG ÉRINTŐPONTJAI:

Megnevezés:	Térképi helye:
Velencei-hegység	
Pákozdvár (262 mp)	Napadtól Ny
Pogánykő (240 mp)	Pákozdtól É
Vértes-hegység	
Nagy-Szénahegy (427 mp)	Szártól Ny
Nagy-Bükk (446 mp)	Vérteskozmától D
Géza-pihenő	Csákberénytől É
Zuppa (385 mp)	Szártól É

Az igazolás módja valamennyi érintőponton aláírás és bélyegző.

A Tájak-Korok-Múzeumok mozgalom látnivalói (bélyegzőhelyek)

Székesfehérvár: székesegyház, Szent Anna kápolna; római katolikus, volt ciszterci, korábban jezsuita templom; római katolikus, volt karmelita, majd szemináriumi templom; görögkeleti szerb templom; római katolikus, volt ferences templom; István király Múzeum; Országos Alumíniumipari Múzeum; Fejér megyei Múzeumok Állandó Képtára; volt jezsuita illetve ciszterci rendház; Csók István Képtár; Budenz-ház; középkori romkert, Fekete Sas Patikamúzeum; Törzskönyvezéstörténeti gyűjtemény. Agárd: Gárdonyi Géza Emlékház. Alcsútdoboz: Alcsúti Arborétum. Bodajk: kálvária. Cece: Csók István Emlékmúzeum. Csapdi: templomrom. Csákvár: Vértes Múzeum. Dunaújváros: Intercisa Múzeum, Domanovszky Emlékmúzeum, római kőtár. Ercsi: Eötvös József Emlékszoba. Fehérvárcsurgó: római katolikus templom. Füle: római katolikus templom. Gánt: Bauxitbányászati Múzeum. Kápolnásnyék: Vörösmarty Mihály Emlékmúzeum. Martonvásár: Martonvásári park, Beethoven Emlékmúzeum. Pákozd: Pákozdi csata emlékkiállítása. Sukoró: református templom, Néprajzi Ház. Szabadbattyán: Kula-őrtorony. Tác: Gorsium Szabadtéri Múzeum. Vál: Vajda János Emlékkiállítás.

Úttörő-vándortáborok

Vértes: Székesfehérvár—Bodajk—Csókakő—Gánt—Kőhányás—Szár.

Velence I—II.: Martonvásár—Velence—Sukoró—Pákozd—Székesfehérvár.

Szervező a Fejér megyei Úttörőelnökség. Csákvári és vajtai csillagtáborok.

ÜTTÖRŐ-ERINTŐPONTOK:

Megnevezés:	Helye, megközelítése:	Igazolás módja, helye:
Gárdonyi Géza Emlékház	Agárd	Helyszínen
Chernel István Madárvárta	Agárd	Helyszínen
Arborétum	Alcsútdoboz	Helyszínen
Alba Regia forrás	Bodajk	Bodajk
Gaja szurdok	Bodajk	Üttörőtábor
Kisgyóni Természetbarát telep	Kisgyón	Helyszínen
Csók István Emlékmúzeum	Cece	Csákvár
Botanikai és geológiai tanösvény	Csákvár	Csákvár (bármilyen csákvári bélyegző)
Vadász kápolna	Csákvár	Helyszínen
Sportkombinát	Csákvár	Helyszínen
Vértes Helytörténeti Múzeum	Csákvár	Helyszínen
Fazekas Múzeum	Csákvár	Helyszínen
Horog-völgy	Csákberény	Csákberény
Meszes-völgy	Csákberény	Csákberény
Vár	Csókakő	Csókakő
Mauer kunyhó	Csókakő	Csákberény
Eötvös József Emlékszoba	Ercsi	Helyszínen
Víztározó	Fehérvárcsurgó	Bányászüdülő
Kőhányás-puszta		Helyszínen
Bányamúzeum	Gánt	Helyszínen
Vérteskozma		Helyszínen
Kápolna-puszta	A Gánt és Oroszlány közötti táv	Gánt
Géza-pihenő	felénél, a zöld sáv turistaúton.	Csákberényben (Gánt vagy Csákberény)
Kastélypark	Martonvásár	Helyszínen
Szintezési Ősjegy	Nadap	Nadap
Természetbarát Felszabadulási Emlékmű	Nadap	Nadap
Ingókövek	Pákozd	Pákozd
Barlangkút	Pákozd	Pákozd
Honvéd Emlékmű	Pákozd	Honvéd Emlékkiállítás
Víztározó	Pátka	Pátka
Védett sziklák	Pázmánd	Pázmánd
Gerencsér vár	Pusztavám	Pusztavám
Szentkereszti-romok	Pusztavám	Pusztavám
Angelika forrás	Sukoró	Sukoró
Gyapjaszsákok	Sukoró	Sukoró
Néprajzi Ház	Sukoró	Helyszínen
Gorsiumi ásatások	Tác	Helyszínen
Üttörőtábor	Vajta	Helyszínen
Vörösmarty Emlékmúzeum	Velence	Helyszínen
Ifjúsági Turista Központ	Velence	Helyszínen
Molla Szadik sírja	Velence	Velence
Vörösmarty kilátó	Velence	Velence
Ifjúsági és Üttörőház	Székesfehérvár	Helyszínen
Millenniumi Emlékmű és Bányató	Székesfehérvár	Millenniumi Borozó
Erdei tornapálya	Sárpentelei erdő	Erdészház
Erdei tornapálya	Dunaújváros	Dunaújváros

TÚRAMOZGALMAK

Győr-Sopron megye természetjárója — gyalogos túra

BRONZ FOKOZAT

Érintendő pontok: Győri Xantus János Múzeum, mosonmagyaróvári Hangás Múzeum, Storno gyűjtemény Sopronban, Pannonhalmi Vár, gyalogtúra Nyúl és Győrszemere vasútállomások között a sokoróli zöld színű túristajelzésen.

EZÜST FOKOZAT

Érintendő pontok: Fertőd, Nagycenk, Fertőrákos és az Abdán található Rákóczi és Radnóti Emlékművek, gyalogtúra, Ménfőcsanak vasútállomás — Baráthegy — Jánosháza — Ravazd — Pannonhalma vasútállomás.

ARANY FOKOZAT

Résvétel a bakonyi Felszabadulási emléktúrán:

Gyalogtúrák: Sopron, Károlyi kilátó—Várhegy—Bánfalva; Porvacsesznek vasútállomás—Károlyháza—Gézaháza—Ördögárok; Vinye vasútállomás—Pápalátókő—Fenyőfő—Ósfenyves—Bakonyszentlászló; Vinye vasútállomás—Zörögtető—Csesznek vár—Porvacsesznek vasútállomás.

Kerékpáros túra

BRONZ FOKOZAT

1. Győr—Pér—Győrság—Pannonhalma—Ravazd—Ács—Kismegyer—Győr (51 km).
2. Győr—Kunsziget—Lébény—Enese—Ikrény—Győr (50 km).

EZÜST FOKOZAT

Győr—Győrújfalu—Ásványráró—Hédervár—Darnózseli—Lipót—Dunaremete—Püski—Mosonmagyaróvár—Jánossomorja—Csorna—Dör—Árpád—Mórichida—Tét—Győr (135 km).

ARANY FOKOZAT

Csorna—Kapuvár—Petőháza—Fertőd—Hidegség—Balf—Fertőrákos—Sopron—Nagycenk—Lövő—Sopronhorpács—Lövő—Újkér—Iván—Dénesfa—Beled—Csorna (162 km).

Vízitúra.

BRONZ FOKOZAT

Nyolc vízitúra nap: egyenként legalább 20 kilométer hosszúságú (összesen 160 km) út megtétele.

EZÜST FOKOZAT

A Radnóti, a rábapatonai és a Krausz Dezső emléktúrán való részvétel.

ARANY FOKOZAT.

A TID Rába-túrán részvétel: Szentgotthárd—Körmend—Sárvár—Árpás—Győr. Egynapos fertő-tavi túra.
Részvétel a Mosoni—Duna túrán Rajka és Győr között.

A túramozgalmakról részletes tájékoztatást, ismertetőfüzetet, igazoló füzetet, igazolólapot a megyei természetbarát szövetségtől lehet kérni.

Cím: Győr-Sopron megyei Természetbarát Szövetség Elnöksége, Győr, Batthyány tér 2. — 9002.

Hová túrázhattok még a megyében?

A TERMÉSZETBARÁT SZÖVETSÉG ÉRINTŐPONTJAI:

Károly-magaslat (398 mp) Soprontól D; Várhely Soprontól DNy; Tórnalom vagy fertőrákosi kőfejtő Soprontól ÉK; Dr. Fejér Dániel forrása Görbehalomteleptől ÉK;
Igazolás módja: bélyegző és aláírás.

ÜTTÖRŐ-ÉRINTŐPONTOK:

Deák-kút Soprontól a Ciklámen túraösvényen; Hétbükkfa Soprontól a Ciklámen túraösvényen; Várhely Soprontól a Ciklámen túraösvényen; Zsiványbarlang Soprontól a piros jelzésen a szárhalmi túraösvényen; Kecskekilátó Soprontól a piros jelzésen a szárhalmi túraösvényen.

Kőfejtő	Fertőrákos
Kastélymúzeum	Fertőd
Széchényi-mauzóleum	Nagycenk
Várhegy	Pannonhalma
Bazilika	Pannonhalma
Napóleon Emlékmű	Kismegyer
Radnóti Emlékmű	Abda
Lamperg-kastély	Ikrény
Római katolikus templom	Lébény
Műemlékktemplom	Árpás
Vasútállomás	Enese
Khuen—Héderváry kastély	Hédervár
Fürdő	Lipót
Vár- és erődrendszer	Mosonmagyaróvár

Az igazolás — Várhegy—Pánnonhalma: a temetőőrnél — az érintőpontok helyszínén történik.

Üttörő-vándortáborok

Fertő-menti vándortábor: Petőháza—Hegykő—Nagycenk—Fertőrákos—Brennbergvölgy—Sopron.
Szigetközi: Győr—Hédervár—Lipót—Dunasziget—Mosonmagyaróvár.
Szervező a Győr-Sopron megyei Üttörőelnökség.

A Tájak-Korok-Múzeumok mozgalom látnivalói (bélyegzőhelyek)

Győr: Május 1. Kultúrpark, Kálváriadomb, r. k., volt kamillánus templom, Püspökvár és együttese, r. k., volt karmelita templom, Püspöki Székesegyház, bencés templom és rendház, Xantus János Múzeum, Bélyegmúzum, Kovács Margit kerámia-kiállítás, Patikamúzeum, Várkazamata, Kőtár, Borsos Miklós-gyűjtemény. Árpás: r. k., volt premontrei apátsági templom. Nepomuki Szent János-kápolna. Balf: Fürdőkápolna. Csorna: r. k. volt premontrei templom, premontrei rendház, ma tanácsház. Helytörténeti gyűjtemény. Dör: Falutörténeti gyűjtemény. Fertőd: Kastélymúzeum. Fertőrákos: r. k. templom, városfalmaradványok, volt püspöki vízimalom, ma túristaszálló, Kastélymúzeum. Fertőszéplak: r. k. templom, tájházak. Hegyeshalom: r. k. templom (XV. sz.), Hidegség: r. k. templom (XII. sz.). Jánossomorja: a Hanság Múzeum kihelyezett helytörténeti kiállítása. Kapuvár: Rábaközi Múzeum, Pátzay Pál-gyűjtemény. Kapuvár-Öntésmajor: Tájház. Lébénymiklós: r. k. templom (XIII. sz.). Magyarfalva: r. k. templom (barokk, román, gótikus részletek). Mosonmagyaróvár: Óvári r. k. plébániatemplom, Hanság Múzeum, A Hanság élővilága, Vármúzeum-Kőtár. Nagycenk: Széchényi Emlékmúzeum. Közlekedési Múzeum Kiállítóhelye, szabadtéri kisvasút-kiállítás. Nagylázs: r. k. kápolna (temető). Nemeskér: evangélikus templom és egyháztörténeti gyűjtemény. Pannonhalma: pannonhalmi arborétum, pannonhalmi főapátság gyűjteménye. Rábaszentmiklós: r. k. templom (XII. sz.). Sopron: Zettl-Langer-magángyűjtemény, Storno-ház, un. Reipálház, Szent Mihály templom, Szent Jakab kápolna (XIII. sz.), r. k., volt orsolyita templom, Szent György templom, Szentlélek templom, r. k., volt domonkos templom, r. k., volt ferences, majd bencés templom, lakóház, ma turistaszálló, lakóház, ma OMF építésvezetőség, városfalvak, Mária-Magdolna templom (Sopronbánfalva), Kárpáti-féle malom, Központi Bányászati Múzeum, Liszt Ferenc Múzeum, Bányászati Emlékmúzeum, Fabricius-ház, középkori káptalanterem, középkori Zsinagóga, középkori Új-Zsinagóga, Lábasház, Patikaház, Pékmúzeum, Várostörténeti kiállítás, Tűztorony, Sopronhorpács: r. k. templom (XIII. sz.), sopronhorpácsi park. Tényő: Tájház.

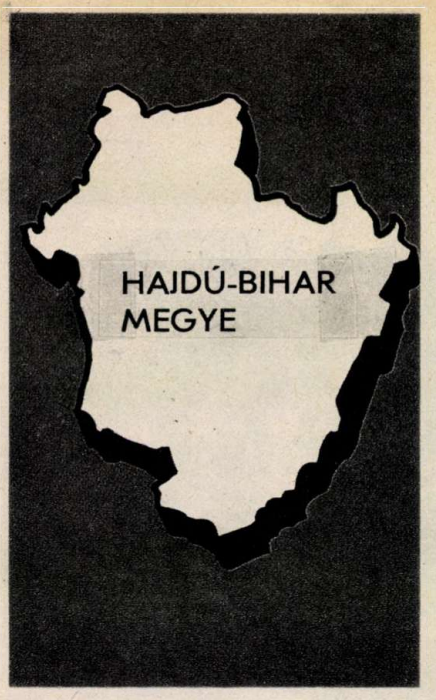

A Tájak-Korok-Múzeumok mozgalom látnivalói (bélyegzőhelyek)

Debrecen: Szent Anna templom, Református Nagytemplom, Református Kistemplom, Déri Múzeum, Debreceni Irodalmi Múzeum, Holló László Emlékház, Déri Múzeum Kiállítóhelye, Nagyerdei Öreg tölgyes, Nagyerdei Kultúrpark Állatkertje, Református Kollégium és Egyházművészeti Múzeum. Álmosd: Kölcsey Emlékház. Bakonszeg: Bessenyei György Emlékház. Balmazújváros: Veres Péter Emlékház, Helytörténeti Múzeum, Hortobágyi Nemzeti park, Darassa-puszta. Berettyóújfalu: Herpályi templomrom, Bihari Múzeum Furta: tájház. Hajdúböszörmény: Hajdúsági Múzeum. Káplár Miklós Gyűjtemény, zeleméri templomrom. Hajdúdorog: görög katolikus templom és erődfal, helytörténeti gyűjtemény. Hajdúhadház: Földi János Emlékház. Hajdúnánás: Hajdúsági Tájház. Hajdúszoboszló: Bocskai István Múzeum, Gönczy Pál Emlékszoba, templomerőd-bástya. Hortobágy: Hortobágyi Nemzeti Park, Nagyhortobágyi csárda és kőhíd, Pásztormúzeum, Hortobágyi Nemzeti Park szálkahalmi őrháza, Halastói őrháza. Mikepércs: református templom. Nagykereki: Bocskai várkastély. Nyíracsád: református templom. Püspökladány: Karacs Ferenc Múzeum. Tiszacsege: zsellérház.

Úttörő-vándortábor

Hajdúság: Hortobágy—Debrecen—Meszesi erdészház—Erdőspuszta—Hármashegyalja—Erdőspuszta—Fancsika—Erdőspuszta—Veker.

Szervező a Hajdú-Bihar megyei Úttörőelnökség.

Hová túrázhattok a megyében?
A TERMÉSZETBARÁT SZÖVETSÉG ÉRINTŐPONTJAI:

Megnevezés:	Térképi helye:	Igazolás módja:
Debreceni Nagyerdő	Debrecen város	aláírás, bélyegző
Hortobágyi-Ohati erdő	Ohat vasútállomástól É	aláírás, bélyegző
Guti erdő	Nyíradonytól D	aláírás, bélyegző
Bodzás-tó	Debrecentől K	aláírás, bélyegző

ÚTTÖRŐ-ÉRINTŐPONTOK:

Megnevezés:	Helye, megközelítése:	Igazolás módja, helye:
Debrecen Kölcsey Ferenc Művelődési Központ	A Nagyállomástól a Tanítóképzőig villamossal, gyalog a Hunyadi utcán.	A Művelődési Központ portáján.
Egyetemi Botanikus Kert	A Nagyállomástól villamossal a KLTE-ig, onnan az egyetem mögötti sétányon.	A Kert bejáratánál levő portán.
Hősök temetője	A városközponttól induló 28-as autóbusszal a Pártiskola megállóig, onnan gyalog.	A temető mellett a gondnoki lakásban.
Debrecen környéki kirándulások:		
BIOGÁL Gyógyszergyár	13-as, 13a autóbusszal a BIOGÁL-ig vagy villamossal a DOTE megállóig, onnan gyalog a Pallagi úton.	A portán.
Debrecen-Pallag	A 13-as autóbusszal a BIOGÁL-ig, onnan a BIOGÁL-tól a piros turistajelzésen.	A Balássházy Szakközépiskola gondnoki lakásában.
Bocskai-kert	Vonattal a Nagyállomástól, vagy gyalog a piros jelzésen a BIOGÁL-tól, vagy Debrecen-Pallagról.	A vasútállomáson.
Téglási Erdészház	Vonattal Téglás vasútállomásig, onnan a sárga turistajelzésen, gyalog a BIOGÁL-tól a piros jelzésen.	Az erdészházban.
Erdőspuszta	A vámospércsi autóbusszal a Panoráma úti kereszteződésig, onnan jobbra gyalog, vagy Debrecenből gyalog a 48-as és a hosszúpályi úton.	A 7-es vasúti őrházban.
Erdőspuszta, Halápi csárda	A vámospércsi busszal, illetve vonattal a halápi megállóig, majd gyalog a sárga kereszt turistajelzésen, úttörővasúton a Sámsoni úti megállóig, onnan gyalog a zöld turistajelzésen, vagy a hármashegyaljai megállóig, onna gyalog a sárga jelzésen.	A csárdában.
Erdőspuszta, Hármashegyaljai iskola	A vámospércsi autóbusszal a Halápi csárdáig, majd balra gyalog a sárga jelzésen, úttörővasúton a végállomásig.	A gondnoki lakásban.
Erdőspuszta, Pipóhegyi volt iskola	Vonattal Vámospércsig, onnan gyalog a zöld, illetve piros jelzésen, vonattal a halápi vasútállomásig, onnan gyalog a piros jelzésen, autóbusszal a Halápi Csárdáig, onnan gyalog a sárga kereszt, illetve a piros turistajelzésen.	A gondnoki lakásban.
Erdőspusztai Tájház, arborétum	A 9-es autóbusszal a Panoráma úti kereszteződésig, onnan gyalog balra.	A tájházban.
Erdőspuszta, Vekeri pihenőközpont, csónakház	A 26-os autóbusszal, illetve a hosszúpályi autóbusszal (Vekeri bejáratig).	A kempingben májustól októberig.
Erdőspuszta, Nagycserei Pónipark	A vámospércsi autóbusszal a Panoráma úti kereszteződésig, onnan gyalog balra a Panoráma úton, úttörővasúttal a Martinka megállóig.	A helyszínen májustól októberig.
Püspökladány, Farkassziget Arborétum	Püspökladányon keresztül a 4-es főútvonalon gyalog közelíthető meg.	Az erdészházban.
Tiszacsege, Révház	A Tiszacsegei Parasztház megtekintése után gyalogtúra a Tisza-parton.	A Tisza-parton.

TÚRAMOZGALMAK

Mátra—Bükk útjain

Érintendő pontok: Mátraverebély—Ágasvár—Galyatető—Kékestető—Rozsnakpuszta—Szarvaskő—Cserepeskő—Bánkút—Dédes—Uppony—Putnok.

Bükk-fennsíki túra

Érintendő pontok: Szilvásvárad— (Nagyvisnyó) —Hármaskuti erdészház—Bánkúti turistaház—Jávorkúti erdészház—Lillafüred.

Hevesi túrák

Tetszés szerinti útvonalon a Bükkben. Érintendő pontok: Telekessy erdészház, Pazsag erdészház, völgyfőházi erdészház, hármaskuti erdészház.

Tetszés szerinti útvonalon a Mátrában. Érintendő pontok: hidegkuti erdészház, Szalajkaház, Rudolf-tanya, parádfürdői kocsimúzeum.

A túramozgalmakról részletes tájékoztatást, igazoló füzetet, igazoló lapot a megyei természetbarát szövetségtől lehet kérni.

Cím: Heves megyei Természetbarát Szövetség Elnöksége, Eger, Kossuth L. u. 9. — 3301.

Hová túrázhattok még a megyében?
A TERMÉSZETBARÁT SZÖVETSÉG ÉRINTŐPONTJAI:

Megnevezés	Térképi helye:
Bükk-hegység:	
Várhegy (669 m)	Felsőtárkánytól DK
Istállóskő (959)	Szilvásváradtól DK
Málabérc (701)	Nagyvisnyótól D-DK
Ó-Bükk	
Rákos-Lámpa-bérc (429 m)	Istenmezejétől NY

FOLYTATÁS A 18. OLDALON

A Ben Nevis Nagy-Britannia legmagasabb hegye

Az út elején még süt a nap,
de odafönn vad szelek várnak

A hó birodalma, egyelőre még alulról szemlélve . . .

Teáztam a hegycsúcson